

การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง
อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

Creative Advertising to promote tourism, eco-agriculture.
Ban Khlong Hua Chang Community Learning Center,
District Wihan Daeng. Saraburi Province.

คณะผู้วิจัย

มัทธิณี ปราโมทย์เมือง

ธานี สุกนระชาติ

ชูเกียรติ อนันต์เวทยานนท์

หัวหน้าโครงการวิจัย

ผู้ร่วมวิจัย

ผู้ร่วมวิจัย

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายจ่าย
ประจำปีงบประมาณ 2561

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชื่อเรื่อง	: การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภовิหารแดง จังหวัดสระบุรี	
ผู้วิจัย	: มัทธนี ปราโมทย์เมือง ธานี สุคนธชาติ ชูเกียรติ อนันต์เวทยานนท์	หัวหน้าโครงการวิจัย ผู้ร่วมวิจัย ผู้ร่วมวิจัย
พ.ศ.	: 2561	

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(เศรษฐกิจพอเพียง)บ้านคลองหัวช้าง อำเภовิหารแดง จังหวัดสระบุรี มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาค้นคว้าข้อมูล สำหรับใช้ประกอบแนวความคิดในการออกแบบสื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภовิหารแดง จังหวัดสระบุรี

- 2) เพื่อพัฒนาสื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(เศรษฐกิจพอเพียง)บ้านคลองหัวช้าง อำเภовิหารแดง จังหวัดสระบุรี ให้รู้จักทางการท่องเที่ยวและเพิ่มยอดขายจำหน่ายให้แก่สินค้าเกษตรของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภовิหารแดง จังหวัดสระบุรี

- 3) เพื่อสร้าง/ผลิต และนำไปใช้ประโยชน์ของงานสื่อโฆษณาตัวใหม่ ให้แก่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง)บ้านคลองหัวช้าง อำเภовิหารแดง จังหวัดสระบุรี ในการใช้งานจริง

- 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบของผลงานสื่อโฆษณาตัวใหม่ให้แก่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภовิหารแดง จังหวัดสระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย จะใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพพร้อมกัน มีศึกษาค้นคว้าข้อมูล การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งทางวิชาการและกึ่งวิชาการ ก่อนนำเข้าสู่กระบวนการออกแบบและการพัฒนารูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นการลงพื้นที่ภาคสนาม เป็นการสอบถาม การพูดคุย การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการประเมินผลความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ตัวใหม่ แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ และนำเสนอ การประเมินผล ความพึงพอใจ ด้วยวิธีการเขียนเรียงความเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ผลการประเมินความพึงพอใจของรูปแบบบรรจุภัณฑ์ตัวใหม่ของกลุ่มเป้าหมาย มีความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.56 โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ มีความพึงพอใจมากที่สุด ข้อ 1 คือ ด้านรูปแบบของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ โดยรวมมีความเหมาะสมกับตัวผลิตภัณฑ์ ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.64 และด้านการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ มีความพึงพอใจมากที่สุด ข้อ 1 และ ข้อ 5 คือ รูปแบบสีสันทัน มีความสดใส สวยงาม และบรรจุภัณฑ์มีการนำสื่อ/หรือเอกลักษณ์ของชุมชนบ้านคลองหัวช้างมาใช้ได้เป็นอย่างดี ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.80

- 2) ผลการประเมินความพึงพอใจของสื่อประชาสัมพันธ์ตัวใหม่ของกลุ่มเป้าหมาย มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.51 โดยผลการพิจารณาจากหัวข้อย่อยของ กลุ่มเป้าหมาย พบว่า กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจ/พอใจต่อผลงานสื่อประชาสัมพันธ์ ข้อ 12 คือ การออกแบบแผ่นพับ มีความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.83

Title : Creative Advertising promote tourism, eco-agriculture. Ban Khlong Hua Chang Community Learning Center, District Wihan Daeng. Saraburi Province.

Author : Mattanee Parmotmuang
 Thanee Sukontachart
 Chukiat Ananwettayanon

Year : 2017

ABSTRACT

Research on Creative Advertising promote tourism, eco-agriculture. Ban Khlong Hua Chang Community Learning Center, District Wihan Daeng. Saraburi Province. The objectives of the research are as follows.

1) To study information To use the concept of Creative Advertising promote tourism, eco-agriculture. Ban Khlong Hua Chang Community Learning Center, District Wihan Daeng. Saraburi Province.

2) To develop Creative Advertising promote tourism, eco-agriculture. Ban Khlong Hua Chang Community Learning Center, District Wihan Daeng. Saraburi Province. Get to know the tourism and increase sales to agricultural products of Ban Klong Hua Chang community learning center.Saraburi.

3) To create / produce And to use the new advertising. To the community learning center. Baan Klong Hua Chang District. Wihan Daeng. Saraburi Province. In use

4) To evaluate the satisfaction of the new advertising media model to the community learning center. Baan Klong Hua Chang. District. Wihan Daeng. Saraburi Province.

Method Quantitative and qualitative methods are used together. Study and research. Information gathering from texts, textbooks, and related research, both academic and semi-academic. First introduced into the design and development process of new media and packaging media.

Tools used to store data. The field. Asking for interviews, informal interviews. Participatory Observation And the satisfaction rating of the new media and packaging. All data is analyzed. A descriptive essay was also presented.

The research found that.

1) The results of the satisfaction assessment of the new packaging model of the target group. The highest level of satisfaction was the average of 4.56 divided into 2 aspects: packaging design The first aspect is that the form of the overall packaging structure is appropriate for the product. At the highest level, there was an average of 4.64 and graphic design aspects. The most satisfied are 1 and 5 are colorful, bright and beautiful packaging and media / identity of the community of Klong Hua Chang to use as well. The highest level was 4.80

2) The results of the evaluation of the new public relations media of the target group. Overall, the average level of satisfaction was 4.51. The result of the sub-topic of the target group was that the target audience was interested in the media. The highest level of satisfaction was 4.83

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณ รายจ่าย ประจำปีงบประมาณ 2561 โดยทางคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้เล็งเห็นและให้ความสำคัญกับการจัดทำโครงการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ได้ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจในการทำ งานวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง อำเภовิหารแดง จังหวัดสระบุรี ประชาชนภายในชุมชน และนักท่องเที่ยวต่างถิ่น ที่ได้ช่วยเหลือในการ สัมภาษณ์ การพูดคุย ชักถามให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม และแบบประเมินผลความพึงพอใจต่าง ๆ เพื่อจะได้รวบรวม ข้อมูลดังกล่าว มาใช้ประกอบการทำวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณ ทีมผู้ร่วมวิจัยทุกท่านที่ช่วยกันทำงานจนสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังว่าโครงการวิจัย เรื่อง การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภовิหารแดง จังหวัดสระบุรี จะเป็นประโยชน์ในด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ด้านการศึกษา ด้านการจำหน่ายผลิตภัณฑ์โอท็อปของ ชุมชน และด้านการประกอบการใน เชิงพาณิชย์ได้ เป็นอย่าง ดี อนึ่งถ้าหาก ว่าการวิจัย ในครั้งนี้ มีข้อบกพร่อง บกพร่องประการใด ผู้วิจัยจึงได้ใคร่ ขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อ่าน และผู้สนใจต่อไป

มัทธนีย์ ปราโมทย์เมือง
หัวหน้าโครงการวิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	5
1.4 กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย	5
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี	8
2.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบกราฟิก	21
2.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์	36
2.4 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์	42
2.5 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุและกระบวนการผลิต	49
2.6 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบรรจุภัณฑ์	55
2.7 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
3.1 ระยะเวลาในการวิจัย	60
3.2 ขอบเขตของการวิจัย	60
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	63
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	64
3.6 การนำเสนอผลการวิจัย	65
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์	66
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์	67
4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากรูปแบบใหม่ของผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์	67
4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากรูปแบบใหม่ของผลงานการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์	71
4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความต้องการข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มเป้าหมาย	77

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.6 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของ สื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์	79
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
5.1 สรุป และอภิปรายผลข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับด้านหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์	82
5.2 สรุป และอภิปรายผลข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับด้านสื่อประชาสัมพันธ์	82
5.3 สรุป และอภิปรายผลข้อมูลจากแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ ใหม่ของบรรจุภัณฑ์	83
5.4 สรุป และอภิปรายผลข้อมูลจากแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ ใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์	83
5.5 ข้อเสนอแนะ	83
เอกสารอ้างอิง	84
ภาคผนวก	85
ประวัติผู้วิจัย	92

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ความหมายของสี	32
2.2 แสดงความหมายของการวางแผนพัฒนาบรรจุภัณฑ์	40
4.1 แสดงข้อมูลความถี่และร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	77
4.2 แสดงข้อมูลความถี่และร้อยละของความต้องการต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์	78
4.3 แสดงข้อมูลความถี่และร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	79
4.4 แสดงระดับการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของบรรจุภัณฑ์	80
4.5 แสดงระดับการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์	81

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กิจกรรมฐานการเรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง	16
2.2 จุดเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง	20
2.3 กรอบของตัวอักษร	24
2.4 ความกว้างของตัวอักษร	24
2.5 ความสูงของตัวอักษร	25
2.6 การแบ่งส่วนสูงตัวพิมพ์	25
2.7 ชื่อเรียกและขอบเขตตัวอักษร	26
2.8 ภาพกราฟิก	35
2.9 บรรจุภัณฑ์เฉพาะหน่วย	37
2.10 บรรจุภัณฑ์ชั้นใน	37
2.11 บรรจุภัณฑ์ชั้นนอกสุด	37
2.12 ตัวอย่างการออกแบบเครื่องหมายสัญลักษณ์	44
2.13 แผ่นพับ	45
2.14 โรลอัพ	47
2.15 ไวนิล	48
2.16 ป้ายสแตนดี	49
2.17 กระดาษอาร์ต	50
2.18 อักษรย่อทางพลาสติก	51
2.19 ระบบการพิมพ์พื้นฐานทั่วไป	52
2.20 ตัวอย่างฉลากอาหาร	56
2.21 เครื่องหมายมาตรฐาน	57
2.21 เครื่องหมายมาตรฐานบังคับ	57
3.1 แผ่นผังแสดงขั้นตอนการระบวนการ	64

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นตอนต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นอันพอ สมควรและปฏิบัติ ให้ได้แล้ว จึงค่อยสร้าง ค่อยเสริม ความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับ หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด”

- พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดีที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 -

เศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นปรัชญาที่ยึดหลักทางสายกลาง ที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับให้ดำเนินไปในทางสายกลางมีความพอเพียง และมีความพร้อมที่จัดการต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน ทั้งนี้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลและยั่งยืน เพื่อให้สามารถอยู่ได้แม้ในโลก โลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันสูง ซึ่งประกอบด้วย ”ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน” บนเงื่อนไข ”ความรู้” และ ”คุณธรรม” โดยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ถูกใช้เป็นการกรอบแนวความคิดและทิศทางการพัฒนาระบบเศรษฐกิจมหภาคของไทย เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่สมดุล ยั่งยืน และมีภูมิคุ้มกัน เพื่อความอยู่ดี มีสุข มุ่งสู่สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน หรือที่เรียกว่า ”สังคมสีเขียว” ที่ยังคงให้ความสำคัญต่อระบบ เศรษฐกิจแบบทวิลักษณ์ หรือระบบเศรษฐกิจที่มีความแตกต่างกันระหว่างเศรษฐกิจชุมชนเมืองและชนบท

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง จังหวัดสระบุรี จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 โดยคณะกรรมการบริหารของชุมชน อยู่ในพื้นที่ของบ้านคลองหัวช้าง หมู่ที่ 10 ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดสระบุรี อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอวิหารแดง ประมาณ 7 กม. ห่างจากจังหวัดสระบุรี ประมาณ 34 กม. มีเนื้อที่ของหมู่บ้าน รวม 2.88 ตารางกิโลเมตร (1,800 ไร่) ลักษณะพื้นที่ของหมู่บ้านโดยทั่วไปเป็นที่ราบติดเชิงเขา ซึ่งอยู่ทางด้านเหนือของหมู่บ้าน และเป็นเขตอุทยานแห่งชาติพระพุทธรูป มีแหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่ คลองหัวช้าง และลำคลองคลองหัวช้าง ไหลจากทิศเหนือ ลงทิศใต้ตลอดหมู่บ้านมีระยะทาง 6 กิโลเมตร ไหลบรรจบกับคลองห้วยกรวด หมู่ที่ 9 ตำบลคลองเรือ ทำให้สภาพพื้นที่เหมาะสำหรับการทำการเกษตร กรรมและปศุสัตว์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง ตั้งอยู่เลขที่ 10 หมู่ที่ 10 ตำบลคลองเรือ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ก่อตั้งโดยแนวคิดการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนฯ ดังต่อไปนี้

1. เชื่อมประสานกลุ่ม องค์กรในตำบล
2. ระดมพลังความคิด กลุ่ม องค์กร กำหนดแนวทางการบริหารจัดการศูนย์ฯ ร่วมกัน
3. ระดมทุนและทรัพยากร ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมในวงกว้าง
4. ยอมรับกติกาที่ร่วมกันคิดไปสู่การปฏิบัติร่วมกัน
5. ศูนย์รวมผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม องค์กร เพื่อรวมกันจำหน่าย เพื่อให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความเข้มแข็งของชุมชน และสังคมร่วมกัน

และจากการรวมตัวของกลุ่มแม่บ้านที่ไม่มีงานทำและไม่มีรายได้เป็นหลัก รวมตัวจัดตั้งกลุ่มอาชีพขึ้น โดยการร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม คือ ทอพรมเช็ดเท้าจากเศษผ้าเส้น และใช้ชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มแม่บ้านทอผ้าเช็ดเท้า บ้านคลองหัวช้าง” ตั้งอยู่เลขที่ 10 หมู่ที่ 10 มีสมาชิกจำนวน 25 คน เริ่มแรกได้ประสานงาน เพื่อขอคำแนะนำและความรู้จากสำนักงานเกษตรอำเภอวิหารแดง เพื่อจัดตั้งกลุ่มและจัดระเบียบข้อบังคับกลุ่ม โดยได้คัดเลือกคณะกรรมการขึ้นมา 1 คณะ เพื่อดำเนินการ คือ จัดทำระเบียบ ข้อตกลงภายในกลุ่ม ระดมทุนเริ่มต้นกู้ยืมเงินจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านคลองหัวช้าง จำนวน 20,000 บาทและระดมทุนจากสมาชิกภายในกลุ่มจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย บัญชีคุมวัสดุครุภัณฑ์ และบัญชีปฏิบัติงานของสมาชิก จ่ายเงินตอบแทนในการปฏิบัติงานของสมาชิก ทุก 1 เดือน จ่ายเงินปันผลจากผลกำไรของกลุ่มให้กับสมาชิก ทุก 1 ปี จากผลกำไรของกลุ่มมอบ เป็นทุนการศึกษาแก่เด็ก /เยาวชนในหมู่บ้านและงานสาธา รมประโยชน์ ภายในหมู่บ้าน ประเมินผลการดำเนินงานทุก 1 ปี จากการดำเนินงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่องในระยะแรก ได้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชนภายในหมู่บ้าน ทำให้กลุ่มขยายเครือข่ายเชื่อมโยงกับชุมชนอื่นโดยการนำสมาชิกกลุ่ม ไปศึกษาดูงานนอกพื้นที่และติดต่อเรื่องการตลาดจนมีการรับ-ส่งวัสดุผ้าเส้นและผ้าฝืนถึงที่ทำการกลุ่ม จนกลุ่มสามารถคืนทุนให้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้ ในปี พ .ศ.2544 และได้ดำเนินการต่อเนื่องโดยใช้ผลกำไรที่ได้ดำเนินการดังกล่าวได้นำมาจัดทำและปรับปรุงโครงสร้างกลุ่มและเป็นทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม ได้ ส่งผลิตภัณฑ์เข้าคัดสรรและได้รับการคัดสรรในระดับ 3 ดาว ระดับประเทศ ตามโครงการคัดสรรสุดยอด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ในการดำเนินงานดังกล่าวได้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และสามารถกระจายรายได้ไปยังสมาชิกในหมู่บ้าน และหมู่บ้านใกล้เคียงภายในตำบลคลองเรือ และกลุ่มฯยังเป็นแกนนำหลักในการพัฒนาหมู่บ้านจนได้รับรางวัลโล่พระราชทานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อยู่เย็น เป็นสุข ประจำปี 2549 จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มและพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน

1. เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่หมู่บ้าน/ชุมชน สามารถเป็นรายได้หลักและรายได้เสริมให้แก่ครอบครัวได้
2. เพื่อสร้างกลุ่มอาชีพและกระจายรายได้ให้กับประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน
3. เพื่อเป็นต้นแบบในการสร้างกลุ่มอาชีพในหมู่บ้าน/ชุมชนให้ทำงานในระบบกลุ่มได้
4. เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการรองรับการขยายตัวของกลุ่มไปสู่หมู่บ้าน/ชุมชน
5. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้หลากหลายรูปแบบ/พัฒนาวัสดุอุปกรณ์และบรรจุภัณฑ์ให้ดียิ่งขึ้น
6. เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มอาชีพในชุมชนให้สามารถมีภูมิคุ้มกันที่ดีได้อย่างยั่งยืนต่อไป

(ชลธิธา คชประเสริฐ. 2557)

โดยในปี พ.ศ. 2549 หมู่บ้านได้รวบรวมแผน การพัฒนาหมู่บ้าน 4 ด้าน โดยใช้แผนยุทธศาสตร์ ด้านพัฒนาชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนของกรมการพัฒนาชุมชน คือ 1.พัฒนาคน 2.พัฒนาพื้นที่ 3.พัฒนาแหล่งรายได้ 4. พัฒนาแผนชุมชนโดยกระบวนการชุมชน เข้มแข็ง โดยการกำหนดเป้าหมาย /วิสัยทัศน์การพัฒนาหมู่บ้านจากการจัดทำแผนชุมชนของหมู่บ้าน แผนการพัฒนาหมู่บ้านและการพัฒนาอาชีพ ประชาชนในหมู่บ้านน้อมนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับชีวิตประจำวันทุกหลังคาเรือน การพัฒนาอาชีพ หมู่บ้านได้รับการพัฒนาโดยกำหนดกลุ่มอาชีพของหมู่บ้าน ต่อมาได้พัฒนาหมู่บ้านเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ และได้รับคัดเลือกเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชนของจังหวัดสระบุรี ในปี พ .ศ. 2552 โดยเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้/ ครัวเรือนต้นแบบในหมู่บ้าน /ชุมชนตำบลคลองเรือ และใช้ “ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง ” เป็นศูนย์ประสานงานเชื่อมโยงเครือข่ายในตำบลคลองเรือ โดยได้จัดหลักสูตรการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชน พร้อมทั้งทำแบบโฮมสเตย์ เพื่อให้เกิดเป็นแหล่งเรียนรู้วิถีเศรษฐกิจ

พอเพียงตามแนวพระราชดำริ และแหล่งท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ / วิถีชุมชนให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้ร่วมกันเรื่อยมา

การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(เศรษฐกิจพอเพียง)บ้านคลองหัวช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ สำหรับการสื่อโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ ถือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นมากสำหรับการดำเนินกิจกรรมต่างๆให้เกิดความน่าสนใจ ขณะเดียวกันรูปแบบและสื่อที่ใช้ได้มีการปรับตัวสูง ต่างก็มุ่งเน้นการสร้างความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นสินค้า บริการ องค์กรและงานเพื่อสังคมต่างมุ่งสู่การมีภาพลักษณ์ที่ดีต่อสังคมเนื้อหาที่สื่อสารจะเน้นการรับรู้และเข้าใจตลอดจนความผูกพันที่มีต่อลูกค้าโดยการประชาสัมพันธ์จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารในการตลาดและการรณรงค์มากยิ่งขึ้น

สื่อโฆษณา ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ จึงเป็นเครื่องมือหรือตัวกลางที่สำคัญที่ใช้ในการนำข่าวสารเรื่องราวจากองค์กรหรือหน่วยงานไปสู่ประชาชน สื่ออาจจำแนกได้หลายประเภท หลายลักษณะ แต่การกำหนดประเภทของสื่อ เพื่อการประชาสัมพันธ์ จะต้องคำนึงถึงลักษณะที่เป็นรูปธรรม ลักษณะที่พัฒนาได้ประโยชน์ในปัจจุบัน และศักยภาพเพื่ออนาคตไปยังกลุ่มลูกค้าที่กระจุกกระจายอยู่ทั่วไปในเวลาอันรวดเร็ว ดังนี้

1. เพื่อนำผลิตภัณฑ์ใหม่เข้าสู่ตลาด
2. เพื่อเพิ่มการใช้สินค้าของผู้บริโภค
3. เพื่อเพิ่มยอดขาย (จัดจำหน่าย)
4. เพื่อสร้างภาพพจน์ของบริษัท องค์กร
5. เพื่อป้องกันไม่ให้ลูกค้าหันไปซื้อของผู้แข่งขัน
6. เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริโภค
7. เพื่อสนับสนุนวิธีการขายอย่างอื่น
8. เพื่อเข้าถึงลูกค้าที่อยู่ห่างไกล

การโฆษณา จึงมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ เพื่อเพิ่มยอดขาย/การจัดจำหน่าย เพื่อใช้ในการแนะนำสินค้าตัวใหม่ เพื่อเป็นเครื่องมือในการช่วยพนักงานขายให้ขายสินค้าได้ง่ายขึ้น กลยุทธ์การส่งเสริมการขายที่นิยมนำมาใช้ในการทำตลาดในปัจจุบันมีหลายรูปแบบการส่งเสริมการขาย (Promotion) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการทำตลาดมากยิ่งขึ้นจุดประสงค์ของการนำกลยุทธ์การส่งเสริมการขาย มาใช้ เพื่อทำให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจในตัวสินค้ามากขึ้น โดยการอาศัยสื่อประชาสัมพันธ์ที่ใช้ในการโฆษณาต่างๆ นั่นเอง

สื่อประชาสัมพันธ์ที่ใช้ในการโฆษณา ประกอบด้วย 5 สื่อใหญ่ ๆ ดังนี้

1. สื่อบุคคล ใช้กันอย่างแพร่หลาย และได้ผลดี ต้นทุนต่ำมาก
2. สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ แผ่นพับ แคตตาล็อก วารสาร นิตยสาร บรรจุภัณฑ์ ฯลฯ
3. สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์
4. สื่อโฆษณากลางแจ้ง ได้แก่ ไปสเตอร์ แผ่นป้ายคัทเอ๊าท์ ป้ายไวเนล ป้ายแผ่นที่-แผ่นผัง ฯลฯ
5. สื่อโสตทัศนได้แก่ ภาพถ่าย ภาพสไลด์ ฯลฯ (2547. สรพงษ์ วงศ์ธีระธรรม)

ในการวิจัยเรื่อง “ การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ” ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นไปที่กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็น นักท่องเที่ยว, ประชาชน ต่างถิ่นทั่วไป และประชาชนภายในชุมชน บ้านคลองหัวช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ให้มีส่วนร่วมของขั้นตอนของกระบวนการออกแบบ ของการผลิตสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ประเภทต่างๆ เพื่อช่วยในการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว เกษตรเชิงอนุรักษ์ ของชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชนมาตรฐานที่จำหน่าย และ เกิดความพึงพอใจ ต่อรูปแบบของสื่อโฆษณาตัวใหม่จากสื่อประเภทต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

(เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางมากขึ้น โดยจากการได้ลงพื้นที่/ภาคสนามในการสำรวจ การสัมภาษณ์และการพูดคุยได้พบถึงปัญหาและอุปสรรค ดังต่อไปนี้

1. สื่อประชาสัมพันธ์เดิม ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐรูปแบบดูเชย ดูลำสมัย เนื้อหาข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน รูปแบบของสื่อประชาสัมพันธ์มีน้อยมาก ไม่หลากหลาย ไม่ครอบคลุมการใช้งาน

2. รูปแบบสื่อฯเดิมบางตัว ดูไม่น่าสนใจ เพราะให้ลูก-หลานภายในชุมชนเป็นผู้คิดออกแบบ ทำกันขึ้นมาเอง ซึ่งไม่มีความรู้ ไม่เข้าใจ หรือมีแนวความคิดในการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานที่เหมาะสมสำหรับการใช้งาน

3. วัสดุที่ใช้ผลิตป้ายส่วนใหญ่จะเป็นแผ่นไม้ เขียนสีน้ำมัน หรือข้อความลงไป ทำให้ดูไม่น่าสนใจ

4. ขาดความเป็นเอกลักษณ์ขององค์กร (ของศูนย์เรียนรู้ฯ) การออกแบบดูกระจัดกระจายไม่เข้าพวกกัน

5. บรรจุภัณฑ์เดิมสำหรับใส่ผลิตภัณฑ์/สินค้าของชุมชน สำหรับการจำหน่าย ยานั้นมีรูปแบบที่ไม่ตายตัวแล้วแต่จะหาซื้อมาได้ ณ เวลาขณะนั้น ส่วนบรรจุภัณฑ์อื่นบางตัวมี-บางตัวไม่มี หรือใช้ถุงพลาสติกใส มาใส่ มีความบาง ไม่มีความแข็งแรง ทำให้บรรจุภัณฑ์เกิดการฉีกขาดได้ง่าย

6. กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์เดิม เป็นป้ายฉลาก สติกเกอร์ติดบนสินค้าที่เป็นสินค้าชนิดเดียวกัน แต่ฉลาก สติกเกอร์ติดไม่เหมือนกัน ทำให้ลูกค้าเกิดการสับสนเวลาซื้อ บรรจุภัณฑ์แสดงรายละเอียด ข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์ที่ไม่ชัดเจน ไม่ครบถ้วน มีแค่ชื่อผู้ผลิต หรือเบอร์โทรศัพท์ ทำให้ดูไม่เป็นมาตรฐาน ไม่น่าเชื่อถือแก่ผู้บริโภค

7. การออกแบบกราฟิกของบรรจุภัณฑ์เดิม ที่แสดงผลบนฉลากสินค้าของบรรจุภัณฑ์ยังไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับตัวผลิตภัณฑ์ภายในที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความสวยงาม เหมาะสมต่อการใช้งาน

ผู้วิจัยจึงได้สังเกตเห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญของโครงการวิจัย เรื่อง “การสร้างสรรคสื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ” เนื่องจากการทำประชาสัมพันธ์ดังกล่าวนี้จะ ช่วยในการสื่อสารส่งต่อถึงข้อมูลข่าวสารขององค์กรนั้นๆ ว่ามีการดำเนินการใดๆ หรือเกิดเหตุการณ์ใดใน สถานที่การจัดกิจกรรมฯ นั้น ทั้งด้านกิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ สถานที่พักแบบโฮมสเตย์ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ /สินค้าในชุมชนที่ผลิตเพื่อจำหน่ายหารายได้เข้าครอบครัว เข้าชุมชนจากผลผลิตทางการ เกษตรของตนเอง อีกทั้งยังนำแนวคิดทาง วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านคลองหัวช้างมาเป็นแนวคิดและแนวทางในการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ร่วมด้วย เพื่อให้เกิดเป็นเอกลักษณ์แก่ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง จังหวัดสระบุรี ทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความเข้าใจ และสามารถรับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์ได้ในเวลาอันรวดเร็วให้ทราบและรับรู้ข้อมูลได้กว้างขวางดีขึ้น และเข้ามาใช้บริการการท่องเที่ยว และอุดหนุน ซื้อผลิตภัณฑ์ /สินค้ากลับไปเพิ่มมากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สร้างงาน สร้างรายได้ สร้างอาชีพให้แก่หมู่บ้าน/ชุมชน สามารถเป็นรายได้หลักและรายได้เสริมให้แก่ครอบครัวได้อย่างยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาค้นคว้าข้อมูลของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง สำหรับใช้ประกอบแนวคิดและแนวทางการออกแบบสื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(เศรษฐกิจพอเพียง)บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

1.2.2 เพื่อพัฒนาสื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(เศรษฐกิจพอเพียง)บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ให้เป็นที่รู้จักและเพิ่มยอดจำหน่ายให้แก่ผลิตภัณฑ์/สินค้าของชุมชน

1.2.3 เพื่อสร้าง/ผลิตและถ่ายทอดผลงานสื่อโฆษณาตัวใหม่ให้แก่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(เศรษฐกิจพอเพียง)บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ในการนำไปใช้ประโยชน์ และใช้งานขึ้นจริง

1.2.4 เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบของผลงานสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ตัวใหม่ให้แก่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(เศรษฐกิจพอเพียง)บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

1.3 สมมติฐาน ของการวิจัย

- สมมติฐาน

กลุ่มเป้าหมาย มีทัศนคติความพึงพอใจต่อรูปแบบของผลงานสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ตัวใหม่ให้แก่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(เศรษฐกิจพอเพียง)บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

1.4 กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

การศึกษางานวิจัย เรื่อง “การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี” ใช้แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีวอร์พวงค์ วรชาติอุดมพงศ์ เรื่อง การออกแบบกราฟิก และประเด็นการรับรู้ตามหลักการออกแบบกราฟิกสิ่งพิมพ์ของศิริพร ปีเตอร์

จากการศึกษาทฤษฎีทั้ง 2 ประการข้างต้น สามารถเชื่อมโยงกรอบและกระบวนการวิจัย ดังนี้

กรอบการวิจัย

2) สื่อประชาสัมพันธ์ จำนวน 6 แบบ

- โลโก้ / มัสคอร์ต จำนวน 1 แบบ
- แผ่นพับ จำนวน 1 แบบ
- ป้ายแผนผัง/แผนที่ จำนวน 1 แบบ
- ป้ายโรลอัพ จำนวน 1 แบบ
- ป้ายไวเนล จำนวน 1 แบบ
- ป้ายจุดถ่ายภาพ (ป้ายแสดนต์) จำนวน 1 แบบ

ขอบเขตการประเมินผลการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์

- 1) ตัวแปรต้น ได้แก่
 - รูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์
- 2) ตัวแปรตาม ได้แก่
 - คุณภาพของรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์
 - ความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

- ประชากร ได้แก่ ประชาชนภายในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนฯ ภายในชุมชนบ้านคลองหัวช้าง นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป
จำนวน 400 คน
- กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างจากประชาชนภายในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนฯ ภายในชุมชนบ้านคลองหัวช้าง นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป
จำนวน 200 คน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

- 1.6.1 ได้ทราบข้อมูลพื้นฐานชุมชนของศูนย์การเรียนรู้บ้านคลองหัวช้าง
- 1.6.2 ได้รูปแบบของสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ตัวใหม่ให้แก่ศูนย์การเรียนรู้บ้านคลองหัวช้าง(เศรษฐกิจพอเพียง)อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรีที่เหมาะสมกับการใช้งาน
- 1.6.3 ได้รูปแบบของบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ชุมชนตัวใหม่ให้แก่ศูนย์การเรียนรู้บ้านคลองหัวช้าง (เศรษฐกิจพอเพียง)อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ที่ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า
- 1.6.4 ได้สื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ตัวใหม่ ที่สวยงาม มีการนำนวัตกรรมมาผสมผสานกับวิถีชีวิตสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
- 1.6.5 เป็นทางเลือกและนำไปใช้ต่อยอดในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ตัวอื่นๆ สำหรับใช้งานได้ในอนาคตต่อไป
- 1.6.6 เป็นการเผยแพร่ผลงานวิจัยต่อสาธารณชน ผ่านทางมหาวิทยาลัยในรูปแบบต่างๆ
- 1.6.7 สร้างเศรษฐกิจฐานราก ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมให้แก่ชุมชน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการวิจัย เรื่อง “การสร้างสรรคส์ื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิง อนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี” มีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

- 2.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
- 2.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบกราฟิก
- 2.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์
- 2.4 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์
- 2.5 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุและกระบวนการผลิต
- 2.6 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบรรจุภัณฑ์
- 2.7 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

2.1.1 ความเป็นมาของศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

1) ประวัติหมู่บ้านโดยสังเขป

“บ้านคลองหัวช้าง” เดิมขึ้นอยู่กับบ้านยางคู้ หมู่ที่ 5 ตำบลคลองเรือ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี คนส่วนใหญ่เรียก “หมู่บ้านเขาวีหาร” ตามชื่อของสำนักสงฆ์เขาวีหาร เมื่อปี พุทธศักราช 2536 บ้านยางคู้ หมู่ที่ 5 ตำบลคลองเรือ เห็นว่าการปกครองหมู่บ้านที่มีขนาดและพื้นที่ใหญ่เกินไปไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง จึงได้แยกเขตปกครองออก ด้วยเหตุนี้หมู่บ้านคลองหัวช้างในปี จจุบันจึงได้ตั้งเป็นหมู่บ้านขึ้นใหม่ ส่วนชื่อหมู่บ้านได้ตั้งชื่อตามผู้เฒ่าผู้แก่ของหมู่บ้านที่บอกเล่าสืบทอดต่อ ๆ กันมาว่า ในสมัยก่อนลำคลองที่ไหลผ่านหมู่บ้านช่วงเย็น ๆ จะมีช้างป่าลงมากินน้ำในลำคลองเป็นประจำและมีคนเห็นหัวช้างลอยอยู่ในคลอง จึงเป็นที่มาของการตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “หมู่บ้านคลองหัวช้าง” ณ ปัจจุบัน

2) ลักษณะที่ตั้ง

“บ้านคลองหัวช้าง” หมู่ที่ 10 อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดสระบุรี อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอวิหารแดง ประมาณ 7 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดสระบุรี ประมาณ 34 กิโลเมตร มีเนื้อที่ของหมู่บ้านรวม 2.88 ตารางกิโลเมตร (1,800 ไร่) ลักษณะพื้นที่ของหมู่บ้านโดยทั่วไปเป็นที่ราบติดเชิงเขา ซึ่งอยู่ทางด้านเหนือของหมู่บ้าน และเป็นเขตอุทยานแห่งชาติพระพุทธฉาย มีแหล่งน้ำ ที่สำคัญ ได้แก่ คลองหัวช้าง และลำกลางคลองหัวช้าง ไหลจากทิศเหนือลงทิศใต้ตลอดหมู่บ้านมีระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร ไหลไปบรรจบกับคลองห้วยกรวด หมู่ที่ 9 ตำบลคลองเรือ จึงทำให้สภาพพื้นที่เหมาะสำหรับการทำการเกษตรและปศุสัตว์

3) อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดกับ	เขตอุทยานแห่งชาติพระพุทธฉาย (น้ำตกสามหลั่น)
ทิศตะวันออก	ติดกับ	หมู่ที่ 6, หมู่ที่ 7 ตำบลเขาเพิ่ม อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
ทิศตะวันตก	ติดกับ	หมู่ที่ 4, หมู่ที่ 9 ตำบลคลองเรือ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
ทิศใต้	ติดกับ	หมู่ที่ 5 ตำบลคลองเรือ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

4) การประกอบอาชีพ

ประชากรบ้านคลองหัวช้าง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลัก คือ การทำการเกษตรแบบ ผสมผสาน เช่น ทำนา-ทำสวน ทำสวนผลไม้ผสมผสาน เลี้ยงกระบือ เลี้ยงกบ เพาะเห็ดฟางแบบโรงเรือน ปลูกพืชผักสวนครัว กองต๋ับแฝกมุงหลังคา และเลี้ยงไก่ชน ประกอบอาชีพรอง เช่น ทอพรมเช็ดเท้า ปลูกต้นไม้ชุดล้อมปลูกสวนป่ายูคาลิปตัส ผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ เลี้ยงไก่พื้นเมือง และมีบางส่วนทำงานโรงงานอุตสาหกรรมและรับจ้างทั่วไป

5) ทะเบียนทุนของชุมชน

บอกถึงสิ่งที่มีและเห็นว่าเด่นในชุมชนทั้งด้านบุคคล,กลุ่ม,สิ่งแวดล้อม,ภูมิปัญญา,วัฒนธรรมประเพณี ,และสิ่งอื่น ๆ เป็นปัจจัยภายในชุมชนเอง

5.1 ด้านบุคคล (ทุนด้านทรัพยากรบุคคล)

ที่	ชื่อ - สกุล	อายุ	บ้านเลขที่	โทรศัพท์	ลักษณะเด่น
1	นายสังวาล คชประเสริฐ	50	10	090-118-2069	การบริหารงานในชุมชน
2	นางชลณีธา คชประเสริฐ	51	10	089-090-9089	การประสานงานในชุมชน
3	นายพรจตุรทิศ จำเริญ	44	13	081-303-0477	การพูดในชุมชน
4	นางแป้น ตรีวงษ์	56	9809	087-804-2642	การบริการงานในชุมชน
5	นางแดง หินผา	51	283	086-839-9795	การบริการงานในชุมชน
6	นายสมพงษ์ ปัญญา	57	388/2	084-910-9250	การบริการงานในชุมชน
7	นางบุญเรือง นครคง	73	59	-	อาหารไทยพื้นบ้าน
8	นางครอง คชประเสริฐ	79	12	-	อาหารไทยพื้นบ้าน
9	นายสวาท ชัยโคสาร	64	7/2	-	ทอผ้าพื้นเมือง
10	นางบุญมา มณีอ่อน	61	36	-	ครัวเรือนต้นแบบ(ชาวอ่อน)
11	นายวันชัย เจริญจิตร	42	5	-	การเพาะเห็ดฟาง
12	นายสรารุช คชประเสริฐ	27	3	086-134-9611	เยาวชนตัวอย่าง
13	นายสังเวียน มูลผล	53	40	-	การเพาะเห็ดฟาง
14	นายธนา เจริญจิตร	34	98	-	การบริการงานในชุมชน
15	นายใบ กวยเมี้ยน	67	131	-	ครัวเรือนต้นแบบไร่นาสวนผสม
16	นางสาวพรทิพย์ หนูน้อย	27	6	-	เยาวชนสตรีตัวอย่าง
17	นางสาวภัทรพร ตันแก้ว	52	130	-	ครัวเรือนต้นแบบธนาคารต้นไม้
18	นายคมกริช ธิโสภา	34	99	080-198-1876	เจ้าหน้าที่ IT ประจำศูนย์เรียนรู้/ผู้นำ อช.ตำบลคลองเรือ
19	นายวงษ์ คชประเสริฐ	39	12	-	กลองยาวประยุกต์
20	นายแมน เจริญจิตร	55	5/3	-	กลองยาวประยุกต์

6) ด้านกลุ่ม/องค์กร (ทุนด้านเศรษฐกิจ/การเงิน)

1. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 1 กลุ่ม สมาชิกจำนวน 85 คน เงินทุนของกลุ่ม 285,500 บาท จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ.2542 ประธานกลุ่มชื่อ นายสังวาลย์ คชประเสริฐ

2. กองทุนหมู่บ้านคลองหัวช้าง สมาชิกจำนวน 74 คน เงินทุนของกลุ่ม 1,376,125.81 บาท จัดตั้งเมื่อปีพ.ศ. 2544 ประธานกลุ่มชื่อ นายสังวาลย์ คชประเสริฐ

3. กลุ่มอาชีพกลุ่มทอผ้าเซ็ดเท้าบ้านคลองหัวช้าง (OTOP/วิสาหกิจชุมชน) ซึ่งได้รับการสนับสนุนโครงสร้าง กลุ่มจากบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) จำนวนเงิน 311,300 บาท สมาชิกจำนวน 60 คน เงินทุนของกลุ่ม (เงินทุนโครงสร้างอาคาร) 311,300 บาท เงินทุนของกลุ่ม (เงินทุนหมุนเวียน /วัสดุอุปกรณ์) 100,000 บาท จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2542 ประธานกลุ่มชื่อ นางชลลธิธา คชประเสริฐ

4. กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพบ้านคลองหัวช้าง (วิสาหกิจชุมชน) สมาชิกจำนวน 50 คน เงินทุนกลุ่มแยกเป็นเงินทุนโครงสร้างอาคารและลานตากปุ๋ย 97,500 บาท เงินทุนวัสดุอุปกรณ์ 170,000 บาท เงินทุนหมุนเวียน 40,000 บาท จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2548 ประธานกลุ่มชื่อ นายสังวาลย์ คชประเสริฐ

5. ชมรมฉาบปูนกิจกรรมบ้านสมาชิก จำนวน 350 คน เงินทุนของกลุ่ม 35,000 บาท จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2540 ประธานกลุ่มชื่อ นางแดง หินผา

6. กลุ่มเพาะเห็ดฟางสมาชิก จำนวน 25 คน เงินทุนของกลุ่ม 125,000 บาท จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2544 ประธานกลุ่มชื่อ นางสาวราย เจริญจิตร

7. กลุ่มกองหญ้าแฝก (หญ้าคา) สมาชิกจำนวน 35 คน เงินทุนของกลุ่ม 100,000 บาท จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2550 ประธานกลุ่มชื่อ นางสาวปัทมพร ต้นแก้ว

8. กลุ่มปลูกพืชผักสวนครัว สมาชิกจำนวน 30 คน เงินทุนของกลุ่ม 125,000 บาท จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2544 ประธานกลุ่มชื่อ นายใบ กวยเมี้ยน

9. กองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านคลองหัวช้าง สมาชิกจำนวน - คน เงินทุนของกองทุน 18,000 บาท จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2550 ประธานกองทุนชื่อ นายสังวาลย์ คชประเสริฐ

10. ชมรมอนุรักษ์ป่า ตำบลคลองเรือ สมาชิกจำนวน 100 คน เงินทุนของชมรม - บาท จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2550 ประธานชมรมชื่อ นางชลลธิธา คชประเสริฐ

* หมายเหตุ * ข้อ 6,7,8, รวม 3 กลุ่มอาชีพในปี 2553 ใช้ชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านคลองหัวช้าง” โดยมี นางแดง หินผา เป็นประธานกลุ่มในปัจจุบัน

7) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

(ทุนด้านทรัพยากรธรรมชาติของหมู่บ้าน/ชุมชน เช่น แหล่งน้ำ/ป่า/สถานที่ท่องเที่ยวสาธารณะและการใช้ประโยชน์)

ชื่อแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ/ ทุนสาธารณประโยชน์	ลักษณะการใช้ประโยชน์	หมายเหตุ
คลองหัวช้าง/ลำกลางคลองหัวช้าง	- แหล่งน้ำ เพื่อการเกษตร	- แหล่งน้ำสาธารณะ ต้นน้ำระยะทาง 6 กิโลเมตร
เขตอุทยานแห่งชาติพระพุทธฉาย	- เขตป่าสงวนแห่งชาติ	- ป่าสงวน/ป่าชุมชน

8) ด้านกายภาพ

- ศูนย์เรียนรู้วิถีเศรษฐกิจพอเพียง บ้านคลองหัวช้าง	แหล่งเรียนรู้วิถีเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ	- ภาศึพัฒนา
- ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินตาม แนวเศรษฐกิจพอเพียง	แหล่งเรียนรู้การพัฒนาที่ดิน ตามแนวพระราชดำริ	- ภาศึพัฒนา
- ศาลาประชาคมประจำหมู่บ้าน	ที่ประชุมประชาคมประจำเดือน และอื่น ๆ	- สาธารณประโยชน์

9) ด้านประเพณี/วัฒนธรรม/กฎ ระเบียบ/ค่านิยมและความสัมพันธ์ของชุมชน/ภูมิปัญญา

เป็นลักษณะของพื้นที่หล่อหลอมจากประสบการณ์ของรุ่นสู่รุ่น เป็นสำนึกร่วมของคนในชุมชนที่สร้างขึ้นมากำกับดูแลชุมชนให้ดำเนินชีวิตไปตามระบบคุณค่าแนวคิดของชุมชนนั้น ๆ เป็นกฎของหมู่บ้าน

ประเพณี/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ต้องทำอะไรบ้าง
จัดทำเวทีประชาคมและการประชุมประชาคมหมู่บ้านฯ ประจำเดือนทุกวันที่ 6 ของเดือน	- เพื่อสร้างประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแสดงความคิดเห็น และรับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ	- ปฏิบัติตามกฎระเบียบ - เสนอความคิดเห็น - ประชาสัมพันธ์ทุกครัวเรือน - ให้ความรู้-ปลูกจิตสำนึกชุมชน - สืบทอดแก่เยาวชน - ภาศึพัฒนา
สงฆ์น้ำพระ ทำบุญกลางบ้าน ประจำปี ทุกวันที่ 15 เมษายน	- เพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่บ้านให้รู้จักสามัคคี - เพื่อขอพรรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุในหมู่บ้าน - เพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณีในหมู่บ้าน	- ทำบุญเลี้ยงพระ/สงฆ์น้ำพระประจำปีของหมู่บ้าน - ร่วมรับประทานอาหาร/สังสรรค์โดยการสมทบทุนในหมู่บ้านร่วมกัน - ขอพรรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุในหมู่บ้าน
กลองยาว/รำกลองยาว	- เพื่ออนุรักษ์ประเพณีพื้นบ้านและสืบสานต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	- สืบทอดศิลปะพื้นบ้านและประยุกต์ศิลปะสมัยใหม่ - สืบทอดแก่เยาวชนและผู้สนใจ
ประเภทภูมิปัญญา	- ชื่อ-สกุล และที่อยู่ของเจ้าของภูมิปัญญา	ประโยชน์ต่อชุมชนในด้านใด
มัดหมี่/ทอผ้าพื้นเมือง	นางแป้น ตรีวงษ์	- สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
กลองยาวประยุกต์	นายวงษ์ คชประเสริฐ	- อนุรักษ์/สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
กลองยาวประยุกต์	นายแมน เจริญจิตร	- อนุรักษ์/สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
การเพาะเห็ดฟาง	นายวันชัย เจริญจิตร	- เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
เกษตรทฤษฎีใหม่ (ไร่นาสวนผสม)	นายใบ กวยเมี้ยน	- เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
ครัวเรือนต้นแบบกลุ่มหญ้าแฝก	นางสาวปัทพรพร ต้นแก้ว	- เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

เกษตรผสมผสาน (ข้า่ออน)	นางบุญมา มณีอ่อน	- เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
ปุยชีวภาพ	นายสังวาลย์ คชประเสริฐ	- เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
ครัวเรือนต้นแบบธนาคารต้นไม้	นายคมกริช อธิโสภ	- เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
ครัวเรือนอาสาการจัดการพื้นที่และการปลูกมะนาวในท่อ	นางสาวอุทัย กวยเมี้ยน	- เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

2.1.2 การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชน

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง จัดตั้งเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2550 โดยคณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้ชุมชนสถานที่ศูนย์ฯตั้งอยู่เลขที่ 10 หมู่ที่ 10 ตำบลคลองเรือ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

1) แนวคิดการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ชุมชน

- 1.1 เชื่อมประสานกลุ่ม องค์กรภายในตำบล
- 1.2 ระดมพลังความคิด กลุ่ม องค์กร กำหนดแนวทางการบริหารจัดการศูนย์ฯ ร่วมกัน
- 1.3 ระดมทุนและทรัพยากร ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมในวงกว้าง
- 1.4 ยอมรับกติกาที่ร่วมกันคิดไปสู่การปฏิบัติร่วมกัน
- 1.5 ศูนย์รวมผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม องค์กร เพื่อร่วมกันจำหน่าย เพื่อให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างความเข้มแข็งของชุมชน และสังคมร่วมกัน

2) โครงสร้างของศูนย์เรียนรู้ชุมชน

2.1 อาคารที่ทำการศูนย์เรียนรู้ชุมชน

- เป็นจุดบรรยายสรุปและที่ประชุม / อบรมต่างๆ
- เป็นที่ทำการกลุ่มทอผ้าเซ็ดเท้าบ้านคลองหัวช้าง (OTOP/วิสาหกิจชุมชน)
- ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 10 ตำบลคลองเรือ
- ที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน
- ที่ทำการกลุ่มเกษตรกรผลิตปุยชีวภาพ
- ที่ทำการชมรมฌาปนกิจหมู่บ้าน
- จุดถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
- ที่ทำการกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านคลองหัวช้าง

2.2 คณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้ชุมชนฯ มีดังนี้

1. นางชลธิชา	คชประเสริฐ	ประธาน/วิทยากร
2. นายสังวาลย์	คชประเสริฐ	รองประธาน/วิทยากร
3. นายพรจตุรทิศ	จำเริญ	วิทยากร
4. นางแดง	หินผา	แม่ครัว
5. นายธนา	เจริญจิตร์	มัคคุเทศก์
6. นายคมกริช	อธิโสภ	เจ้าหน้าที่สารสนเทศ
		เลขานุการ/วิทยากร
7. นางสาวมะลิวัลย์	เมธยาวุฒิ	ประชาสัมพันธ์
8. นางสมจิตต์	คชประเสริฐ	ปฏิคม
9. นางสมพร	นาคศรี	กรรมการ
10. นางลัดดา	วงษ์เพ็ง	กรรมการ
11. นางสาวประทาน	ขจรพรรณ	กรรมการ

12. นายใบ กวยเมี้ยน	ครัวเรือนต้นแบบเกษตรทฤษฎีใหม่
13. นางบุญมา มณีอ่อน	ครัวเรือนต้นแบบเกษตรผสมผสาน (ข้า่ออน)
14. นายวันชัย จริญจิตร	ครัวเรือนต้นแบบเกษตรผสมผสาน (เห็ดฟาง)
15. นางสาวปัทพร ตันแก้ว	ครัวเรือนต้นแบบกลุ่มอาชีพหญ้าแฝก
16. เด็กชายวิทธิ คชประเสริฐ	มัคคุเทศก์น้อย
17. เด็กหญิงสุชาดา คชประเสริฐ	มัคคุเทศก์น้อย
18. เด็กหญิงสุกานดา คชประเสริฐ	มัคคุเทศก์น้อย
19. นางสุภารัตน์ กรอกแก้ว	จุดเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ ม.4
20. นายหยุด แซ่มประเสริฐ	ศูนย์เรียนรู้หัตถกรรมจรรยาบ้านคลองไทร
21. นางประไพ ทองประดับ	จุดเรียนรู้วัดแผนไทย ม.8
22. นายวินัย ชันดวง	จุดเรียนรู้จุดเรียนรู้สาระการเรียนรู้ ท้องถิ่นในโรงเรียนโรงเรียนเขาแก้วมุกดา ราม ม.4 ที่ปรึกษาหน่วยงานราชการ/ เอกชนจำนวน 13 หน่วยงาน

3) ฐานการเรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง ดังนี้

ฐานการเรียนรู้ 1

- ความรู้ แนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การวิเคราะห์ และประเมินศักยภาพชุมชน กระบวนการจัดทำแผนชุมชน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ฐานการเรียนรู้ 2

- น้ำดื่มสะอาดเพื่อชุมชน

ฐานการเรียนรู้ 3

- กลุ่มทอผ้าเข้ดเท้า บ้านคลองหัวช้าง

ฐานการเรียนรู้ 4

- เต้าเผาถ่านน้ำส้มควันไม้

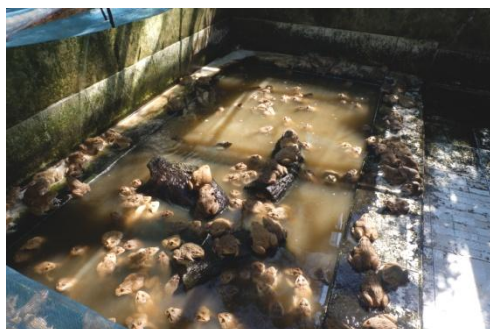
ฐานการเรียนรู้ 5

- การเลี้ยงปลาตก ในบ่อซีเมนต์

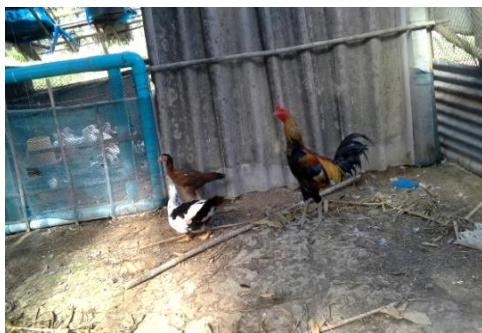
ฐานการเรียนรู้ 6

- การเลี้ยงกบ ในบ่อซีเมนต์

ฐานการเรียนรู้ 7

- การเลี้ยงไก่(พื้นบ้าน)

ฐานการเรียนรู้ 8

- การผลิตน้ำหมักมะกรูดและน้ำยาเอนกประสงค์

ฐานการเรียนรู้ 9

- การเลี้ยงไก่ไข่ / เป็ด

ฐานการเรียนรู้ 10

- การผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์และจุลินทรีย์บอ

ฐานการเรียนรู้ 11

- เตาถ่านสมุนไพรตะไคร้หอม

ฐานการเรียนรู้ 12

- การผลิตปุ๋ยชีวภาพ/น้ำหมักชีวภาพ

ฐานการเรียนรู้ 13

- หญ้าแฝกไอบดินอุ้มน้ำ

ฐานการเรียนรู้ 14

- บ้านพักโฮมสเตย์

ภาพที่ 2.1 กิจกรรมฐานการเรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง
ที่มา : นายคมกริช ธิโสภา. (2561)

4) จุดเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

4.1 จุดเรียนรู้ภายใน (พื้นที่ศูนย์เรียนรู้ฯ)

จุดเรียนรู้ครัวเรือนอาสาต้นแบบของนางบุญมา มณีอ่อน การปลูกข้าวอ่อน, การปลูกพืชผักแบบผสมผสาน

จุดเรียนรู้ครัวเรือนอาสาต้นแบบของนายวันชัย เจริญจิตร การเพาะเห็ดฟาง/เกษตรผสมผสาน

4.2 จุดเรียนรู้ภายในหมู่บ้าน (ภายนอกบริเวณศูนย์เรียนรู้ฯ)

ครัวเรือนอาสาต้นแบบ กลุ่มหญ้าแฝก มะกอก พลังงานชุมชนของนางสาวภัทรพร ต้นแก้ว

ครัวเรือนอาสาต้นแบบ เกษตรทฤษฎีใหม่ (ไร่นาสวนผสม 30:30:30:10)ของนายใบ กายเมี้ยน

ครัวเรือนอาสาต้นแบบ การผลิตก้อนเห็ด อนาคตต้นไม้ และป่าสามอย่าง ประโยชน์สี่อย่าง
ของนายคมกริช ธิโสภา

ครัวเรือนอาสา สวนผลไม้อัมพร ของคุณธนบูรณ์ ปัดถวิง

ครัวเรือนอาสาการจัดการพื้นที่ และการปลูกมะนาวในท้อ ของนางสาวอุทัย กวยเมี้ยน

5) การเชื่อมโยงเครือข่าย ศูนย์เรียนรู้และจุดเรียนรู้ภายในตำบลคลองเรือ
จุดเรียนรู้เกษตรอินทรีย์และบัญชีครัวเรือน ของนางสุภารัตน์ กรอกแก้ว ม.4 ตำบลคลองเรือ

จุดเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นในโรงเรียนเขาแก้วมุกดาaram หมู่ที่ 4

จุดเรียนรู้เรื่องสุขภาพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองเรือ หมู่ที่ 4

จุดเรียนรู้นวดแผนไทย คุณประไพ ทองประดับ ม.8 ตำบลคลองเรือ

ศูนย์เรียนรู้หัตถ์ครบวงจรของคุณหยุด แซ่มประเสริฐ ม.9 ตำบลคลองเรือ

กิจกรรมการตีกลองยาวและรำกลองยาว

อาหารท้องถิ่นปลอดสารพิษ และอาหารพิเศษทางศาสนา

ผลิตภัณฑ์ชุมชนมาตรฐาน OTOP

ภาพที่ 2.2 จุดเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง
ที่มา : นายคมกริช ธิโสภา. (2561)

2.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักการออกแบบกราฟิก

2.2.1 ความหมายของการออกแบบงานกราฟิก

กราฟิก (Graphic) หมายถึง ภาพลายเส้นหรือภาพที่เกิดจากการวัด การขีดเขียนที่แสดงด้วยตารางหรือแผนภาพ การวาดเขียนหรือการระบายสี การสร้างงานศิลปะบนพื้นระนาบหรือกระบวนการออกแบบต่าง ๆ ในสิ่งที่เป็นวัสดุ 2 มิติ คือ มีความกว้าง และความยาวเท่านั้น เช่น งานออกแบบบ้านของสถาปนิกในการเขียนแบบ ตัวภาพ และรายละเอียดบนแปลนบ้าน เรียกว่า เป็นงานกราฟิก การเขียนภาพเหมือนจริงของจิตรกร การออกแบบภาพโฆษณาของนักออกแบบ การออกแบบฉลากหรือลวดลายหรือภาพประกอบหรือตัวอักษรที่ปรากฏบนฉลากสินค้า บนตัวสินค้า หรือบนภาชนะบรรจุภัณฑ์สินค้า ฯลฯ

การออกแบบ หมายถึง การวางแผนสร้างสรรค์รูปแบบโดยวางแผนจัดสัดส่วนประกอบของการออกแบบให้สัมพันธ์กับประโยชน์ใช้สอย วัสดุ และการผลิตของสิ่งที่ต้องการออกแบบนั้น ซึ่งเป็นองค์ประกอบทางความงามและพิจารณาถึงประโยชน์ใช้สอยการออกแบบที่ได้นั้นควรจะคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้

1. รูปแบบที่สร้างสรรค์
2. มีความงามที่น่าสนใจ
3. สัมพันธ์กับประโยชน์ใช้สอย
4. เหมาะสมกับวัสดุ
5. สอดคล้องกับการผลิต

การออกแบบงานกราฟิก หมายถึง กระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์ที่ใช้ความรู้ศิลปะร่วมกับหลักการออกแบบและเทคโนโลยีเพื่อผลิตผลงาน ซึ่งงานนั้นสามารถถ่ายทอดและสื่อความหมายไปยังผู้รับสารได้เข้าใจอย่างตรงกัน

2.2.2 ความสำคัญของการออกแบบกราฟิก

กราฟิกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากมาย ดังนี้

1. ใช้ในด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์
2. ใช้ในการโน้มน้าวจิตใจ ปลุกฝังค่านิยม เปลี่ยนแปลงเจตคติ และสร้างความเข้าใจอันดี
3. ใช้ในการจัดนิทรรศการ
4. ใช้กับสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสาร และอื่น ๆ
5. ใช้ในการเรียนการสอน

วรพงษ์ วรชาติอุดมพงศ์ (2540) ได้กล่าวถึง คุณค่าของงานกราฟิก ไว้ดังนี้

1. เป็นสื่อกลางในการสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจตรงกันจากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่งได้ดีชัดเจน
2. สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อฯ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เกิดการศึกษาแลกเปลี่ยนเป้าหมายได้ดี
3. ช่วยทำให้เกิดความน่าสนใจ ความประทับใจ และความน่าเชื่อถือแก่ผู้บริโภค
4. ทำให้เกิดความกระตือรือร้นทางความคิดและการตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว
5. ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และกระตุ้นให้ปฏิบัติตามหรือเปลี่ยนพฤติกรรมความคิดได้

2.2.3 ประเภทของงานกราฟิก

การออกแบบงานกราฟิก ย่อมมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่แตกต่างกันไป ลักษณะเฉพาะของงานหรือเงื่อนไขต่าง ๆ ของงาน และวิธีการดำเนินงานต้องสอดคล้องกับปัจจัยทุกด้านในการสร้างงานออกแบบจึงควรศึกษาถึงองค์ประกอบสำคัญ ๆ หลาย ๆ ด้านแนวทางในการคิดงานกราฟิกจะแปรเปลี่ยนไปตามลักษณะของสื่อหรืองานแต่ละประเภท โดยสามารถจัดหมวดหมู่ ได้ดังนี้

1. งานกราฟิกบนสื่อโฆษณาสิ่งพิมพ์ คือ สื่อสำหรับบริการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าหรือบริการ หรือองค์กรได้แก่ แผ่นป้ายโฆษณาหรือโปสเตอร์ แผ่นพับ แผ่นปลิว และบัตรเชิญ

2. งานกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์มีหน้าที่หลักคือ เป็นตัวภาชนะสำหรับบรรจุสินค้า มีหลายรูปแบบแตกต่างกันไปตามลักษณะของสินค้า เช่น หีบ ห่อ กล่อง ขวด ลัง กระจบอง ฯลฯ บรรจุภัณฑ์จะมีขนาดต่าง ๆ ตามขนาดที่บรรจุสินค้า การออกแบบบรรจุภัณฑ์แบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 3 กลุ่ม คือ

2.1 บรรจุภัณฑ์สำหรับค้าปลีก มักออกแบบสวยงาม สะดวกในการใช้สอย นำใช้ บางชนิดจะเน้นความสวยงามเป็นพิเศษ จะมีรายละเอียดของสินค้าบรรจุอยู่ภายใน

2.2 บรรจุภัณฑ์เพื่อการค้าส่ง เป็นบรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบสำหรับบรรจุสินค้าจำนวนมาก ๆ การกำหนดรายละเอียดจะแตกต่างออกไป

2.3 บรรจุภัณฑ์เพื่อการขนส่ง จะเน้นในเรื่องความสะดวก ความปลอดภัย และความประหยัด ในการขนส่งการออกแบบฉลากของบรรจุภัณฑ์ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขและข้อกำหนดหลายอย่าง นักออกแบบมักจะต้องสร้างภาพลักษณ์ของตัวสินค้าให้เกิดความน่าเชื่อถือ สวยงาม ส่วนการออกแบบหีบห่อบรรจุภัณฑ์ที่มีจุดประสงค์อย่างเดียวกันกับฉลากสินค้า แต่มีจุดเด่นคือ เพื่อความสะดวกในการขนส่ง

3. งานกราฟิกบนเครื่องหมายและสัญลักษณ์ คือ เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่สื่อด้วยรูปภาพ เพื่อต้องการสื่อความหมาย และสังเคราะห์ให้เป็นรูปสัญลักษณ์ที่เป็นสิ่งแทนอันสามารถบอกถึงความหมายได้ โดยนักออกแบบต้องออกแบบให้ประณีต คมชัดสื่อ เพื่อสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง

2.2.4 องค์ประกอบในการออกแบบกราฟิก ได้แก่

- 1) ตัวอักษร(Typography)
- 2) สี(Colour)
- 3) รูปภาพ(Picture)

1. ตัวอักษร (Typography)

1.1 ตัวอักษร

การใช้ตัวอักษรและตัวพิมพ์ ประชิด ทิณบุตร(2530) กล่าวว่าไว้ว่า ตัวอักษรหรือตัวพิมพ์จัดว่าเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของการออกแบบ การออกแบบโดยทั่ว ๆ ไป มีการนำตัวอักษรมาใช้ในการออกแบบเป็น 2 ลักษณะ คือ

- ใช้ตัวอักษรเป็นส่วนดึงดูดตา มีลักษณะตัวอักษรแบบ (Display face) เพื่อต้องการตกแต่งหรือการเน้นข้อความข่าวสารให้สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ดูผู้อ่าน ด้วยการใช้นาขนาด รูปแบบตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่ มีความเด่นเป็นพิเศษ

- ใช้ตัวอักษรเป็นส่วนบรรยายหรืออธิบายเนื้อหา คือ การใช้ตัวอักษรเป็น (Book face) หรือเป็นตัว Text ที่มีขนาดเล็กในลักษณะของการเรียงพิมพ์ข้อความ เพื่อการบรรยายหรืออธิบายส่วนประกอบปลีกย่อยและเนื้อหาที่สื่อสารเผยแพร่

การประดิษฐ์ตัวอักษร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดมีรูปลักษณ์ของแบบอักษรแบบใหม่ให้สอดคล้องกับลักษณะการนำไปใช้งานในโอกาสต่าง ๆ ให้มีความแปลกใหม่ มีความน่าสนใจการประดิษฐ์ตัวอักษรให้เป็นไปได้ตามความต้องการ ผู้ออกแบบประดิษฐ์อักษรจะต้องมีความเข้าใจถึงพื้นฐานการออกแบบ และหลังเบื้องต้นวิธีประดิษฐ์ แบบตัวอักษรแต่ละแบบมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกัน หากว่าผู้ออกแบบทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบอักษร การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ประกอบการประดิษฐ์ก็จะช่วยให้มีความคล่องตัวใน การออกแบบทำให้งานมีความประณีตมากขึ้น

การฝึกฝนอย่างไรให้ เป็นไปตามขั้น ตอนจนเกิดความชำนาญ จะทำให้สามารถสร้างสรรค์รูปแบบ อักษรได้อย่างมั่นใจและไม่มีขีดจำกัดในการออกแบบ

หลักในการออกแบบตัวอักษรแต่ละ ชนิดแต่ละประเภทรุ่น มีหลักเฉพาะที่จะต้องเกี่ยวข้องกับปัจจัย ต่างๆ อีกหลายประเด็น ได้แก่ เรื่องของระบบความจำกัดในระบบกลไกของเครื่องพิมพ์ พีดีดี การออกแบบสำหรับ ใช้เป็นตัวอักษรสำเร็จรูปบนแผ่นอักษรลอกและอื่นๆ

หลักการเบื้องต้นในการออกแบบตัวอักษร มีหลักสำคัญที่นักออกแบบจะต้องจดจำไว้เสมอ ได้แก่ การรักษาไว้ซึ่งโครงสร้างเดิมของตัวอักษร หากจะออกแบบประดิษฐ์ให้เป็นรูปลักษณ์อย่างไร มีรายละเอียด อย่างไร มีการตกแต่งให้เป็นแบบใด แต่ต้องคงไว้ถึงโครงสร้างเสมอ การพัฒนารูปแบบให้มีเอกลักษณ์ใหม่จึงจะ ทำให้ไม่แปรเปลี่ยนความหมายและการสื่อความ นักออกแบบจะต้องมีความเข้าใจในหลักการของภาษาที่ กำหนด และดำเนินการออกแบบให้เป็นที่ไปตามกฎกติกาที่กำหนดนั้นด้วย (วรพงษ์ วรชาติอุดมพงศ์. 2545)

ความหมายของตัวอักษร

ตัวอักษรเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกันจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งสะท้อนอารมณ์ เหตุผล ความคิด ความต้องการ ความรู้สึกและตัวอักษรยังสามารถบันทึกรวบรวมความรู้สึกต่าง ๆ ไว้ได้เป็น ระยะเวลายาวนาน (วีชรพงศ์ หงษ์สุวรรณ. 2550)

ประเภทของตัวอักษร

ลักษณะเด่นชัดของตัวอักษรที่ทำให้รูปลักษณ์หลากหลายรูปแบบ เนื่องมาจากการออกแบบเพื่อให้ความ สอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะการใช้งานที่แตกต่างกัน การประดิษฐ์ให้เกิดรูปแบบตัวอักษรใหม่ ๆ เกิดจากปัจจัยหลายอย่าง ได้แก่ การสร้างเครื่องมือที่ใช้เขียนตัวอักษร การประดิษฐ์ตัวอักษรเพื่อใช้เฉพาะงาน การพัฒนาเทคโนโลยี ทำให้มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จะสนับสนุนให้การออกแบบทำได้อย่างสะดวกและมีความ ประณีตสวยงามมากยิ่งขึ้น

ตัวอักษรในภาษาไทย แบ่งได้ตามรูปลั กษณ์ที่แตกต่างกันตามลักษณะทางกายภาพหรือ ทิศน ธาตุ เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

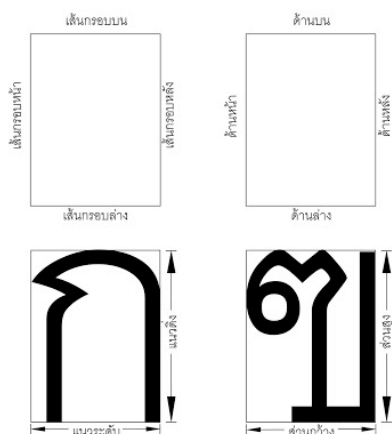
1) ตัวอักษรแบบมาตรฐานหรือแบบราชการ ตัวอักษรแบบนี้มีลักษณะเรียบง่าย มีระเบียบ มี หัวอักษร ที่เรียกว่า เป็นแบบมาตรฐานหรือแบบราชการ เพราะได้รับการรับรองโดยทาง ราชการมีลักษณะ เป็นแบบตัวเรียงพิมพ์ในระบบงานพิมพ์ หรือแบบตัวอักษรในเครื่องพิมพ์ดีด มีทั้งแบบตัวธรรมดา ตัวหนา ตัวบาง และตัวเอน มักนิยม ใช้ในลักษณะของข้อความรายละเอียด ตัวอักษรที่มีขนาดเล็ก เอกสารทางราชการ และงาน สื่อสิ่งพิมพ์ทั่วไปรูปลักษณ์ของแบบตัวอักษรประเภทนี้ก็มีมากมายแต่ละรูปแบบจะมีลัก ษณะและรายละเอียดที่ แตกต่างกันไป นักออกแบบอาจประดิษฐ์ให้เกิดจุดเด่นที่หัวตัวอักษรที่หลังคาตัวอักษรที่รูปร่างตัวอักษร หรือที่ สัดส่วนของตัวอักษร เป็นต้น

2) ตัวอักษรแบบคัดลายมือหรือตัวเขียน ตัวอักษรประเภทนี้เกิดจากา รคัดหรือเขียนด้วยวัสดุ หรือปากกาประเภทต่าง ๆ อาจเป็นการเขียนโดยอิสระ หรืออาจมีเครื่องมือประกอบบ้างก็ได้เมื่อต้องการเน้น ความประณีต ความแตกต่างของรูปแบบตัวอักษร ส่วนหนึ่งจึงเป็นแบบอักษรสำหรับ งานเฉพาะกิจความสวยงาม ของตัวอักษร จึงเกิดจากความพอดีขององค์ประกอบต่าง ๆ และความแม่นยำในการเขียนแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะด้วยกัน คือ แบบตัวอาลักษณ์ แบบตัวไทยย่อ แบบตัวรีบับัน และแบบตัวเขียนอิสระหรือตัวเขียนหวัด

3) แบบตัวเขียนอิสระหรือตัวเขียนหวัด เป็นการเขียนด้วยวัสดุต่าง ๆ ส่วนมากจะเป็นการเขียน ด้วยปากกา ดินสอ หรือวัสดุอื่นโดยอิสระ จึงทำให้มีรูปแบบและรูปลักษณ์ของแบบตัวอักษรอย่างหลากหลาย ไม่มีกฎระเบียบที่กำหนดอย่างชัดเจน การประดิษฐ์ตัวอักษรแบบตัวเขียนอิสระ ต้องการความประณีต ใช้ หลักการทางศิลปะเป็นข้อพิจารณา เช่น ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ หลักแห่งความสมดุล เป็นต้น ความ

สวยงามและความโดดเด่นของตัวอักษรจึงต้องดูความสัมพันธ์ และความสอดคล้องของลักษณะตัวอักษรทั้งข้อความ ตัวเขียนอิสระ หรือตัวเขียนหวัดจะมีรูปลักษณะที่แตกต่างกันไปตามลักษณะการเลือกใช้วัสดุเขียน ลักษณะลายมือ ข้อควรระวังอย่างหนึ่งของการเขียนตัวอักษรแบบนี้ คือ ลีลาการเขียนแต่ละตัว แต่ละข้อความจะต้องเน้นลักษณะที่อ่านง่าย ไม่ยุ่งเหยิงเกินไปอันเนื่องจากการวัดทางอักษร ตัวอักษรแบบนี้นิยมใช้เขียนเป็นหัวเรื่อง เช่น หัวคอลัมน์ หัวเรื่องนวนิยาย หัวเรื่องปกหนังสือ นิยมใช้เขียน แสดงข้อความสั้น ๆ ได้แก่ คำบรรยายประกอบภาพ หรือข้อความในสื่อโฆษณาสั้น ๆ เป็นต้น

4) ตัวอักษรแบบประดิษฐ์ บางครั้งเรียกว่า อักษรแฟนซี เป็นการสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้งานโดยเฉพาะ โดยเน้นให้มีรูปแบบที่แตกต่างไปจากแบบทั่วไป แต่ยังมีเค้าโครงสร้างตัวอักษรตามโครงสร้างเดิม การประดิษฐ์รูปแบบตัวอักษรจึงไม่มีกฎใดๆที่แน่นอน อาจมีหัวตัวอักษรหรือไม่ก็ได้ บางครั้งเป็นการเน้นขอบ บางครั้งเป็นการใส่ลวดลายลงบนตัวอักษร หรือใส่เงาตัวอักษร การเน้นเส้นหนาบาง ฯลฯ การประดิษฐ์ช่วยให้สามารถที่จะเน้นให้เกิดความดึงดูดใจ น่าสนใจ และประทับใจ ตัวอักษรแบบประดิษฐ์ นิยมนำไปใช้ในงานหัวเรื่อง ชื่อหนังสือ ชื่อสินค้า หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ หัวเรื่องงานโฆษณา หัวเรื่องป้ายนิเทศและป้ายโฆษณา เป็นต้น

ภาพที่ 2.3 กรอบของตัวอักษร

ที่มา : หนังสืออักษรประดิษฐ์ (วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์. 2545)

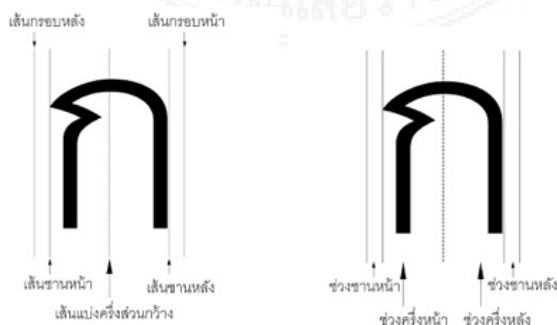
กรอบของตัวอักษร

ตัวอักษรไทยแต่ละตัวมีรูปแบบโครงสร้างอยู่ในกรอบสี่เหลี่ยมภายในเส้นที่สมมุติขึ้น เรียกว่า เส้นกรอบ ได้แก่เส้นกรอบบน เส้นกรอบล่าง เส้นกรอบหน้า และเส้นกรอบหลัง

ตัวอักษรไทยแต่ละตัวมีด้าน 4 ด้าน ด้านบน ด้านล่าง ด้านหน้าและด้านหลัง

แนวที่ทอดไปตามส่วนสูง เรียกว่า แนวตั้ง

ระยะที่ทอดไปตามเส้นกรอบหน้าและเส้นกรอบหลังตามแนวตั้ง เรียกว่า ส่วนสูง

ภาพที่ 2.4 ความกว้างของตัวอักษร

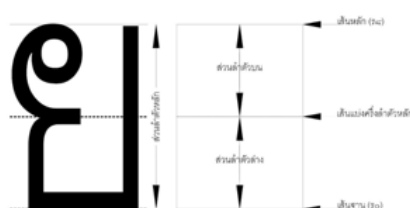
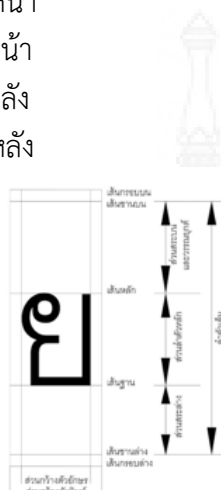
ที่มา : หนังสืออักษรประดิษฐ์ (วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์. 2545)

เส้นกำหนดส่วนกว้างของตัวอักษร โดยเรียงลำดับจากด้านหน้าไปด้านหลัง ดังนี้

1. เส้นกรอบหน้า
2. เส้นชานหน้า
3. เส้นแบ่งครึ่งส่วนกว้าง
4. เส้นชานหลัง
5. เส้นกรอบหลัง

ความกว้างของตัวอักษรแบ่งออกเป็นช่วงต่างๆ เรียงลำดับจากด้านหน้าไปด้านหลัง ดังนี้

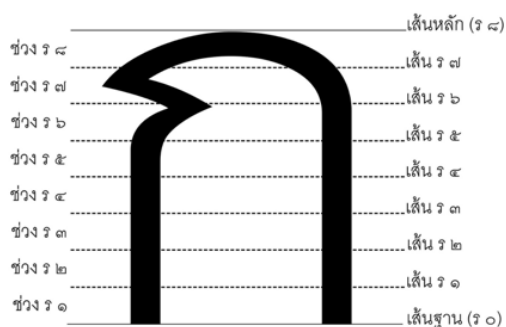
1. ช่วงชานหน้า
2. ช่วงครึ่งหน้า
3. ช่วงครึ่งหลัง
4. ช่วงชานหลัง

ภาพที่ 2.5 ความสูงของตัวอักษร

ที่มา : หนังสืออักษรประดิษฐ์ (วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์. 2545)

เส้นลำดับหลักแบ่งออกเป็น 2 ส่วนเท่า ๆ กัน ตามแนวระดับ ให้ส่วนที่อยู่ระหว่างเส้นหลักกับเส้นแบ่งครึ่งลำตัวหลักเป็นส่วนลำตัวบน และส่วนที่อยู่ระหว่างเส้นแบ่งครึ่งลำตัวหลักกับเส้นฐานเป็นส่วนลำตัวล่าง

ภาพที่ 2.6 การแบ่งส่วนสูงตัวพิมพ์

ที่มา : หนังสืออักษรประดิษฐ์ (วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์. 2545)

การแบ่งส่วนสูงตัวพิมพ์

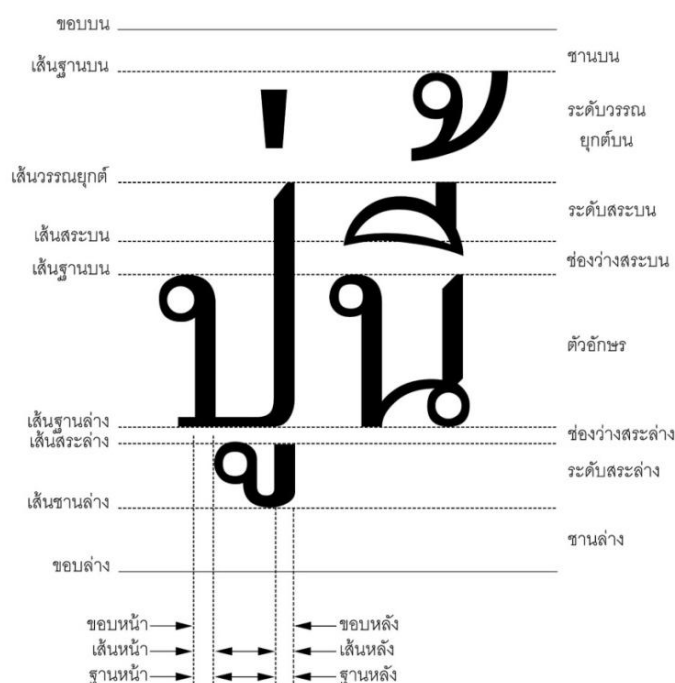
การแบ่งส่วนสูงตัวพิมพ์ตามแนวระดับ โดยแบ่งจากเส้นหลักขึ้นไปด้านบนจนถึงเส้นกรอบบน โดยให้ระยะห่างของเส้นแต่ละเส้นเท่ากับหนึ่งหน่วยอักษร กำหนดให้เป็นเส้น ร๙, ร๑๐, ร๑๑ ไปตามลำดับ จนจดเส้นกรอบบนและให้แบ่งในลักษณะเดียวกันจากเส้นฐานลงมาจนถึงเส้นกรอบล่าง กำหนดให้เป็นเส้น ร-๑, ร-๒, ร-๓ ไปตามลำดับจนถึงเส้นกรอบล่าง

กำหนดให้ระยะห่างระหว่างเส้น ร๘ ถึงเส้น ร๙ เป็นช่วง ร๙ ระยะห่างระหว่างเส้น ร๙ ถึงเส้น ร๑๐ เป็นช่วง ร๑๐ ไปตามลำดับ และระยะห่างระหว่างเส้น ร๐ ถึงเส้น ร-๑ เป็นช่วง ร-๑ ระยะห่างระหว่างเส้น ร-๑ ถึงเส้น ร-๒ เป็นช่วง ร-๒ ตามลำดับ

ส่วนลำตัวหลักของตัวอักษร คือ ระยะระหว่างเส้นฐานถึงเส้นหลัก แบ่งออกตามแนวระดับเป็น 8 ส่วนเท่าๆกัน เรียกว่า “หนึ่งหน่วยอักษร” โดยมีเส้นแบ่งระดับหรือเรียกอย่อว่าเส้น “ร” ดังนี้

- 1) เส้น ร๐ เป็นเส้นฐาน
- 2) เส้น ร๑
- 3) เส้น ร๒
- 4) เส้น ร๓
- 5) เส้น ร๔ เป็นเส้นแบ่งครึ่งลำตัวหลัก
- 6) เส้น ร๕
- 7) เส้น ร๖
- 8) เส้น ร๗
- 9) เส้น ร๘ เป็นเส้นหลัก

กำหนดให้ระยะห่างระหว่างเส้น ร๐ ถึงเส้น ร๑ เป็นช่วง ร๑ ระยะห่างระหว่างเส้น ร๑ ถึง ร๒ เป็นช่วง ร๒ ไปตามลำดับจนถึงช่วง ร๘

ภาพที่ 2.7 ชื่อเรียกและขอบเขตตัวอักษร

ที่มา : หนังสืออักษรประดิษฐ์ (วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์. 2545)

สัดส่วนและโครงสร้างตัวอักษร

การออกแบบตัวอักษร ให้มีความสวยงามต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสัดส่วนและโครงสร้างตัวอักษร สัดส่วนตัวอักษรจะมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างตัวอักษรอย่างแน่นแฟ้น ก่อนจะเริ่มต้นออกแบบตัวอักษรควรเขียนรูปร่างเค้าโครงตัวอักษรก่อนเสมอ เพื่อให้เห็นรูปร่างและสัดส่วนในภาพรวมเสียก่อน ในขั้นตอนนี้ผู้ออกแบบสามารถที่จะปรับแต่งสัดส่วน และรูปร่างให้ได้ตามความต้องการ ความพอดีของเค้าโครงตัวอักษรและรูปร่างจะมีผลทำให้สามารถอ่านตัวหนังสือได้ง่ายขึ้น ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่นักออกแบบจะต้องระลึกรว้อยู่เสมอ ในการจัดเค้าโครงร่างตัวอักษรนอกจากจะต้องพิจารณาเรื่องสัดส่วนแล้ว ยังต้องศึกษาเกี่ยวกับพื้นที่ว่างภายในและภายนอกตัวอักษรด้วย เกี่ยวกับเรื่องนี้ส่วนใหญ่ที่นักออกแบบไม่ค่อยเข้าใจเรื่องนี้ จึงไม่ได้เน้นเรื่องพื้นที่ว่างภายในตัวอักษร มักจะเน้นเฉพาะเรื่องเส้นตัวอักษรเสียมากกว่า จึงมีผลทำให้รูปตัวอักษรโดยรวมไม่สม่ำเสมอ แน่นไปบ้างหรืออาจว่างมากเกินไป การออกแบบให้ตัวอักษร จึงต้องเน้นภาพโดยรวมของตัวอักษรทุกรูปแบบ ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ เพื่อให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในการออกแบบจึงควรได้ทำความเข้าใจสิ่งต่อไปนี้

- 1) สัดส่วนเกี่ยวกับตัวอักษร
- 2) โครงสร้างตัวอักษร
- 3) ขนาดของตัวอักษร
- 4) พื้นที่ว่างภายในและภายในตัวอักษร
- 5) ลักษณะของเส้นอักษร
- 6) หัวของตัวอักษร
- 7) ลักษณะของเชิง
- 8) ช่องไฟ
- 9) สัดส่วนเกี่ยวกับตัวอักษร

สัดส่วนที่จะกล่าวถึง หมายถึง สัดส่วนของความกว้างและความสูงของตัวอักษร จะต้องสัมพันธ์กับรูปแบบตัวอักษรที่ออกแบบในแต่ละตัว สัดส่วนของอักษรทุกตัวจะต้องสัมพันธ์กันมิได้หมาย ถึงจะต้องให้เท่ากันหมด แต่ต้องไม่ขัดแย้งกัน จนเกินไป จุดที่จะต้องเน้นในที่นี้ คือ ความสัมพันธ์ของขนาดสัดส่วนระหว่างตัวอักษร คือ การได้ส่วนกันของความกว้างและความสูงของตัวอักษรเกือบทุกตัวต้องเป็นไปอย่างได้ส่วนกันเสมอ

โครงสร้างตัวอักษร

ก่อนจะทำการออกแบบทุกครั้ง ต้องพิจารณาถึงลักษณะของโครงสร้างตัวอักษรเสมอ การศึกษาหมายความถึงลักษณะโดยรวมของตัวอักษรที่จะเห็นส่วนประกอบของเส้นที่ประกอบกันเป็นตัวอักษร ผู้ออกแบบจะต้องจัดกลุ่มตัวอักษร ที่มีลักษณะคล้ายกันแบ่งให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อจะได้เขียนหรือกำหนดให้โครงสร้างนั้นมีขนาดที่สม่ำเสมอ และทำการออกแบบให้รายละเอียดของโครงสร้างตัวอักษรทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันโดยตลอด

ขนาดของตัวอักษร

ขนาดของตัวอักษรไทย ไม่เท่ากันบางตัวกว้างบางตัวแคบ นอกจากจะแบ่งตัวอักษรตามสัดส่วนแล้ว อาจแบ่งตัวอักษรตามขนาดความกว้างเป็นพวก ๆ ได้ดังนี้

- 1) อักษรที่มีขนาดเท่ากัน ซึ่งมีมากที่สุด เรียกว่าอักษร "ตัวเต็ม" ได้แก่อักษร ก ค คง จ ช ซ
 - 2) อักษรที่มีขนาดโตกว่าปกติ มีอยู่ไม่มากนัก ซึ่งมีขนาดโตกว่าพวกแรกไปครึ่งตัว เรียกว่าอักษร "ตัวครึ่ง" ได้แก่ ณ ญ ฒ ฒ
 - 3) ตัวอักษรที่มีลักษณะบางพิเศษ เรียกว่า "ครึ่งตัว" ได้แก่ เ โ ใ ใ
- พื้นที่ว่างภายในและภายในตัวอักษร

จะเห็นได้ว่าตัวอักษรทุกตัวจะต้องมีพื้นที่ว่างภายในและพื้นที่ว่างรอบนอกตัวอักษรเสมอ พื้นที่ว่างภายในตัวอักษรจะมีผลให้เกิดความสวยงามมากขึ้นของแต่ละตัวอักษร ส่วนพื้นที่ว่างรอบนอกก็จะมีผลต่อการเห็นรูปร่างของตัวอักษรแต่ละตัวเช่นกัน รวมทั้งผลกระทบทั้งในแง่บวกและแง่ลบเสมอ เมื่อต้องนำมารวมกันตัวอักษรอื่นเพื่อให้เป็นคำหรือข้อความ

ลักษณะของเส้นอักษรได้แก่ความหนาบางของเส้น ตัวอักษรบางแบบอาจเป็นเส้นหนา บางแบบอาจจะเป็นเส้นบาง หรืออาจจะเป็นลักษณะเส้นหนาบางรวมกัน นอกจากนี้ยังรวมถึงลักษณะของเส้นในแนวตั้ง แนวราบ แนวเฉียง หรือเส้นโค้ง ด้วยการออกแบบต้องกำหนดให้เส้นอักษรทุกตัวเป็นไปในลักษณะเดียวกัน เช่น หนาเท่ากันหมด บางเท่ากันทุกตัว หรือเส้นแนวตั้งเป็นแบบเส้นหนา เส้นแนวราบต้องเป็นเส้นบาง เป็นต้น หัวของตัวอักษร

โดยเฉพาะการออกแบบตัวอักษรไทย ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะแบบมีหัวทั้งสิ้น หากกำหนด ให้เป็นแบบอย่างใดก็จะต้องเป็นแบบอย่างเดียวกันตลอด การออกแบบหัวอักษรต้องให้มีความสอดคล้องกับรูปแบบโดยรวมของตัวอักษรด้วย มิฉะนั้น จะดูขัดแย้งกับความรู้สึกเสมอ แบบหัวอักษรอาจเป็นแบบกลม แบบเหลี่ยม มีลักษณะโปร่งหรือแบบหัวตัด (สำหรับตัวอักษรเว็บ) เป็นต้น การกำหนดตำแหน่งและขนาดของหัวตัวอักษร ต้องเท่ากันและตำแหน่งเดียวกันสำหรับอักษรที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันหรือลักษณะคล้ายกัน

ลักษณะของเชิง ตัวอักษรโรมันบางแบบจะมีเชิง หรือ Serif ในการออกแบบให้เกิดรูปแบบใหม่ ๆ อาจกำหนดให้เชิงเป็นลักษณะอย่างไรก็ได้ แต่เมื่อกำหนดให้เป็นอย่างไรก็ต้องให้เหมือนกัน ทุกตัวอักษร การออกแบบตัวอักษรไทยเพื่อใช้ร่วมกับตัวอักษรโรมันในภาษาอังกฤษ ก็สามารถออกแบบให้ตัวอักษรมีเชิง ได้อย่างสวยงามได้เช่นกัน

ช่องไฟ

ช่องไฟของตัวอักษร เป็นสิ่งสำคัญมากในการออกแบบตัวอักษร ผู้ออกแบบจึงต้องเข้าใจเรื่องช่องไฟ เพราะการเว้นระยะช่องไฟที่เหมาะสม จะช่วยให้คำหรือข้อความที่เขียนสวยงาม อ่านง่าย ดูสบายตา น่าอ่าน การจัดช่องไฟของตัวอักษรมีแนวการจัดอยู่ 2 ประการ คือ

1) ระยะช่องไฟระหว่างตัวอักษร เป็นการกำหนดระยะช่องไฟ ระหว่างตัวอักษรและตัวที่ ต้องมีระยะห่างกันพอสมควรไม่ติดกันหรือห่างกันจนเกินไป การเว้นระยะช่องไฟแต่ละตัวไม่ควรกำหนดว่าจะต้องห่างกันเท่าไร เพราะว่าตัวอักษรแต่ละตัวจะมีลักษณะที่แตกต่างกันเสมอ ควรจัดระยะช่องไฟโดยคำนึงถึง ปริมาตรที่มีความสมดุลโดยประมาณในระหว่างตัวอักษร

2) ระยะช่องไฟระหว่างบรรทัด การเว้นระยะระหว่างบรรทัด มีจุดประสงค์เพื่อให้ อ่านง่ายและดูสวยงาม หลักสำคัญในการกำหนดระยะระหว่างบรรทัด คือ วัดระยะจากตัวอักษรต่ำสุดของแถวบนกับ ตัวอักษรสูงสุดของแถวล่างให้ระยะห่างพอสมควร เมื่อจัดวางตัวอักษรทั้งสองแถวแล้วอักษรต้องไม่ซ้อนทับกัน

1.2 สัญลักษณ์ (Symbol)

เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่ไม่เป็นสื่อทางสากล นอกจากจะเป็นภาระต่อผู้ประกอบการแล้วยัง เป็นกำแพงการค้า ทำให้สินค้าไม่สามารถผ่านพรมแดนประเทศต่าง ๆ ได้อย่างเสรี องค์กรภาคเอกชนหลาย หน่วยงานจึงได้ร่วมกันพัฒนาเครื่องหมายสากลขึ้นเพื่อให้ผู้ประกอบการในสาขาที่เกี่ยวข้อง สัญลักษณ์มีวิธีการ ในการสื่อสารที่กระชับและตัดส่วนที่ไม่จำเป็นออก โดยอาจแบ่งสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์ได้ 2 ประเภท (มณฑิต มิตรเจริญถาวร.2548) ได้แก่

1) เครื่องหมาย/สัญลักษณ์ (Mark) สัญลักษณ์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่บ่งบอกถึงองค์กร หรือตราสินค้า ได้แก่เครื่องหมายการค้า (Logo) ตราสินค้า (Brand) และตรารับรองต่างๆ เครื่องที่ใช้มากที่สุด คือ ตราสินค้า ซึ่งในปัจจุบันมีตราสินค้าบนบรรจุภัณฑ์อยู่ 3 รูปแบบคือ ตราสินค้าที่เป็นภาพ ตราสินค้าที่เป็น ตัวอักษร ตราสินค้าที่เป็นทั้งภาพและตัวอักษรพร้อมกัน

2) สัญลักษณ์ภาพ (Pictographs) มักจะเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อเกี่ยวกับตัวสินค้าโดยตรง เช่น ขายเป็นฉลาก สัญลักษณ์จะเป็นรูปวัวเพื่ออธิบายตัวผลิตภัณฑ์

เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่นำมาใช้ในการออกแบบกราฟิกส่วนใหญ่มีดังนี้ (ศักดิ์ดา บุญยี่ต .2545) ตราสินค้าบนบรรจุภัณฑ์ เครื่องหมายรับรอง เครื่องหมายบอกหรือเตือนเครื่องหมายอื่น ๆ

ชนิดของภาพสัญลักษณ์

ภาพสัญลักษณ์มีส่วนสำคัญอยู่ 2 ส่วนคือส่วนที่เป็นภาพและส่วนที่เป็นตัวหนังสือ ซึ่งนำมา จัดเป็นหมวดหมู่และแบ่งภาพสัญลักษณ์ออกเป็นชนิดต่าง ๆ ดังนี้

1) Pictograph

Pictograph คือ ภาษาภาพ ซึ่งก็คือภาพที่สื่อความหมายได้ โดยไร้ตัวอักษรอธิบาย มีลักษณะเรียบง่ายที่สุดและเป็นสากล ได้แก่ ป้ายจราจร ป้ายบอกทิศทางตามสถานที่ การออกแบบ Pictograph นั้นส่วนสำคัญที่สุดคือ เรื่องของการสื่อความหมายเวลาออกแบบต้องคำนึงถึงคนส่วนใหญ่ที่จะดูภาพนั้นภาพที่ได้จะต้องไม่มีรายละเอียดซับซ้อนเป็นอันตราย เพราะรายละเอียดต่าง ๆ เหล่า นั้น จะเบี่ยงเบนประเด็นการสื่อความหมาย ทำให้บางคนอาจเข้าใจภาพไปในทางอื่นได้

2) Symbol

Symbol คือ สัญลักษณ์ไม่มีตัวอักษรในการสื่อความหมาย ส่วนใหญ่จะใช้เป็นสัญลักษณ์องค์กร สถาบัน บริษัท ฯลฯ ที่มาของภาพสัญลักษณ์ อาจมาได้หลายทางสุดแต่นักออกแบบจะวางแผนความคิดอะไรในการออกแบบ

3) Letter Mark

Letter Mark คือ ภาพตัวอักษร หรือภาพสัญลักษณ์ ที่ใช้ตัวอักษรในการสื่อความหมาย โดยอาจจะหยิบชื่อหรือสโลแกนมาวางทำการดัดแปลงตัวอักษรต่างๆเหล่านั้นสักเล็กน้อยนิยมใช้กันเป็นเครื่องหมายการค้าของบริษัทโดยทั่วไป เพราะทำให้คนที่เห็นจดจำได้ง่ายและพูดต่อกันมากที่สุด ซึ่งทำให้ชื่อเหล่านั้นติดตลาดหรือเป็นที่จดจำของคนโดยส่วนใหญ่

4) Logos

คนส่วนใหญ่มักจะพูดเหมารวมเอาเครื่องหมายการค้าทั้งหมดเป็นโลโก้ (Logo) อาจเพราะเป็นชื่อที่เรียกจนติดปาก ซึ่งจริง ๆ แล้วโลโก้ คือ ภาพสัญลักษณ์ที่เป็นตัวอักษรอ่านออก เสียงเป็นคำเป็นประโยคได้ ซึ่งส่วนใหญ่ก็หนีไม่พ้นชื่อสินค้าชื่อบริษัทนั่นเอง

5) Combination Mark

Combination Mark คือ ภาพสัญลักษณ์ที่มีการผสมผสานระหว่างภาพและตัวอักษรเข้ามาใช้ ร่วมกัน เพื่อสื่อความหมายตามที่นักออกแบบวางไว้

6) Trade Mark

Trade Mark คือ เครื่องหมายการค้า ได้แก่ ภาพสัญลักษณ์ต่างๆที่มีมาข้างต้นทั้งหมด แต่หยิบมาเลือกใช้ให้เข้ากับบุคลิก (Character) ของสินค้าต่าง ๆ ส่วนจะเป็นแบบไหนนั้นก็คงต้องขึ้นอยู่กับนักออกแบบและเจ้าของกิจการนั้น

2. สี (COLOUR)

สี (COLOUR) หมายถึง ลักษณะกระทบต่อสายตาให้เห็นเป็นสีมีผลถึงจิตวิทยา คือ มีอำนาจให้เกิดความเข้มของแสงที่อารมณ์และความรู้สึกได้การที่ได้เห็นสีจากสายตาสายตาจะส่งความรู้สึกไปยังสมองทำให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ ตามอิทธิพลของสี เช่น สดชื่น ร้อน ตื่นเต้น เศร้า สีมีความหมายอย่างมากเพราะศิลปินต้องการใช้สีเป็นสื่อสร้างความประทับใจในผลงานของศิลปะและสะท้อนความประทับใจนั้นให้บังเกิดแก่ผู้ดูมนุษย์เกี่ยวข้องกับสีต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาเพราะทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวนั้นล้วนแต่มีสีสันทันแตกต่างกันมากมาย สีนั้นมี

หลักวิชาเป็นวิทยาศาสตร์ จึงควรทำความเข้าใจวิทยาศาสตร์ของสีจะบรรลุผลสำเร็จในงาามากขึ้น ถ้าไม่เข้าใจเรื่องสีดีพอสมควร ถ้าได้ศึกษาเรื่องสีดีพอแล้วงานศิลปะก็จะประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

คำจำกัดความของสี

1. แสงที่มีความถี่ของคลื่นในขนาดที่ตามนุษย์สามารถรับสัมผัสได้
2. แม่สีที่เป็นวัตถุ (PIGMENTARY PRIMARY) ประกอบด้วย แดง เหลือง น้ำเงิน
3. สีที่เกิดจากการผสมของแม่สี

คุณลักษณะของสี

สีแท้ (HUE) คือ สีที่ยังไม่ถูกสีอื่นเข้าผสม เป็นลักษณะของสีแท้ที่มีความสะอาดสดใส เช่น แดง เหลือง น้ำเงิน เป็นต้น

สีอ่อนหรือสีจาง (TINT) ใช้เรียกสีแท้ที่ถูกผสมด้วยสีขาว เช่น สีเทา, สีชมพู เป็นต้น

สีแก่ (SHADE) ใช้เรียกสีแท้ที่ถูกผสมด้วยสีดำ เช่น สีน้ำตาล เป็นต้น

ประวัติความเป็นมาของสี

มนุษย์เริ่มมีการใช้สีตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มีทั้งการเขียนสีลงบนผนังถ้ำ ผนังหิน บนพื้นผิวเครื่องปั้นดินเผา และที่อื่นๆ ภาพเขียนสีบนผนังถ้ำเริ่มทำตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในทวีปยุโรป ก่อนสมัยประวัติศาสตร์ในสมัยหินเก่าตอนปลาย ภาพเขียนสีที่มีชื่อเสียงในยุคนี้พบที่ประเทศฝรั่งเศสและประเทศสเปน ส่วนในประเทศไทย กรมศิลปากร สำรวจพบภาพเขียนสีสมัย ก่อนประวัติศาสตร์บนผนังถ้ำและเพิงหินในหลายๆ จะมีอายุระหว่าง 1500-4000 ปี เป็นสมัยหินใหม่และยุคโลหะได้ค้นพบตั้งแต่ปี พ.ศ. 2465 ครั้งแรกพบบนผนังถ้ำในอำเภอวังงา ต่อมาค้นพบอีกซึ่งมีอยู่ทั่วไป เช่น จังหวัดกาญจนบุรีอุทัยธานี เป็นต้นสีที่เขียนบนผนังถ้ำส่วนใหญ่เป็นสีแดง นอกนั้นจะมีสีส้ม สีเลือดหมู สีเหลือง สีน้ำตาล และสีดำสบนเครื่องปั้นดินเผา ได้ค้นพบการเขียนลายครั้งแรกที่บ้านเชียงจังหวัดอุดรธานี เมื่อปี พ.ศ. 2510สีที่เขียนเป็นสีแดงเป็นรูปลายก้านขดจิตรกรรมฝาผนังตามวัดต่างๆสมัยสุโขทัยและอยุธยาเป็นหลักฐานว่าใช้สีในการเขียนภาพหลายสี แต่ก็อยู่ในวงจำกัดเพียง 4 สี คือ สีดำ สีขาว สีดินแดง และสีเหลืองในสมัยโบราณนั้น ช่างเขียนจะเอาวัตถุต่างๆในธรรมชาติมาใช้เป็นสีสำหรับเขียนภาพ เช่น ดินหรือหินขาวใช้ทำสีขาว สีดำก็เอามาจากเขม่าไฟ หรือจากตัวหมึกจีน เป็นชาติแรกที่พยายามค้นคว้าเรื่องสีธรรมชาติได้มากกว่าชาติอื่นๆ คือ ใช้หินนำมาบดเป็นสีต่างๆ สีเหลืองนำมาจากยางไม้ รงหรือรงทอง สีครามก็นำมาจากต้นไม้ส่วนใหญ่แล้วการค้นคว้าเรื่องสีก็เพื่อที่จะนำมาใช้ย้อมผ้าต่างๆ ไม่นิยมเขียนภาพเพราะเงินมีคติในการเขียนภาพเพียงสีเดียว คือ สีดำโดยใช้หมึกจีนเขียน

สี สามารถแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ สีธรรมชาติและสีที่มนุษย์สร้างขึ้น

สีธรรมชาติ เป็นสีที่เกิดขึ้นเองธรรมชาติ เช่น สีของแสงอาทิตย์ สีของท้องฟ้ายามเช้า เย็น สีของรุ่งกิบน้ำ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเองธรรมชาติ ตลอดจนสีของ ดอกไม้ ต้นไม้ พื้นดิน ท้องฟ้า น้ำทะเล

สีที่มนุษย์สร้างขึ้น หรือได้สังเคราะห์ขึ้น เช่น สีวิทยาศาสตร์ มนุษย์ได้ทดลองจากแสงต่าง ๆเช่น ไฟฟ้า นำมาผสมโดยการทอแสงประสานกัน นำมาใช้ประโยชน์ในด้านการละคร การจัดฉากเวที โทรทัศน์ การตกแต่งสถานที่

แม่สี

สีต่างๆนั้นมีอยู่มากมายแหล่งกำเนิดของสีและวิธีการผสมของสีตลอดจนรู้สีที่มีต่อสีของมนุษย์แต่ละกลุ่มย่อมไม่เหมือนกันสีต่างๆที่ปรากฏนั้นย่อมเกิดขึ้นจากแม่สีในลักษณะที่แตกต่างกันตามชนิดและประเภทของสีนั้นแม่สี คือ สีที่นำมาผสมกันแล้วทำให้เกิดสีใหม่ที่มีลักษณะแตกต่างไปจากสีเดิม

แม่สี มีอยู่ 2 ชนิด คือ

- 1) แม่สีของแสง เกิดจากการหักเหของแสงผ่านแท่งแก้วปริซึม มี 3 สี คือ สีแดง สีเหลือง และสีน้ำเงิน อยู่ในรูปของแสงรังสี ซึ่งเป็นพลังงานชนิดเดียวที่มีสี คุณสมบัติของแสงสามารถนำมาใช้ในการถ่ายภาพ

ภาพโทรทัศน์ การจัดแสงสีในการแสดงต่าง ๆ เป็นต้น

2) แม่สีวัตถุธาตุ เป็นสีที่ได้มาจากธรรมชาติ และจากการสังเคราะห์โดยกระบวนการทางเคมีมี 3 สี คือ สีแดง สีเหลือง และสีน้ำเงิน แม่สีวัตถุธาตุเป็นแม่สีที่นำมาใช้งานกันอย่างกว้างขวาง ในวงการศิลปะ วงการอุตสาหกรรม ฯลฯ แม่สีวัตถุธาตุ เมื่อนำมา ผสมกันตามหลักเกณฑ์ จะทำให้เกิด วงจรสี ซึ่งเป็นวงสีธรรมชาติ เกิดจากการผสมกันของแม่สีวัตถุธาตุเป็นสีหลักที่ใช้งานกันทั่วไปในวงจรสีจะแสดงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

วงจรสี (Colour Circle)

สีขั้นที่ 1 คือ แม่สี ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน

สีขั้นที่ 2 คือ สีที่เกิดจากสีขั้นที่ 1 หรือแม่สีผสมกันในอัตราส่วนที่เท่ากันจะทำให้เกิดสีใหม่ 3 สี ได้แก่

สีแดง ผสมกับสีเหลือง ได้สีส้ม

สีแดง ผสมกับสีน้ำเงิน ได้สีม่วง

สีเหลือง ผสมกับสีน้ำเงิน ได้สีเขียว

สีขั้นที่ 3 คือ สีที่เกิดจากสีขั้นที่ 1 ผสมกับสีขั้นที่ 2 ในอัตราส่วนที่เท่ากัน จะได้สีอื่น ๆ

อีก 6 สี คือ

สีแดง ผสมกับสีส้ม ได้สีส้มแดง

สีแดง ผสมกับสีม่วง ได้สีม่วงแดง

สีเหลือง ผสมกับสีเขียว ได้สีเขียวเหลือง

สีน้ำเงิน ผสมกับสีเขียว ได้สีเขียวน้ำเงิน

สีน้ำเงิน ผสมกับสีม่วง ได้สีม่วงน้ำเงิน

สีเหลือง ผสมกับสีส้ม ได้สีส้มเหลือง

วรรณะของสี คือ สีที่ให้ความรู้สึกร้อน-เย็น ในวงจรสีจะมีสีร้อน 7 สี และสีเย็น 7 สี ซึ่งแบ่งที่สีม่วงกับสีเหลือง ซึ่งเป็นได้ทั้งสองวรรณะ

สีตรงข้ามหรือสีตัดกัน หรือสีคู่ปฏิปักษ์ เป็นสีที่มีค่าความเข้มของสี ตัดกันอย่างรุนแรง ในทางปฏิบัติไม่นิยมนำมาใช้ร่วมกัน เพราะ จะทำให้แต่ละสีไม่สดใสเท่าที่ควรการนำสีตรงข้ามกันมาใช้ร่วมกัน อาจกระทำได้นี้

1. มีพื้นที่ของสีหนึ่งมาก อีกสีหนึ่งน้อย
2. ผสมสีอื่นๆ ลงไปสีใดสีหนึ่ง หรือทั้งสองสี
3. ผสมสีตรงข้ามลงไปในสีทั้งสองสี

สีกลาง คือ สีที่เข้าได้กับสีทุกสี สีกลางในวงจรสี มี 2 สี คือ สีน้ำตาล กับ สีเทา สีน้ำตาล เกิดจากสีตรงข้ามกันในวงจรสีผสมกัน ในอัตราส่วนที่เท่ากัน สีน้ำตาลมีคุณสมบัติสำคัญ คือ ใช้ ผสมกับสีอื่นแล้วจะทำให้สีนั้น ๆ เข้มขึ้น โดยไม่เปลี่ยนแปลงค่าสี ถ้าผสมมาก ๆ เข้าก็จะกลายเป็นสีน้ำตาลสีเทา เกิดจากสีทุกสี ๆ สีในวงจรสีผสมกัน ในอัตราส่วนเท่ากัน สีเทา มีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ ใช้ผสมกับสีอื่น ๆ แล้วจะทำให้มีดหม่น ใช้ในส่วนที่เป็นเงา

แม่สีวัตถุธาตุ

แม่สีวัตถุธาตุ หมายถึง วัตถุที่มีสีอยู่ในตัวสามารถนำมาระบาย ทา ย้อม และผสมได้เพราะมีเนื้อสีและสีเหมือนตัวเอง เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า แม่สีของช่างเขียนสีต่างๆเกิดขึ้นมาอีกมากด้วยการผสมของแม่สีซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 สีคือแดง (CRIMSON LEKE) เหลือง (GAMBOGE TINT) น้ำเงิน (PRUSSIAN BLUE)

สีแดง (CRIMSON LAKE) สะท้อนรังสีของสีแดงออกมาแล้วดึงดูดเอาสีน้ำเงินกับสีเหลืองซึ่ง

ต่างผสมกันในตัวแล้วกลายเป็นสีเขียว อันเป็นคู่สีของสีแดง

สีเหลือง (GAMBOGE YELLOW) สะท้อนรังสีของสีเหลืองออกมาแล้วดึงดูดเอาสีแดงกับสีน้ำเงิน
ซึ่งผสมกันในตัวแล้วกลายเป็นสีม่วง อันเป็นคู่สีของสีเหลือง

สีน้ำเงิน (PRESSION BLUE) สะท้อนรังสีของสีน้ำเงินออกมาแล้วดึงดูดเอาสีแดงกับสีเหลืองเข้า
มาแล้วผสมกันก็จะกลายเป็นสีส้ม ซึ่งเป็นคู่สีของสีน้ำเงิน

ความหมายของสี

ตาราง 2.1 ความหมายของสี

ชื่อสี	ความหมาย-อารมณ์
Yellow-Green	การเจ็บป่วย – ความอิจฉา – ขี้ขลาด – การแตกแยก
Yellow	ความสุข – พลังงาน – ความเจริญ – การเรียนรู้ – การสร้างสรรค์
White	ความบริสุทธิ์ – ความดี – ความดีพร้อม – ความเยียบสงบ – ความยุติธรรม
Red	พลัง – อันตราย – สงคราม – อำนาจ
Purple	ความหยิ่งรู้ – ความทะเยอทะยาน – ความก้าวหน้า – ความสง่างาม – อำนาจ
Pink	เป็นมิตร – ความรัก – ความโรแมนติก – ความเคารพ
Orange	กำลัง – ความมีโชค – พลังชีวิต – การให้กำลังใจ – ความสุข
Light Yellow	ปัญญา – ความฉลาด
Light Red	ความรู้สึที่ดีใจ – เรื่องทางเพศรส – ความรู้สึกของความรัก
Light Purple	เรื่องรักใคร่ – ความสงบ –
Light Green	ความกลมกลืน – ความสงบ – สันติภาพ
Light Blue	การหยิ่งรู้ – โอกาส – ความเข้าใจ – ความอดทน – ความอ่อนโยน
Green	ความอุดมสมบูรณ์ – การเติบโต – การกลับมาของมิตรภาพ
Gold	สติปัญญา – ความร่ำรวย – ความสว่าง – ความสำเร็จ – โชคลาภ
Dark Yellow	การตักเตือน – การเจ็บป่วย – ความเสื่อม – ความอิจฉา
Dark Red	ความโกรธ – ความรุนแรง – ความกล้าหาญ – กำลังใจ
Dark Purple	ความสูงส่ง – ความปรารถนาอันแรงกล้า – ความหุหุหุ
Dark Green	ความทะเยอทะยาน – ความโลภ – ความริษยา
Dark Blue	ความจริง – สัจธรรม – อำนาจ – ความรู้ – ความซื่อสัตย์ – การป้องกัน
Brown	ความอดทน – ความมั่นคง
Blue	สุขภาพ – ความเชื่อถือ – ไหวพริบ – จงรักภักดี – ความเลื่อมใส
Black	ความลึกลับ – ความตาย – อำนาจ – พลัง – ความแรง – สิ่งชั่วร้าย
Aqua	การป้องกัน – สุขภาพ

จิตวิทยาสีกับความรูสึก (Psychology of Colour)

ในด้านจิตวิทยาสี เป็นตัวกระตุ้นความรู้สึกและมีผลต่อจิตใจของมนุษย์ สีต่าง ๆ จะให้ความรู้สึกที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงมักใช้สี เพื่อสื่อความรู้สึกและความหมายต่าง ๆ ได้แก่

สีแดง	ให้ความรู้สึกเร้าร้อน รุนแรง อันตราย ตื่นเต้น
สีเหลือง	ให้ความรู้สึก สว่าง อบอุ่น แจ่มแจ้ง ร่าเริง ศรัทธา มั่งคั่ง
สีเขียว	ให้ความรู้สึก สดใส สดชื่น เย็น ปลอดภัย สบายตา มุ่งหวัง
สีฟ้า	ให้ความรู้สึก ปลอดภัย แจ่มใส กว้าง ปรารถนา
สีม่วง	ให้ความรู้สึก เศร้า หม่นหมอง ลึกลับ
สีดำ	ให้ความรู้สึก มีดมืด เศร้า น่ากลัว หนักแน่น
สีขาว	ให้ความรู้สึก บริสุทธิ์ ผุดผ่อง ว่างเปล่า จิตชัด
สีแสด	ให้ความรู้สึก สดใส ร้อนแรง เจิดจ้า มีพลัง อำนาจ
สีเทา	ให้ความรู้สึก เศร้า เจ็บขริม สงบ แก่ชรา
สีน้ำเงิน	ให้ความรู้สึก เจ็บขริม สงบสุข จริงจัง มีสมาธิ
สีน้ำตาล	ให้ความรู้สึก แห้งแล้ง ไม่สดชื่น น่าเบื่อ
สีชมพู	ให้ความรู้สึก อ่อนหวาน เป็นผู้หญิง ประณีต ร่าเริง
สีทอง	ให้ความรู้สึก มั่งคั่ง อุดมสมบูรณ์

3. รูปภาพ (Picture)

รูปภาพและส่วนประกอบการตกแต่งภาพ ที่ต้องการเน้นให้เกิดคุณค่าทางความงาม ซึ่งจะทำหน้าที่ในการถ่ายทอดจินตนาการออกมาเป็นรูปแบบ และนำเสนอแนวคิดให้เป็นรูปธรรมตามความคิดของตน เพื่อต้องการให้เกิดประสิทธิผลในการสื่อสารมากที่สุดงานออกแบบที่ดีควรนำภาพมาใช้ให้เหมาะสมกับโอกาสและหน้าที่อย่างกลมกลืน คือ

- 3.1 เมื่อต้องการดึงดูดความสนใจ
- 3.2 เมื่อต้องการใช้ประกอบการอธิบายความรู้
- 3.3 เมื่อต้องการคำอธิบายความคิดรวบยอด
- 3.4 เมื่อต้องการอ้างอิงสิ่งที่ปรากฏขึ้นจริง
- 3.5 เมื่อต้องการใช้ประกอบข้อมูลทางสถิติ

ความหมายของภาพประกอบสิ่งพิมพ์

ภาพประกอบสิ่งพิมพ์ หมายถึง เนื้อหาส่วนที่เป็นภาพที่ปรากฏในเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ นอกเหนือจากเนื้อหาข้อความที่เป็นตัวอักษร ภาพเหล่านี้อาจเป็นภาพวาดหรือ ภาพถ่ายก็ได้ และยังมีรวมถึงภาพกราฟิกต่าง ๆ เช่น จุด เส้น สี แลบทราฟฟิก หรือ ภาพลายเส้น เรขาคณิตอื่น ๆ ที่ใช้ในการตกแต่งสิ่งพิมพ์อีกด้วย

ความสำคัญของภาพประกอบสิ่งพิมพ์

ภาพประกอบ มีความสำคัญต่อสิ่งพิมพ์มากโดยเฉพาะในด้านการสื่อความหมายและการถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาการ เพราะภาพประกอบสามารถให้รายละเอียด และความเหมือนจริงเหนือคำบรรยาย ให้ความสวยงามและความประทับใจหรือใช้เป็นหลักฐานอ้างอิง

ความสำคัญของภาพประกอบสิ่งพิมพ์ มีสาระสำคัญสรุป ได้ดังนี้

1) ใช้สร้างความเข้าใจ การอธิบายถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใดบางครั้งตัวอักษรก็มีข้อจำกัด ที่จะบ่งบอกถึงสิ่งที่อธิบายนั้นว่าเป็นอย่างไร ในบางกรณีแม้ว่าผู้บรรยายจะมีความสามารถในการใช้ถ้อยคำมากสักเพียงใดก็ไม่อาจทำให้เกิดความเข้าใจได้โดยง่าย เช่น การจะอธิบายความแตกต่างระหว่างม้ากับลา ให้กับคนที่ไม่เคยเห็นสัตว์ทั้งสองชนิดนี้คงเป็นเรื่องที่ลำบากมาก

2) ใช้เสริมความเข้าใจ การนำภาพประกอบมาใช้ในกรณีที่ข้อความสามารถสร้างความเข้าใจได้ระดับหนึ่งแล้วแต่ยังไม่ชัดเจน จึงจำเป็นต้องใช้ภาพประกอบเพื่อเสริมความเข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การอธิบายพุทธลักษณะของพระพุทธรูปสมัยต่าง ๆ ถ้ามีภาพประกอบเพื่อเสริมความเข้าใจในรายละเอียดเพิ่มเติมก็จะทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

3) ใช้เป็นหลักฐานเพื่อบ่งบอกบุคคล ในการบ่งบอกถึงตัวบุคคล ไม่อาจใช้ข้อความอธิบายให้เห็นภาพหรือเข้าใจได้ว่าบุคคลผู้นี้มีหน้าตาเป็นอย่างไร แต่ถ้าพิมพ์ภาพลงแล้วบอกชื่อ ผู้ที่เห็นก็จะรู้จักและจดจำได้ทันที

4) ใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงหรือแสดง เหตุการณ์ ภาพประกอบสามารถนำมาใช้เป็นหลักฐานประกอบคำบรรยายในกรณีเหตุการณ์นั้นสำคัญขนาดต้องบันทึกเป็นประวัติศาสตร์ หรือเหตุการณ์นั้นต้องการความรวดเร็วเพื่อการนำเสนอเป็นภาพข่าวลงในสื่อสารมวลชนต่าง ๆ เป็นบอกเล่าเหตุการณ์ให้เข้าใจโดยง่าย

5) ใช้ตกแต่งหน้าสิ่งพิมพ์ ภาพประกอบช่วยให้สิ่งพิมพ์สวยงามน่าอ่านมากยิ่งขึ้น เทคโนโลยีการถ่ายภาพ ตกแต่งภาพ และการพิมพ์ในปัจจุบัน เอื้ออำนวยให้การทำงานกับภาพประกอบสะดวกยิ่งขึ้น การถ่ายภาพทำได้ง่ายขึ้น ลดขั้นตอนการตกแต่งภาพลง ใช้เวลาน้อยลง การจำลองภาพอย่างการถ่ายเอกสารหรือการกราดภาพ (scan) ทำให้คุณภาพดีและสะดวกรวดเร็ว อีกทั้งเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ยังช่วยให้การตกแต่งตัดแปลงภาพทำได้หลายรูปแบบ

ประเภทของภาพประกอบสิ่งพิมพ์

1) ภาพถ่าย

ภาพถ่าย เป็นภาพที่เกิดจากกรรมวิธีการถ่ายภาพ ใช้ประโยชน์ได้ดีในงานพิมพ์ เพราะภาพถ่ายมีคุณลักษณะเฉพาะตัวหลายอย่าง ทั้งในแง่ความเหมือนจริง และความละเอียดละเอียด สามารถสร้างสรรค์ได้ตามความรู้สึกการถ่ายภาพ เพื่อนำมาใช้ประกอบสิ่งพิมพ์ ปัจจุบันนิยมใช้กล้องดิจิทัลผลที่ได้ส่วนใหญ่จึงออกมาเป็นภาพสี (colour print) แต่ถ้าต้องการภาพขาว-ดำ มักใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยแปลงภาพได้

2) ภาพวาดลายเส้น

ภาพวาดลายเส้น เป็นภาพที่ใช้ประกอบสิ่งพิมพ์มาตั้งแต่ยุคแรกๆ และยังคงได้รับความนิยมอยู่จนถึงปัจจุบัน มีการใช้เทคนิคการวาดภาพผสมผสานกันหลายอย่าง เช่น การวาดลายเส้นแบบภาพการ์ตูน โดยการใช้ดินสอ พู่กัน ปากกามึกดำ รวมทั้งการผสมสกรีน หรือการสร้างพื้นผิวลวดลายต่าง ๆ ร่วมกัน

3) ภาพวาดน้ำหมึกสีต่อเนื่องและภาพระบายสี

ภาพวาดน้ำหมึกสีต่อเนื่องกับภาพระบายสี ภาพทั้ง 2 ชนิด มีลักษณะภาพคล้ายคลึงกัน คำว่า “ภาพวาดน้ำหมึกสีต่อเนื่อง” ใช้เรียกภาพวาดสีเดียวที่มีน้ำหมึกอ่อนแก่ลดหลั่นกันสำหรับ “ภาพระบายสี” จะประกอบด้วยสีต่าง ๆ มากมายหลายสี โดยการเขียนหรือระบายสีด้วยกรรมวิธีหรือเทคนิคต่างๆ กันไป

4) ภาพพิมพ์

ภาพพิมพ์ ในที่นี้หมายถึง ภาพที่ผ่านการพิมพ์มาแล้ว มีทั้งชนิดที่พิมพ์เป็นภาพลายเส้นและพิมพ์เป็นภาพเม็ดสกรีน ภาพทั้งสองประเภทนี้สามารถนำมาพิมพ์ซ้ำได้ถ้าเป็นภาพลายเส้นจะได้คุณภาพใกล้เคียงของเดิม แต่ภาพที่เป็นเม็ดสกรีนรายละเอียดอาจหายไปบ้าง

5) ภาพดิจิทัล

ภาพดิจิทัล หมายถึง ภาพที่ผ่านกระบวนการจัดการโดยคอมพิวเตอร์มาแล้ว ด้วยพัฒนาการของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในปัจจุบัน ทำให้ภาพทุกชนิดที่จะเข้าสู่ระบบการพิมพ์ต้องผ่านกระบวนการแปลงรูปภาพนั้นให้เป็นภาพดิจิทัลเสียก่อน เช่น การกราดภาพ (scan) การถ่ายภาพด้วยกล้องดิจิทัล และการสร้างภาพขึ้นใหม่ด้วยคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ภาพกราฟิก ในคอมพิวเตอร์นั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) ภาพเวกเตอร์ (Vector) จะเป็นภาพที่ประกอบด้วยเส้นลักษณะต่างๆ เช่น เส้นตรง โค้ง และ รูปทรงของเลขาคณิต จะถูกจัดเก็บในคำสั่งของโปรแกรมและค่าตัวเลข ซึ่งเวลาทำการแสดงผลจะมีการคำนวณ ทุกๆ ครั้ง ส่งผลให้ภาพลักษณะเช่นนี้มีความคมชัดและไม่แตกเมื่อมีการขยายให้ภาพมีขนาดใหญ่ขึ้น

2) ภาพบิตแมป (Bitmap) จะเป็นภาพที่ประกอบจากจุดสีขนาดเล็กๆจำนวนมากเรียงเรียงตัวกันใน ลักษณะรูปแบบตาราง เรียกว่า พิกเซล(pixel) โดยในแต่ละภาพจะมีค่าและขนาดที่แน่นอน ถ้ามีการขยายเพิ่ม มากขึ้นจากขนาดเดิมจะทำให้มองเห็นเป็นภาพหยابหรือรูปภาพแตกอย่างชัดเจน

ข้อดี ภาพชนิดนี้สามารถแสดงรายละเอียดได้ใกล้เคียงภาพจริง เช่นภาพถ่ายที่มีรายละเอียดสูง เพราะเป็นการใช้พิกเซลจำนวนมากมาประกอบกัน

ข้อเสีย ภาพชนิดนี้จะมีขนาดใหญ่ตามความละเอียดภาพ เพราะต้องใช้จำนวนพิกเซลเพิ่มขึ้นตาม นอกจากนั้นการนำภาพมาขยายให้ใหญ่กว่าขนาดปกติจะทำให้ภาพที่ได้ไม่ชัดเจน

- **ภาพกราฟิกชนิดเวกเตอร์ (Vector)**

เป็นภาพประเภทResolution-Independent มีลักษณะของการสร้างให้แต่ละส่วนเป็นอิสระต่อกัน โดยแยกชิ้นส่วนของภาพทั้งหมดออกเป็นเส้นตรง รูปทรงหรือส่วน เป็นการรวมเอา Object ต่างชนิดมาผสมกัน มีทิศทางการลากเส้นไปในแนวต่างๆ เพื่อสร้างภาพที่แตกต่างกันโดยใช้คำสั่งง่ายๆ จึงเรียกภาพประเภทนี้ว่า Vector Graphic

ข้อดี ภาพชนิดนี้ปรับหรือย่อขนาดได้ตามที่ต้องการ โดยไม่มีผลต่อความละเอียดของภาพเพราะไม่ว่า ภาพจะเล็กหรือใหญ่ ความคมชัดก็ไม่เปลี่ยนแปลง เพราะคอมพิวเตอร์จะสร้างภาพขึ้นมาโดยใช้วิธีคำนวณไม่ได้ ถูกจำกัดด้วยพิกเซลในภาพว่ามีมากน้อยเพียงใด นอกจากนั้นภาพชนิดเวกเตอร์มีขนาดไฟล์เล็กกว่าบิตแมป เพราะไม่ได้ใช้พิกเซลจำนวนมากมาสร้างเป็นภาพ แต่มีเพียงคำสั่งสร้างลวดลายเพื่อประกอบเป็นภาพเท่านั้น

ข้อเสีย เนื่องมาจากลักษณะของภาพที่สร้างจากการใช้คอมพิวเตอร์สร้างเส้น และรูปทรงมาประกอบกัน ภาพชนิดนี้จึงมีข้อจำกัดในการแสดงภาพถ่าย แต่เหมาะกับภาพกราฟิกแนวลายเส้น ที่มีสีค่อนข้างต่อเนื่อง

ภาพที่ 2.8 ภาพกราฟิก

ที่มา : ที่มารูปภาพ <http://www.elearning.msu.ac.th>

2.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์

2.3.1 ความหมายของบรรจุภัณฑ์

บรรจุภัณฑ์ (Packaging) หมายถึง สิ่งที่เรานำมาห่อหุ้มสินค้าทุกชนิด ทั้งประเภทของสินค้า หรืออาหาร อาจทำจากวัสดุใด ๆ ที่มีความคงทนและมีคุณภาพที่ดี ค้ำครองป้องกันไม่ให้สินค้าเสียหาย และเพิ่มคุณค่าด้านจิตวิทยาต่อผู้บริโภค โดยอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ในการสร้างสรรค์ การบรรจุภัณฑ์เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการตลาด โดยเฉพาะปัจจุบันที่การผลิตสินค้า หรือบริการได้เน้นหรือให้ความสำคัญกับผู้บริโภค (Consumer Oriented) และจะให้เห็นว่าการบรรจุภัณฑ์มีบทบาทมากขึ้นเพราะลำพังตัวสินค้าเองไม่มีนวัตกรรม (Innovation) หรือการพัฒนาอะไรใหม่อีกแล้ว ฉีกแนวไม่ออกเพราะได้มีการวิจัยพัฒนากันมานานจนถึงขั้นสุดยอดแล้ว จึงต้องมาเน้นกันที่บรรจุภัณฑ์กับการบรรจุหีบห่อ อ สรุปแล้วบรรจุภัณฑ์ หมายถึง หน่วยรูปแบบภายนอก ที่ทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครอง หรือห่อหุ้มผลิตภัณฑ์ภายในให้ปลอดภัย สะดวกต่อการขนส่ง ให้อำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์ตั้งแต่ผู้ผลิตจนถึงผู้บริโภค นักวิชาการและนักการตลาดหลายท่านได้ให้ความหมายของบรรจุภัณฑ์

Package หมายถึงบรรจุภัณฑ์ จรูญ โกสีย์ไกรนิรมล .(2528) กล่าวว่าคือการนำเอาวัสดุ เช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ ไม้ ประกอบเป็นภาชนะห่อหุ้มสินค้า เพื่อประโยชน์ในการใช้สอยที่มีความแข็งแรง สวยงาม ได้สัดส่วนที่ถูกต้องสร้างภาพพจน์ที่ดี มีภาษาในการติดต่อสื่อสาร และทำให้เกิดความพึงพอใจจากผู้ซื้อสินค้า

Package หมายถึง กองส่งเสริมอุตสาหกรรม (2517) รายงานว่า ภาชนะที่ใช้ในการขนส่งผลิตภัณฑ์ไปยังแหล่งใช้ประโยชน์ โดยความประหยัดและปลอดภัย

Packaging หมายถึง ไคโด เคล็คเจอร์ (Nikaido Clecture) กล่าวว่า การบรรจุภัณฑ์เป็นเทคนิคที่ส่งเสริมการขายกับการประสานประโยชน์ระหว่างวัตถุประสงค์กับภาชนะบรรจุ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการคุ้มครองในระหว่างการขนส่งและการเก็บรักษาในคลัง

Packaging หมายถึง สูดาดวง เรืองรุจิระ (2529)กล่าวว่า กิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้น ตลอดขบวนการทางการตลาดที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสร้างสรรค์ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อให้กับผลิตภัณฑ์

จึงสรุปได้ว่า ความหมายของบรรจุภัณฑ์ ไม่ใช่เพียงหีบห่อธรรมดา แต่กว่าจะผลิตบรรจุภัณฑ์ขึ้นมาได้ ผู้ผลิตต้องใช้ความรู้หลาย ๆ อย่างมาประยุกต์ใช้ เช่น บรรจุภัณฑ์อาหาร ต้องใช้ความรู้ด้านเคมี อาหาร เหนือจากความรู้ด้านอาหารแล้ว ยังมีด้านการออกแบบกราฟิกของบรรจุภัณฑ์ ยังเป็นสาขาวิชาหนึ่งของวิชาพาณิชย์ศิลป์ที่ออกแบบให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายทางการตลาด และกลุ่มชุมชนในอุตสาหกรรมเพื่อว่าบรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบนั้นจะได้รับการยอมรับเป็นที่รู้จักจนเป็นที่นิยมในกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด

2.3.2 ประเภทของบรรจุภัณฑ์

ประเภทบรรจุภัณฑ์ แบ่งตามวิธีบรรจุและวิธีการขนถ่าย สามารถแบ่งได้ 3 ประเภท คือ

2.3.2.1 บรรจุภัณฑ์เฉพาะหน่วย (Individual Package) คือ บรรจุภัณฑ์ที่สัมผัสอยู่กับผลิตภัณฑ์ชิ้นแรกเป็นสิ่งที่บรรจุผลิตภัณฑ์เอาไว้เฉพาะ หน่วย โดยมีวัตถุประสงค์ชิ้นแรก คือ เพิ่มคุณค่าในเชิงพาณิชย์ (To Increase Commercial Value) เช่น การกำหนดให้มีลักษณะพิเศษเฉพาะหรือทำให้มีรูปร่างที่เหมาะสมแก่การจับถือ และอำนวยความสะดวกต่อการใช้ผลิตภัณฑ์ภายใน พร้อมทั้งทำหน้าที่ให้ความปกป้องแก่ผลิตภัณฑ์โดยตรงอีกด้วย

ภาพที่ 2.9 บรรจุภัณฑ์เฉพาะหน่วย
ที่มา : <https://pantip.com>

2.3.2.2 บรรจุภัณฑ์ชั้นใน (Inner Package) คือ บรรจุภัณฑ์ที่อยู่ถัดออกมาเป็นชั้นที่สอง มีหน้าที่รวบรวมบรรจุภัณฑ์ชั้นแรกเข้าไว้ด้วยกันเป็นชุด ในการจำหน่ายรวมตั้งแต่ 2-24 ชิ้นขึ้นไป วัตถุประสงค์ชั้นแรกคือ การป้องกันรักษาผลิตภัณฑ์จากน้ำ ความชื้น ความร้อน แสงแดด แร่กระทบกระเทือน และอำนวยความสะดวกแก่การ ขยายปลีกย่อย เป็นต้น ตัวอย่างของบรรจุภัณฑ์ประเภทนี้ ได้แก่ กล่องกระดาษ ฝาแข็งที่บรรจุเครื่องดื่มจำนวน 1 โหล, สบู่ 1 โหล เป็นต้น

ภาพที่ 2.10 บรรจุภัณฑ์ชั้นใน
ที่มา : <http://designbloggarna.sem>

2.3.2.3 บรรจุภัณฑ์ชั้นนอกสุด (Out Package) คือ บรรจุภัณฑ์ที่เป็นหน่วยรวมขนาดใหญ่ที่ใช้ในการขนส่ง โดยปกติแล้วผู้ซื้อจะไม่ได้เห็นบรรจุภัณฑ์ประเภทนี้มากนัก เนื่องจากทำหน้าที่ป้องกันผลิตภัณฑ์ในระหว่างการขนส่งเท่านั้น ลักษณะของบรรจุภัณฑ์ประเภทนี้ ได้แก่ ไม้ลัง ลัง กล่องกระดาษขนาดใหญ่ที่บรรจุสินค้าไว้ภายใน ภายนอกจะบอกเพียงข้อมูลที่จำเป็นต่อการขนส่งเท่านั้น เช่น รหัสสินค้า (Code) เลขที่ (Number) ตราสินค้า สถานที่ส่ง เป็นต้น

ภาพที่ 2.11 บรรจุภัณฑ์ชั้นนอกสุด
ที่มา : <http://designbloggarna.sem>

2.3.3 การแบ่งประเภทบรรจุภัณฑ์ตามวัตถุประสงค์ของการใช้

2.3.3.1 บรรจุภัณฑ์เพื่อการขายปลีก (Consumer Package) เป็นบรรจุภัณฑ์ที่ผู้บริโภคซื้อไปใช้ไป อาจมีชั้นเดียวหรือหลายชั้นก็ได้ ซึ่งอาจเป็น Primary Package หรือ Secondary Package ก็ได้

2.3.3.2 บรรจุภัณฑ์เพื่อการขนส่ง (Shopping หรือ Transportation Package) เป็นบรรจุภัณฑ์ที่ใส่รองรับหรือห่อหุ้มบรรจุภัณฑ์ชั้นทุติยภูมิ ทำหน้าที่รวบรวมเอาบรรจุภัณฑ์ขายปลีกเข้าด้วยกัน ให้เป็นหน่วยใหญ่ เพื่อความปลอดภัยและความสะดวกในการเก็บรักษาและการขนส่ง เช่น กล่องกระดาษลูกฟูกที่ใช้บรรจุยาสีฟัน กล่องละ 3 โหล

2.3.4 การแบ่งบรรจุภัณฑ์ตามความคงรูป

2.3.4.1 บรรจุภัณฑ์ประเภทรูปทรงแข็งตัว (Rigid Forms) ได้แก่ เครื่องแก้ว (Glass Ware) เซรามิกส์ (Ceramic) พลาสติกจำพวก Thermosetting ขวดพลาสติก ส่วนมากเป็นพลาสติกฉีด ไม้ โลหะและเครื่องปั้นดินเผา มีคุณสมบัติแข็งแรงแรงทนทาน ใช้อำนวยความสะดวกการใช้งาน และป้องกันผลิตภัณฑ์จากสภาพแวดล้อมภายนอกได้ดี

2.3.4.2 บรรจุภัณฑ์ประเภทรูปทรงกึ่งแข็งตัว (Semirigid Forms) ได้แก่ บรรจุภัณฑ์ที่ทำจากพลาสติกอ่อน กระดาษแข็งและอลูมิเนียมบาง คุณสมบัติทั้งด้านราคา น้ำหนักและการป้องกันผลิตภัณฑ์จะอยู่ในระดับปานกลาง

2.3.4.3 บรรจุภัณฑ์ประเภทรูปทรงยืดหยุ่น (Flexible Forms) ได้แก่ บรรจุภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุอ่อนตัว มีลักษณะเป็นแผ่นบาง ได้รับความนิยมสูงมากเนื่องจากมีราคาถูก (หากใช้ในปริมาณมากและระยะเวลา) น้ำหนักน้อย มีรูปแบบและโครงสร้างมากมาย

2.3.4.4 แบ่งตามวัตถุประสงค์บรรจุภัณฑ์ที่ใช้การจัดแบ่งและเรียกชื่อบรรจุภัณฑ์ในธรรมชาติของผู้ออกแบบ ผู้ผลิต หรือนักการตลาด จะแตกต่างกันออกไป บรรจุภัณฑ์แต่ละประเภทที่ตั้งอยู่ภายใต้วัตถุประสงค์หลักใหญ่ (Objective Of Package) ที่คล้ายกันคือ เพื่อป้องกันผลิตภัณฑ์ (To Protect Products) เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ (To Distribute Products) เพื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ (To Promote Products)

2.3.5 หลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์

ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ นักออกแบบต้องคำนึงถึงศาสตร์และศิลป์สำหรับใช้แก้ปัญหาการออกแบบบรรจุภัณฑ์แต่ละด้านให้เกิดผลลัพธ์การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ ในการบรรลุวัตถุประสงค์หลักของบรรจุภัณฑ์สองข้อคือ การออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ และการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ ที่ล้วนมีรายละเอียดที่ต้องคำนึงถึงทุกประการและหลักการที่เกี่ยวข้อง

หลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ที่สำคัญประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

2.3.5.1 การออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์

2.3.5.2 การออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์

2.3.5.1 การออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์

เน้นคุณสมบัติของวัสดุที่ใช้ทำบรรจุภัณฑ์ และรูปแบบบรรจุภัณฑ์การออกแบบโครงสร้าง หมายถึง การกำหนดลักษณะรูปร่าง รูปทรง ขนาด ปริมาตร ส่วนปริมาตรอื่น ๆ ของวัสดุที่จะนำมาผลิต และประกอบเป็นภาชนะบรรจุให้เหมาะสมกับหน้าที่ใช้สอย ตลอดจนกรรมวิธีการผลิต การบรรจุ การเก็บรักษาและการขนส่ง การออกแบบและโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์นั้น ผู้ออกแบบจะมีบทบาทสร้างสรรค์ บรรจุภัณฑ์ประเภท Individual Package และ Inner Package ที่สัมผัสอยู่กับผลิตภัณฑ์ ชั้นแรกและชั้นที่ 2 เป็นส่วนใหญ่ แต่จะมีรูปร่างลักษณะอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์ (Product) ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทใดเป็นตัวกำหนด ขึ้นมา ซึ่งผู้ออกแบบจะต้องศึกษาข้อมูล ของผลิตภัณฑ์ที่จะต้องบรรจุ และออกแบบโครงสร้างเพื่อรองรับ การบรรจุให้

เหมาะสม โดยอาจจะกำหนดให้มีลักษณะพิเศษเฉพาะ หรือทำให้มีรูปร่างที่เหมาะสม แก่การจับ ถือหิ้ว และอำนวยความสะดวกต่อการนำเอาผลิตภัณฑ์ภายในออกมาใช้ พร้อมทั้งทำหน้าที่ ป้องกันคุ้มครองผลิตภัณฑ์โดยตรงด้วย ตัวอย่างเช่น กำหนด Individual Package ครีมนิยัม สำหรับชงกาแฟบรรจุในซองอลูมิเนียม ฟลอยด์แล้วบรรจุในกล่องกระดาษแข็งแบบพับ (Folding Carton) รูปสี่เหลี่ยมอีกชั้นหนึ่ง ทั้งนี้ เพราะผลิตภัณฑ์เป็นแบบผง จึงต้องการวัสดุ สำหรับบรรจุที่สามารถกันความชื้นได้ดี การใช้แผ่นอลูมิเนียมฟลอยด์ บรรจุก็สามารถป้องกันความชื้นได้ดีสามารถพิมพ์ลวดลายหรือข้อความบนผิวได้ดีกว่าถุงพลาสติก อีกทั้งเสริมสร้างภาพพจน์ความพอใจในผลิตภัณฑ์ให้เกิดแก่ผู้ใช้แล้ว เชื้อถือในผู้ผลิตต่อมา การบรรจุในกล่องกระดาษแข็งอีกชั้นหนึ่งก็เพราะว่าบรรจุภัณฑ์ชั้นแรกเป็นวัสดุประเภทอ่อนตัว (Flexible) มีความอ่อนแอ ด้านการป้องกันผลิตภัณฑ์จากการกระทบกระแทกทะลุในระหว่างการขนย้าย ตลอดจนยากแก่การวางจำหน่ายหรือตั้งโชว์ จึงต้องอาศัยบรรจุภัณฑ์ชั้นที่ 2 เข้ามาช่วยเพื่อการทำหน้าที่ประการหลังดังกล่าว

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ในขั้นตอนของการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ นักออกแบบมิใช่ว่าจะสร้างสรรค์ได้ตามอำเภอใจ แต่กลับต้องใช้ความรู้ และข้อมูลจากหลายด้านมาประกอบกัน จึงจะทำให้ผลงานออกแบบนั้นมีความสมบูรณ์และสำเร็จออกมาได้ ในขั้นตอนของการออกแบบโครงสร้างนี้ผู้ออกแบบ จึงต้องเริ่มตั้งแต่การสร้างแบบด้วยการสเกต แนวความคิดของรูปร่างบรรจุภัณฑ์และสร้างภาพประกอบรายละเอียด ด้วยการเขียนแบบ (Mechanical Drawing) แสดงรายละเอียดมาตราส่วนที่กำหนดแน่นอน เพื่อแสดงให้ผู้ผลิต ผู้ เกี่ยวข้องเข้าใจ อ่านแบบได้การใช้ทักษะทางศิลปะในการออกแบบก็คือเครื่องมือที่ผู้ออกแบบจะต้องกระทำขึ้นมาเพื่อการนำเสนอ ต่อเจ้าของงานหรือผู้ว่าจ้าง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องให้ช่วย พิจารณาปรับปรุงเพื่อให้ได้ผลงาน ที่จะสำเร็จออกมามีประสิทธิภาพในการใช้งานจริง

ส่วนการออกแบบโครงสร้าง ของบรรจุภัณฑ์ชั้นที่ 3 Outer Package นั้นส่วนใหญ่เป็นบรรจุภัณฑ์ที่มีรูปแบบค่อนข้างแน่นอน และเป็นสากลอยู่แล้วตามมาตรฐานการผลิต ในระบบอุตสาหกรรม ที่สอดคล้องกับระบบการขนส่ง ที่เน้นการบรรจุ เพื่อขนส่งได้คราวละมาก ๆ เป็นการบรรจุภัณฑ์ขนาดใหญ่ หรือขนาดกลาง เช่น การขนส่งทางบก ทางเรือ ทางอากาศ เพื่อการส่งออก หรือภายในประเทศ การเก็บรักษาในคลังสินค้า ซึ่งจะต้องนำบรรจุเข้าตู้ Container ขนาดใหญ่ที่มีมิติภายในแน่นอน

ดังนั้น การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ประเภท Outer Package จึงไม่นิยมออกแบบให้มีรูปร่างแปลกใหม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเน้นประโยชน์ใช้สอย ประหยัด สามารถปกป้องผลิตภัณฑ์ การกระทบกระแทก การรองรับน้ำหนัก การวางซ้อน การต้านทาน แรงดันทะลุ หรือป้องกันการเปียกชื้นจากไอน้ำ สภาพอากาศและอื่น ๆ เป็นต้น การออกแบบรูปร่างรูปทรงภายนอก จึงมีลักษณะไม่แตกต่างกันนัก แต่อาจมีการแตกต่างภายนอก ด้วยการออกแบบกราฟิก เพื่อแสดงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผู้ผลิต และผลิตภัณฑ์กลวิธีของการออกแบบสร้างบรรจุภัณฑ์ประเภทนี้จึงเน้นการออกแบบเพื่อให้มี โครงสร้างที่สามารถ เอื้ออำนวยความสะดวก ประหยัดเวลา ในการประกอบ ให้มากที่สุด เช่น การประกอบ รูปทรงด้วยเทปกาว สลักลิ้นพับซ้อนกัน หรือตามแบบให้มีโครงสร้างภายใน ช่วยป้องกันผลิตภัณฑ์ หรือถ่ายแรงรับน้ำหนักด้วยการใช้ Interior Packing Devices ทำให้เปิด-ปิดง่ายนำเอาผลิตภัณฑ์ภายในออกมาได้ไว และยังใช้วางจำหน่ายจัดโชว์ และประชาสัมพันธ์การขายได้ทันทีที่ถึงจุด หมาย ซึ่งกลยุทธ์ทางการตลาดเหล่านี้ กำลังเป็นที่นิยมและเห็นความสำคัญกันมาก โดยเฉพาะภาวะการแข่งขันทางการค้าเช่นในสภาพปัจจุบันนี้

2.3.5.2 การออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์

เน้นการสื่อความหมายด้วยภาพวาดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมการขาย การออกแบบกราฟิก บรรจุภัณฑ์เป็นตัวแทนของกระบวนการส่งเสริมการขายทางด้านการตลาด ณ จุดขาย ที่สามารถจับต้องได้ ทำหน้าที่เป็นสื่อโฆษณาได้อย่างดีเยี่ยม ณ จุดขาย รูปทรงของบรรจุภัณฑ์เปรียบได้กับตัวโครงร่างกายของมนุษย์ สีที่ออกแบบบรรจุภัณฑ์เปรียบเสมือนผิวหนังของมนุษย์ คำบรรยายบนบรรจุภัณฑ์เปรียบได้กับปากที่

กล่าวแจ้งแสดงสรรพคุณ การออกแบบอาจจะเขียนเป็นสมการอย่างง่าย ๆ ได้ดังนี้ การออกแบบ = คำบรรยาย + สัญลักษณ์ + ภาพพจน์ เนื่องจากการออกแบบภาพพจน์เป็นศิลปะอย่างหนึ่งซึ่งอาจแสดงออกได้ด้วย จุด เส้น สี รูปวาด และรูปถ่าย ผสมผสานกันออกมาเป็นพา ณิชศิลป์บนบรรจุภัณฑ์ ด้วยหลักการง่าย ๆ 4 ประการคือ SAFE ซึ่งมีความหมายว่า

S = simple เข้าใจง่าย สบายตา
 A= aesthetic มีความสวยงาม ชวนมอง
 F= function ใช้งานง่าย สะดวก มีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม
 E= economic มีขนาดสัดส่วนเหมาะสม

ข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์ ข้อมูลที่นักออกแบบกราฟิกควรนำเสนอมีดังนี้

- ประเภท
- ส่วนประกอบหรือส่วนผสมโดยประมาณ
- คุณค่าทางสมุนไพร
- ขั้นตอนหรือวิธีใช้
- การเก็บรักษา
- วันที่ผลิตและวันหมดอายุ
- คำบรรยายสรรพคุณ
- ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ผลิต

2.3.5.3 ขั้นตอนการออกแบบกราฟิก

1) การตั้งจุดหมายในการตั้งจุดหมายในการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ มีสิ่งจำเป็นต้องรู้หรือศึกษาข้อมูล คือ ตำแหน่ง (Positioning) ของบรรจุภัณฑ์ของคู่แข่งที่มีอยู่ในตลาด ในกรณีที่บรรจุภัณฑ์มีอยู่ในตลาดแล้ว ย่อมทำให้ตั้งจุดหมายในการออกแบบได้ง่ายนอกจากตำแหน่งของสินค้า สิ่งที่ต้องค้นหาออกมา คือ จุดขายหรือ USP (Unique Selling Point) ของสินค้าที่จะโฆษณาบนบรรจุภัณฑ์ ทั้งสองสิ่งนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการตั้งจุดหมายของการออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์

2) การวางแผน ปัจจัยต่าง ๆ ที่ได้รับจากการวิเคราะห์รวบรวมข้อมูลขั้นต้นเพื่อเตรียมร่างแบบตามจุดหมายและ ตามขอบเขตการออกแบบ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่จะ ได้ปรับปรุงพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ขึ้นอาจวางแผนได้ 2 วิธี คือ

2.1) ปรับปรุงพัฒนาให้ฉีกแนวแตกต่างจากคู่แข่ง

2.2) ปรับปรุงพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้สามารถแข่งขันกับคู่แข่งโดยตรง ได้ด้วยบรรจุภัณฑ์ที่ดีกว่าหรือค่าใช้จ่ายถูกกว่า การตั้งเป้าหมายและวางแผนการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ดังกล่าว ย่อมต้องศึกษาสถานภาพบรรจุภัณฑ์ของคู่แข่ง พร้อมกับล่องรู้ถึงนโยบายของบริษัทตัวเอง และกลยุทธ์การตลาดที่จะแข่งขันกับคู่แข่ง

ตารางที่ 2.2 แสดงความหมายของการวางแผนพัฒนาบรรจุภัณฑ์

การวางแผนพัฒนาบรรจุภัณฑ์ สามารถใช้การวิเคราะห์แบบ 5W + 2H ดังนี้	
Why	ทำไม
Who	ใคร
Why	ทำไม
Who	ใคร
Where	ที่ไหน

ความหมายของการวางแผนพัฒนาบรรจุภัณฑ์

- **Why ทำไม** เหตุการณ์หรือปัจจัยอะไรทำให้ต้องออกแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ ทำไมต้องพัฒนากาแฟของบรรจุภัณฑ์ทำไมไม่แก้ไขปรับปรุงพัฒนาอย่างอื่น
- **Who ใคร** ผู้รับผิดชอบในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์นี้ บุคคล หรือแผนกที่เกี่ยวข้องมีใครบ้าง
- **Where ที่ไหน** สถานที่ที่จะวางจำหน่ายสินค้าอยู่ที่ไหน ขอบเขตพื้นที่ที่จะวางขายสินค้าบรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบครอบคลุมพื้นที่มากน้อยแค่ไหน
- **What อะไร** จุดมุ่งหมายในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์คืออะไร ข้อจำกัดในการออกแบบมีอะไรบ้าง จุดขายของสินค้าคืออะไร การใช้งานของบรรจุภัณฑ์ คืออะไร
- **When เมื่อไหร่** ควรจะเริ่มงานพัฒนาเมื่อไหร่ เมื่อไหร่พัฒนาเสร็จ และวางตลาดเมื่อไหร่
- **How อย่างไร** จะใช้เทคโนโลยีแบบใด อย่างไร จะจัดหาเทคโนโลยีใหม่ใช้วัดความสนใจของบรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบ
- **How much ค่าใช้จ่าย** ที่จะใช้พัฒนาบรรจุภัณฑ์มีงบประมาณเท่าไรคำตอบที่ได้รับจาก 5W + 2H จะนำไปสู่การวางแผนพัฒนาบรรจุภัณฑ์ได้

ขั้นตอนการออกแบบกราฟิก

ขั้นตอนที่ 1 : การวางแผน

- กำหนดเวลา
- ผลงานที่จะได้รับในแต่ละขั้นตอนการทำงาน
- รายละเอียดของตราสินค้า (Branding)
- ผู้รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 2 : การรวบรวมข้อมูล

- ข้อมูลการตลาด
- สถานะการแข่งขัน จุดเด่น จุดอ่อน โอกาส ข้อจำกัด (STOT : Strength, Weakness, Opportunity, Treat)
- ข้อมูลจากจุดขาย
- ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย / พฤติกรรมผู้บริโภค
- เทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางด้านวัสดุบรรจุภัณฑ์ ระบบบรรจุภัณฑ์ และเครื่องจักร

ขั้นตอนที่ 3 : การออกแบบร่าง พัฒนาความคิดริเริ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

- ร่างต้นแบบ ประมาณ 3-5 แบบ
- ทำต้นแบบ ประมาณ 2-3 แบบ

ขั้นตอนที่ 4 : การประชุมวิเคราะห์ปรับต้นแบบ

- วิเคราะห์ความไปได้ทางเทคนิค
- วิเคราะห์การสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
- เลือกต้นแบบที่ยอมรับได้

ขั้นตอนที่ 5 : การทำแบบเหมือนร่าง

- เลือกวัสดุที่จะทำแบบ
- ออกแบบกราฟิกเหมือนจริง พร้อมตราสินค้า และสัญลักษณ์ทางการค้า, ขึ้นแบบ

ขั้นตอนที่ 6 : การบริหารการออกแบบเริ่มจากการติดต่อโรงงานผลิต

2.4 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์

2.4.1 ความหมายของ “สื่อ”

ความหมาย “สื่อ” แปลมาจากคำว่า medium หรือ media ซึ่งเป็นภาษาละติน แปลว่า กลาง อยู่ตรงกลาง สิ่งที่อยู่ตรงกลาง แต่เมื่อนำมาใช้ในภาษาอังกฤษก็มีความหมายกว้างออกไป จนรวมถึงวิธี (means) สิ่งแวดล้อมห่อหุ้ม (environmental element) อาทิกอากาศสำหรับคน น้ำสำหรับปลา เครื่องมือ (instrument) ตัวแทนหรือตัวนำ (agency) วัสดุ (material) เทคนิค (technique) หรือแม้แต่ person as medium แต่เมื่อวิชาการด้านการสื่อสาร และการสื่อสารมวลชนก้าวหน้ามากขึ้น คำว่า สื่อ (medium หรือ media) ก็ได้รับการวิเคราะห์ศึกษาและตกแต่งพัฒนาจนมีความหมายเป็นศัพท์เทคนิค (technical term) หรือศัพท์เฉพาะที่มีความสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะสื่อกลายเป็นองค์ประกอบที่จะขาดเสียมิได้ในการสื่อสารทุกรูปแบบและทุกประเภท ความหมายเดิมที่จำกัดอยู่เฉพาะเรื่องของภาษาที่ใช้ในการพูดหรือการสอน (อาทิภาษาไทยที่เป็นสื่อการสอนที่ใช้กันมากที่สุดในสถาบันการศึกษาของไทย) ก็ได้ขยายออกมามากครอบคลุมถึงสื่อวัตถุ (อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์) สื่อบุคคล (อาทิ สื่อภาษา สื่อท่าทาง สื่อแม่สื่อ สื่อประชาชน หรือ population media) สื่อผสม (อาทิ สื่อมวลชน สื่อการสอน สื่อข้อมูล สื่อโสตทัศน์) หรือแม้กระทั่งสาร (อาทิ สื่อวัจนภาษา สื่อ อวัจนภาษา)

สื่อ ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ หมายถึง เครื่องมือหรือตัวกลางที่ใช้ในการนำข่าวสาร เรื่องราวจากองค์กรหรือหน่วยงานไปสู่ประชาชน สื่ออาจจำแนกได้หลายประเภท หลายหลักเกณฑ์ แต่การกำหนดประเภทของสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ จะต้องคำนึงถึงลักษณะที่เป็นรูปธรรม ลักษณะที่พัฒนาได้ประโยชน์ในปัจจุบัน และศักยภาพเพื่ออนาคต

ประเภทของสื่อที่ใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์

โดยปกติทั่วไปมีการแบ่งประเภทของสื่อกันไว้หลายประเภท และหลายหลักเกณฑ์ (criteria) ได้ประมวลสรุปไว้ ดังนี้

- 1) แบ่งตามวิวัฒนาการ ได้แก่ สื่อประเพณี (traditional media) สื่อมวลชน (massmedia) สื่อเฉพาะกิจ (specialized media)
- 2) แบ่งตามบทบาทหน้าที่ทางสังคม ได้แก่ สื่อข่าวสาร (information media) สื่อการศึกษา (education media) สื่อบันเทิง (entertainment media)
- 3) แบ่งตามประสาทที่ใช้ในการรับสาร ได้แก่ สื่อโสต (audio media) สื่อทัศน์ (visual media) สื่อโสตทัศน์ (audio-visual media)
- 4) แบ่งตามบทบาทหน้าที่ทางเทคนิค (technical functions) ได้แก่ สื่อถ่ายทอดสาร (transmission media) สื่อบันทึกสาร (record media)
- 5) แบ่งตามเครื่องนำรหัสสาร ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ (print media) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (electronic media) สื่อบันเทิงเสียงหรือภาพ (film or tape)

สื่อประชาสัมพันธ์ที่ใช้ในการโฆษณา ประกอบด้วย 5 สื่อใหญ่ ๆ ดังนี้

- 1) สื่อบุคคล ใช้กันอย่างแพร่หลาย และได้ผลดี ต้นทุนต่ำมาก
- 2) สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ แผ่นพับ แคตตาล็อก วารสาร นิตยสาร บรรจุภัณฑ์ ฯลฯ
- 3) สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์
- 4) สื่อโฆษณากลางแจ้ง ได้แก่ โปสเตอร์ แผ่นป้ายคัดเอาท์ ป้ายบิลบอร์ด ป้ายไวเนล ป้ายสามมิติ (ไตรวิชั่น) เคาเตอร์ประชาสัมพันธ์ ชั้นจัดแสดงสินค้า บูธจัดแสดงสินค้า ฯลฯ
- 5) สื่อโสตทัศน์ ได้แก่ ภาพถ่าย ภาพสไลด์ ฯลฯ

ความสำคัญของสื่อที่ใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์

สื่อ ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์มีความสำคัญ คือ

- 1) เพื่อการถ่ายทอดหรือบอกข่าวสารให้แก่ประชาชนได้รับทราบ
- 2) เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง
- 3) เพื่อเป็นการสร้างความนิยมและภาพพจน์ที่ดีขององค์กร

2.4.2 หลักการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ (Graphic)

“การออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ หรือ Graphic Design” คือ การออกแบบเพื่อการเผยแพร่ เป็นงานออกแบบที่มุ่งชักชวน เรียกร้อง หรือเผยแพร่ ผลิตภัณฑ์ บริการ และความคิดต่างๆ ซึ่งเป็นงานในลักษณะการพิมพ์งานออกแบบบรรจุภัณฑ์ งานโฆษณา ภาพถ่ายภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ โทรทัศน์ นิทรรศการ เป็นต้น การออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นส่วนหนึ่งของการออกแบบสื่อสาร (Communication Design) สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอย่างมากคือ ผู้ออกแบบจะต้องมีทักษะเกี่ยวกับการทำงาน มีแนวคิดที่ก้าวหน้าทันสมัย ทั้งความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งเทคนิคต่าง ๆ

หลักการดำเนินงานการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ ต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) เป้าหมายของการออกแบบ คืออะไร (Objective)

ผู้ออกแบบต้องรู้เป็นอันดับแรกว่าจะบอกกล่าวเรื่องราวข่าวสารอะไรแก่ผู้รับ เช่น ทฤษฎีหรือหลักการ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ หรือ แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ เป็นต้น รวมทั้งต้องรู้วิธีการนำเสนอว่ามีวัตถุประสงค์อะไร เช่น ส่งเสริมการขาย ให้ความรู้ หรือความบันเทิง เป็นต้น

- 2) กลุ่มเป้าหมายที่รับข่าวสาร คือใคร (Target)

ผู้ออกแบบควรระบุให้ได้ว่ากลุ่มเป้าหมายเป็นหญิง เป็นชาย หรือบุคคลทั่วไป และมีช่วงอายุเท่าไร เพื่อนำไปสู่การนำเสนอให้ตรงจุดกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ

- 3) สิ่งที่ต้องการจะสื่อ คืออะไร

วิธีการที่จะสื่อความหมายกับผู้รับที่มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายไว้แล้ว ทำให้ผู้ออกแบบสื่อความหมายได้ง่ายขึ้น เช่น การใช้ภาษา ข้อความและสื่อที่เป็นนามธรรม หรือสัญลักษณ์และเครื่องหมายภาพประกอบต่าง ๆ ได้เหมาะสมตามระดับความสามารถในการรับรู้ ทำให้เกิดความเข้าใจและจดจำข่าวสารนั้น ๆ

- 4) จะนำพาข่าวสารไปด้วยกรรมวิธีใด

ผู้ออกแบบจะต้องคำนึงถึงสื่อในการนำเสนอข่าวสารว่า ควรใช้รูปแบบใดจึงจะได้ผลและควรจะใช้วิธีการอย่างไร จึงจะสามารถโน้มน้าวจิตใจ และสื่อความหมายต่อผู้รับได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ใช้ป้ายโฆษณา โปสเตอร์ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ภาพยนตร์

องค์ประกอบของสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา

- 1) Headline, Slogan พาดหัว/หัวเรื่อง มีความสามารถดึงดูดความสนใจของกลุ่มเป้าหมายได้ และนำความสนใจไปถึงภาพหรือรายละเอียดด้วย

- 2) Illustration, Photo ภาพประกอบ ต้องสวยงามและสะดุดตา เหมาะกับสินค้า

- 3) Body Text, Body Copy ข้อความโฆษณา ต้องชี้แจงรายละเอียดได้

- 4) Brand, Logo, Symbol, Trade mark ชื่อสินค้า ทำให้เกิดความจดจำ

หัวเรื่องที่ดี

- 1) Brevity สั้น, กระชับ
- 2) Clarity กระจ่างชัดเจน
- 3) Aptness ความเหมาะสมกับสินค้าและกลุ่มเป้าหมาย
- 4) Interest มีความน่าสนใจ

เกณฑ์การสร้างภาพ

- 1) รูปภาพควรบอกคุณสมบัติของสินค้า
- 2) เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย
- 3) รู้จักเอาความเด่นของสินค้ามาใช้
- 4) สะดุดตา ไม่ควรเกินความจริง
- 5) การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตัว
- 6) การสร้างความสัมพันธ์ของสินค้ากับเหตุการณ์

2.4.3 ประเภทของการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์

2.4.3.1 ความหมายของเครื่องหมาย หรือ สัญลักษณ์

เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ (Logo) เป็นผลของการออกแบบกราฟิกที่เกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ (Symbolism) อันได้แก่ ภาพสัญลักษณ์และเครื่องหมายต่าง ๆ ที่ช่วยสร้างเอกลักษณ์ ได้แก่ สินค้าและบริษัทผู้ผลิตเช่นการออกแบบตราสัญลักษณ์ของสินค้า และบริษัทให้มีเอกลักษณ์แบบเฉพาะตนเอง เพื่อความจำ ความเชื่อถือ และตราตรึงผู้บริโภคตลอดไป ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ (Symbol) มีลักษณะเป็นเครื่องมือที่ไม่ใช้ตัวอักษรประกอบ ใช้สำหรับแสดงบอกถึงการร่วมกัน เช่น บริษัท องค์กร สถาบันที่ก่อตั้งขึ้นโดยกฎหมาย

2. ภาษาภาพ (Pictograph) ไม่ใช้ภาษาทางตัวอักษรประกอบ แต่ใช้ภาพบอกแทน หรือสื่อความหมายด้วยภาพให้ทราบถึงทิศทาง กิจกรรม หรือแทนสิ่งเฉพาะเช่น เครื่องหมายบอกทิศทางความปลอดภัย การคมนาคม

3. เครื่องหมายตัวอักษร (Letter Marks) มักอยู่ในรูปตัวอักษรที่เกิดจากการย่อเอาตัวอักษรออกมาจากคำเต็ม หรือชื่อเต็มขององค์กร บริษัท สถาบันต่างๆ ออกมาใช้เป็นเครื่องหมายแสดงแทน

4. ชื่อหรือคำเต็มที่เป็นตัวอักษร (Logo) และอ่านออกเสียงได้ตามหลักไวยากรณ์ของภาษาโดยใช้ตัวอักษรเพียงเท่านั้น

5. เป็นการผสมผสานระหว่างภาพและตัวอักษร (Combination Marks) เข้ามาใช้ร่วมกัน และสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม

6. เครื่องหมายการค้า (Trademarks) ซึ่งอาจจะมีได้หลายลักษณะที่ได้กล่าวไว้ทั้ง 5 ประการ ขึ้นอยู่กับว่าเจ้าของกิจการต้องการให้เครื่องหมายของตนเองอยู่ในลักษณะใด ก็เลือกใช้ตามความเหมาะสม

• เครื่องหมาย หรือ สัญลักษณ์ (Logo) ใช้เพื่ออะไร

1. ด้านจิตวิทยา คือ การต้องการให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึก ความเชื่อมั่น เกิดความเข้าใจในตัวสินค้า และยอมรับในตัวสินค้า และที่สำคัญคือความต้องการที่จะสร้างให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึกประทับใจ
2. ด้านพฤติกรรม คือ การต้องการให้ผู้บริโภคแสดงพฤติกรรมตอบสนองของเอกลักษณ์องค์กร
3. ด้านภาพพจน์ คือ ต้องการให้ผู้บริโภคเกิดทัศนคติที่ดี มีความนิยมชมชอบต่อผู้ผลิต

ภาพที่ 2.12 ตัวอย่างการออกแบบเครื่องหมายสัญลักษณ์

ที่มา: ปัทมาพร วิทยา.(2559)

- ประโยชน์ของเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ (Logo)

สามารถใช้สื่อสารข้อมูลข่าวสารในช่วงเวลาที่สั้น ใช้พื้นที่น้อยกว่าการใช้ข้อความหรือวลี ขนาดของสัญลักษณ์สามารถย่อ/ขยายได้ตามขนาดที่ต้องการ มีการนำไปใช้อย่างสากล ทั้งนี้เนื่องจากสมรรถนะที่จะสื่อความหมายให้ผู้มาเยือนที่ไม่เข้าใจภาษาท้องถิ่นเข้าใจได้ สามารถทำให้กลุ่มลูกค้า จดจำได้ง่ายขึ้นและสื่อให้เห็นถึงความมีเอกลักษณ์ทางธุรกิจเป็น Band name ทางการตลาด ที่สร้างความน่าเชื่อถือ และภาพพจน์ที่ดี

- หลักการออกแบบเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ (Logo)

- 1) เป็นภาพตัดทอนที่ง่ายแก่การเข้าใจ
- 2) เด่น สะดุดตา สื่อความหมายได้ชัดเจน
- 3) เป็นเอกภาพ คือ เป็นเรื่องราวของเรื่อง ๆ เดียว
- 4) ลักษณะของเส้นและรูปทรง แสดงได้ตามลักษณะงาน
- 5) มีรายละเอียดน้อยจะดูได้ดีกว่ามีรายละเอียดมาก
- 6) การคิด ควรมีความคิดหลักแล้วกระจายออกไป ไม่ควรคิดหลายรูปแบบ
ควรจะพัฒนาจากรูปแบบเดียวจะง่าย

2.4.3.2 แผ่นพับ (Folders)

“แผ่นพับ” มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Folder(s) แต่นิยมเรียกว่า โบรชัวร์ (Brochure) หมายถึง เอกสารที่เย็บเป็นเล่มบาง ๆ และมีลักษณะคล้ายคลึงกัน “แผ่นพับ” สามารถพับได้ตั้งแต่ 4-80 หน้า (หน้า-หลัง) แต่นิยมใช้กระดาษ A4 พับเป็น 3 ตอน 6 หน้ามากที่สุด เนื่องจากสะดวก และประหยัด แผ่นพับจะมีขนาดเล็ก พกพาได้สะดวก รวมทั้งแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ ได้โดยไม่ต้องมีเลขหน้ากลาง

- การกำหนดขนาดและรูปแบบของแผ่นพับ

- แผ่นพับ มีลักษณะคล้ายแผ่นปลิว แต่มีขนาดใหญ่กว่า (เมื่อคลี่ออกมา) เนื่องจากถูกออกแบบให้บรรจุรายละเอียด ได้มากกว่าใบปลิว มีได้ตั้งแต่ 2-5 ทบ หรือมากกว่า
- วิธีการพับมีหลายแบบ เช่น พับทบกันไปมาเท่ากันทุกด้าน, พับไม่เท่ากันทุกด้าน และในปัจจุบันมีการออกแบบให้มีลูกเล่นมากมายจะเป็น ไต่คัต พ็อพอัพ ดิ่ง ฯลฯ
- การผลิต รูปแบบของแผ่นพับจะเป็นกระดาษแผ่นเดียว พิมพ์ทั้งสองหน้า พับอย่างน้อย 1 พับ
- เนื่องจากแผ่นพับมีวิธีการพับหลายแบบและไม่มีเลขหน้ากลางกับเหมือนกับหนังสือ ที่จะบังคับให้ผู้อ่าน อ่านไปที่ละหน้า ดังนั้นผู้ทำแผ่นพับจึงต้องออกแบบจัดเรียงลำดับการเสนอข้อความ และรูปภาพในการโฆษณาให้เหมาะสม มิฉะนั้นผู้อ่านจะเกิดความสับสนได้ง่าย

ภาพที่ 2.13 แผ่นพับ

ที่มา : www.act-thailand.com

• องค์ประกอบและการจัดวางองค์ประกอบในการออกแบบ ”แผ่นพับ” ที่ต้องกำหนดและวางแผนเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ คือ

1. พาดหัว
2. ภาพประกอบ
3. ข้อความ
4. ภาพสินค้าและตราสัญลักษณ์

1. พาดหัว

- มักเป็นตัวอักษรที่ใหญ่หรืออยู่ในตำแหน่งที่เด่น
- อยู่ด้านหน้าของแผ่นพับและนิยมวางไว้ในส่วนบนของหน้าแผ่นพับ
- เป็นข้อความสั้นๆ เข้าใจง่าย

2. ภาพประกอบ

- มักวางอยู่หน้าเดียวกับพาดหัว (แต่ไม่จำเป็นต้องมีคู่กันเสมอ)
- เป็นภาพที่จะช่วยดึงความสนใจของผู้อ่าน
- ตามข้อความอาจมีภาพประกอบเล็กๆ เพื่อใช้ประกอบเนื้อหา

3. ข้อความ

- พื้นที่ที่มีจำกัดข้อความเนื้อหาจึงมักมีขนาดเล็ก แต่ไม่ควรเล็กกว่า 12 พอยต์
- ควรใช้ตัวอักษรสีเข้มบนพื้นอ่อน ดีกว่าตัวอักษรสีอ่อนบนพื้นเข้ม
- ควรใช้แบบอักษรเพียง 1-2 แบบ
- การวางข้อมูลต้องคำนึงถึงลำดับการอ่านให้ถูกต้อง
- ควรเว้นพื้นที่ว่างไว้เพื่อไม่ให้ข้อความมากเกินไป เพราะจะทำให้หน้าเบื่อ

4. ภาพสินค้าและตราสัญลักษณ์

- ภาพสินค้าอาจนำมาเป็นภาพประกอบในหน้าแรกของแผ่นพับได้
- หากภาพสินค้าไม่ใช่ภาพหลัก ควรมีภาพสินค้าอยู่ในแผ่นพับด้วย
- ตราสัญลักษณ์ควรอยู่ที่ด้านหน้าแผ่นพับร่วมกับพาดหัวหรือภาพประกอบหลัก
- ควรมีตราสัญลักษณ์ในตอนท้ายของแผ่นพับด้วย เพื่อย้ำเตือนถึงสินค้าและสัญลักษณ์

• ข้อดีของแผ่นพับ

- ผลิตและปรับปรุงได้ง่าย เพิ่มโอกาสให้กับการขาย
- สร้างความน่าเชื่อถือให้กับองค์กร
- ลดต้นทุน ลดเวลา ในการตอบคำถาม
- ประหยัด วงการศึกษา มักใช้เผยแพร่โดยการถ่ายเอกสารขววดา
- ขนาดเล็ก พกพาสะดวก ผู้อ่านสามารถอ่านซ้ำได้เมื่อต้องการ

• ข้อควรคำนึงในการออกแบบแผ่นพับ

- 1) หน้าแรกของแผ่นพับต้องออกแบบให้สวยงามสะดุดตา และน่าหยิบมาอ่าน
- 2) จัดเรียงลำดับเนื้อหาให้เหมาะสม เพราะแผ่นพับไม่มีเลขหน้ากำกับ ผู้อ่านอาจสับสนได้

ควรจัดทำโครงร่าง (Layout) การนำเสนอเนื้อหา ภาพ, กราฟิกประกอบ ฯลฯ

- 3) ควรพับง่ายไม่ซับซ้อน หลีกเลี่ยงการใช้แผ่นพับที่มีหลายหน้า เพราะอ่านยาก

4) นำเสนอข้อมูลให้จบในแต่ละส่วนที่พับ หากจำเป็นต้องข้ามส่วน ควรออกแบบให้สะดวกหรือต่อเนื่อง เข้าใจง่าย

- 5) ภาพหรือกราฟิกที่ใช้ประกอบ ควรส่งเสริมหรือสอดคล้องกับเนื้อหา

2.4.3.3 โรลอัพ (Roll-up)

โรลอัพ (Roll-up) หรือป้ายนิทรรศการเคลื่อนที่ หรือที่มีชื่อเรียกเล่น ๆ ว่า เรือใบ ประกอบด้วยเสาและผ้าใบสี ๆ มีรูปสวย ๆ เอาไว้ซึ่งเหมือนใบเรือ กำลังเป็นที่นิยมสำหรับจัดนิทรรศการของหน่วยงานต่าง ๆ เพราะใช้ง่ายดี สีสดใสสวยงาม ทำให้ไม่ต้องเปลืองแรง เปลืองเวลา หลากๆองค์กร ใช้การทำสื่อประชาสัมพันธ์โดยโรลอัพ (Roll-up) กันมากขึ้น คือ

- 1) สะดวก สบาย ง่ายต่อการเก็บรักษา
- 2) ประหยัดพื้นที่
- 3) ราคาถูกกว่า การจ้างทำสื่อโฆษณาประเภทอื่น
- 4) ไม่เปลืองแรง ไม่เปลืองเวลา
- 5) รูปแบบสีสดใสสดุดตา ผู้พบเห็น

ภาพที่ 2.14 โรลอัพ (Roll-up)

ที่มา : www.act-thailand.com

2.4.3.4 ป้ายไวนิล (Vinyl)

ป้ายไวนิล มีความทนทานสูง สามารถใช้โฆษณาได้ชัดเจนโดดเด่น มองเห็นได้ไกลพิมพ์ได้ตั้งแต่ขนาดถึงใหญ่มาก ป้ายไวนิล เป็นป้ายพลาสติกชนิดพิเศษมีส่วนผสมระหว่างพลาสติกคุณภาพสูงรวมกับสารเพิ่มประสิทธิภาพต่าง ๆ เช่น สารเพิ่มความทนทานต่อแสงแดด สารเพิ่มความแข็งแรงทนทานต่อแรงกระแทก สารเพิ่มความทนทานต่อสภาวะอากาศ และสารเพิ่มความทนทานความร้อน ไวนิลนอกจากจะทนทานต่อแสงแดดรังสียูวี และสภาวะอากาศที่เปลี่ยนแปลงแล้ว ยังเป็นวัสดุที่ไม่มีปัญหาเรื่องปลวกหรือแมลงกัดเจาะ การผุกร่อนหรือบิดงอ การเกิดสนิม การรั่วซึมของน้ำฝน ไม่ติดไฟ และยังช่วยลดการสิ้นเปลืองพลังงานอีกด้วย จึงนิยมนำมาใช้ผลิตอุปกรณ์ใช้งานกลางแจ้ง

ประเภทของป้ายไวนิล สำหรับงานพิมพ์ป้ายโฆษณา

ป้ายไวนิล นั้นแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ไวนิลทึบแสง และไวนิลโปร่งแสง

1) ไวนิลทึบแสง คือ ไวนิลที่มีการเคลือบสารเคมีที่ด้านหลังเมื่อพิมพ์อิงค์เจ็ทแล้วส่องไฟจะไม่ทะลุ และยังแบ่งตามการใช้งานได้อีก 4 แบบ แบบหลังขาว เหมาะกับงานพิมพ์อิงค์เจ็ททั่วไปและแบบหลังเทา/ดำ เหมาะกับงานที่เป็นป้ายแบนที่ประกบ 2 หน้า จะช่วยลดการทับซ้อนของภาพ เมื่อมีแสงแดดส่องผ่านพิมพ์ได้ 2 หน้า ไวนิลประเภทนี้เหมาะกับเครื่องพิมพ์ UV Flatbed ซึ่งเป็นระบบเครื่องพิมพ์แบบแผ่น สามารถพิมพ์ได้ 2 หน้าได้อย่างแม่นยำ

2) ไวนิลโปร่งแสง (backlit) คือ ไวนิลที่มีการเคลือบสารเคมีที่ด้านหลังบางกว่าแบบทึบซึ่งแสงสามารถส่องทะลุได้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- แบบโปร่งแสง คือ ไวนิลที่สามารถให้แสงผ่านได้ จึงนิยมใช้สำหรับทำกล่องไฟ ที่เราเห็นตามป้ายด้านนอกของร้านค้า เราสามารถ Inkjet โดยใช้ Profile Backlit เนื่องจากเราต้องส่องไฟจากด้านหลังจึงต้องใช้การพิมพ์ที่ให้หมึกหนาแน่นกว่าเป็นพิเศษ เพื่อเวลาส่องไฟแล้วสีไม่เพี้ยน

- แบบตาข่าย คือ ไวนิลที่สามารถลดแรงปะทะของลมได้ดีกว่าแบบโปร่งแสงทั่วไปสามารถใช้ซิงตามอาคารสูงได้หรือกล่องไฟที่อยู่บนอาคารสูง จะมีระยะห่างของตาข่ายแตกต่างกันไปสามารถเลือกใช้ตามความเหมาะสม

สเปคของป้ายไวนิล ที่ควรรู้และการเลือกใช้พิมพ์

ทางโรงงานผู้ผลิตแต่ละยี่ห้อจะมีสเปคของไวนิลแต่ละประเภท เราต้องเลือกใช้ให้เหมาะกับงาน การเลือกใช้ไวนิลเหมาะสมกับการใช้งานนั้นทำให้เราใช้ประโยชน์ได้เต็มที่

Weight คือ น้ำหนักต่อตารางเมตร จะมีหน่วยเป็นกรัม ตัวอย่างเช่น 360g/m² หมายถึง ไวนิลมีน้ำหนัก 360 กรัมต่อตารางเมตร

Width คือ หน้กว้างของไวนิล จะเริ่มตั้งแต่ 0.92, 1.22, 1.32, 1.52, 1.82, 2.22, 2.52, 2.82, 3.20 m. ถ้าชิ้นงานกว้างกว่านี้จะต้องมีเชื่อมต่อชิ้นงานด้วยความประณีต มีทั้งเทคนิคการร้อน การเย็บ เครื่องซีม (Seam) ไวนิลด้วยลมร้อน เป็นต้น

Base Material คือ เมล็ดพลาสติกที่นำมาทำไวนิล ส่วนใหญ่จะทำจากโพลีเอสเตอร์ (Polyester) ประภหน้าหลัง ตรงกลางเป็นเส้นใยที่จับแผ่นเม็ดพลาสติกไว้ด้วยกัน เพื่อให้เกิดความแข็งแรงของวัสดุ

Surface คือ ประเภทของผิวหน้าไวนิล ส่วนใหญ่จะเป็น Glossy ที่นิยมที่สุด Matte มีความนิยมน้อยกว่า

ข้อดีของป้ายไวนิล ดังนี้

ป้ายไวนิลแบนเนอร์ สะดุดตา มองเห็นเด่นชัด และติดตั้งได้ทุกที่

ป้ายไวนิลแบนเนอร์ กันน้ำ นำไปใช้ได้ทั้งภายในและภายนอกอาคาร

ป้ายไวนิลแบนเนอร์ กันความร้อนกันแดด (UV Durable)

ป้ายไวนิลแบนเนอร์ น้ำหนักเบา พับจัดเก็บ ขนย้าย ติดตั้งสะดวกรวดเร็ว

ป้ายไวนิลแบนเนอร์ ทำความสะอาดคราบสกปรก ฝุ่นต่าง ๆ ได้ง่าย

ป้ายไวนิลแบนเนอร์ ต้นทุนผลิตต่ำ ผลิตจำนวนมาก ๆ ได้เร็ว

ภาพที่ 2.15 ไวนิล

ที่มา : www.octopus.co.th

2.4.3.5 ป้ายสแตนดี้ (Standee)

เป็นสื่อที่ได้รับความนิยม เนื่องจากเป็นสื่อโฆษณาที่มีราคาไม่แพง น้ำหนักเบา เคลื่อนย้ายสะดวกสบาย ติดตั้งง่าย ประหยัดพื้นที่ในการติดตั้ง มีลักษณะเป็นป้ายตั้งพื้น มีขนาดเล็ก-ใหญ่ ตามความต้องการของลูกค้า สแตนดี้เป็นสื่อที่สามารถสร้างลูกเล่นได้หลากหลายขึ้นอยู่กับไอเดียของผู้ออกแบบ เหมาะสำหรับการทำป้ายโฆษณา และประชาสัมพันธ์ต่างๆ สแตนดี้ (standee) มีอยู่ 2 รูปแบบ คือ การทำสแตนดี้แบบป้ายไคคัท ตามรูปที่ต้องการ คือการตัดรูปทรงตาม Art work ที่ออกแบบ ไม่ว่าจะป็นรูปสินค้า รูปผลิตภัณฑ์ต่างๆ รูปตัวการ์ตูน รูปฟรีเซ็นเตอร์ ทำ Pop up ต่างๆหรือสแตนดี้แบบไม่ทำไคคัท คือสแตนดี้รูปทรงสี่เหลี่ยมพร้อมมีขาตั้งปีกผีเสื้อด้านหลัง การทำสแตนดี้ (standee) ส่วนใหญ่นิยมใช้สติ๊กเกอร์ที่มีคุณภาพดี โดยจะนำสติ๊กเกอร์ติดทับบนแผ่น PP board (คนทั่วไปนิยมเรียกว่าแผ่นฟิวเจอร์บอร์ด) มีทั้งแบบเป็นป้ายไคคัทและแบบไม่ไคคัท สามารถเลือกความหนาและขนาดของสแตนดี้ได้ตามการใช้งาน ซึ่งสติ๊กเกอร์ของเราเป็นสติ๊กเกอร์ PVC พิมพ์ด้วยน้ำหมึก 6 สีเคลือบลามิเนต ช่วยปกป้องผิวหน้างานพิมพ์ รับประทานสีชัด สดใส สวยงามดูมีมูลค่า ริดลงบนแผ่น PP board หนา 4 mm. มีความแข็งแรง สามารถนำไปใช้งานได้หลากหลายงาน เนื่องจากมีน้ำหนักเบา เคลื่อนย้ายง่าย และใช้พื้นที่ในการติดตั้งน้อย อาทิ จัดบูธแสดงสินค้าต่าง ๆ งานสัมมนา งานแถลงข่าว จัดอีเวนท์ แสตนด์งานแต่ง จัดทำเป็นรูปบ่าว-สาว วางประดับหน้างาน และนิยมจัดทำขึ้นเพื่อเป็นของขวัญ หรือใช้สำหรับถ่ายรูปในงานพิเศษต่างๆ

ภาพที่ 2.16 ป้ายสแตนดี้ (Standee)

ที่มา : www.octopus.co.th

2.5 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุและกระบวนการผลิต

2.5.1 ประเภทของกระดาษที่ใช้ในการออกแบบ

2.5.1.1 กระดาษอาร์ต (Art Paper) เป็นกระดาษที่ทำจากเยื่อเคมี (เยื่อที่ผลิตโดยใช้สารเคมี) และเคลือบผิวให้เรียบด้านเดียวหรือทั้งสองด้าน การเคลือบอาจจะเคลือบมันเงา หรือแบบด้านก็ได้ มีสีขาว ใช้พิมพ์ภาพที่มีรายละเอียดสูง ทำให้ภาพคมชัดและออกมาสวยงาม น้ำหนักอยู่ระหว่าง 80 – 160 กรัม/ตารางเมตร ใช้สำหรับงานพิมพ์ที่ต้องการความสวยงามงานพิมพ์สอดสี เช่น แคตตาล็อก โบรชัวร์

(1) กระดาษอาร์ตมัน เนื้อกระดาษเรียบ เป็นมันเงา พิมพ์งานได้ใกล้เคียงกับสีจริง สามารถเคลือบเงาได้ดี ความหนาของกระดาษ มีดังนี้ 85 แกรม, 90 แกรม, 100 แกรม, 105 แกรม, 120 แกรม , 130 แกรม, 140 แกรม, 160 แกรม

(2) กระดาษอาร์ตด้าน เนื้อกระดาษเรียบ แต่เนื้อไม่มัน พิมพ์งานสีจะซีดลงเล็กน้อย แต่ดูหรู ความหนาของกระดาษ มีดังนี้ คือ 85 แกรม, 90 แกรม, 100 แกรม, 105 แกรม, 120 แกรม , 130 แกรม, 140 แกรม, 160 แกรม

(3) กระดาษอาร์ตการ์ด 2 หน้าเป็นกระดาษอาร์ตที่หนาตั้งแต่ 190 แกรมขึ้นไป เหมาะสำหรับพิมพ์งานโปสเตอร์ โปสการ์ด ปกหนังสือ หรืองานต่างๆ ที่ต้องการความหนา

(4) กระดาษอาร์ตการ์ด 1 หน้าเป็นกระดาษอาร์ตที่มีความแกร่งกว่ากระดาษอาร์ตการ์ด 2 หน้า หนาตั้งแต่ 190 แกรมขึ้นไป เหมาะสำหรับพิมพ์งานที่ต้องการพิมพ์แค่หน้าเดียว เช่น กล่องบรรจุสินค้าต่างๆ โปสเตอร์ โปสการ์ด ปกหนังสือ เป็นต้น

ภาพที่ 2.17 กระดาษอาร์ต
ที่มา : Dtawan (2559)

2.5.2 ประเภทของพลาสติกที่ใช้ในการออกแบบ

พลาสติก (Plastic) มาจากรากศัพท์ภาษากรีกว่า "plastikos" หมายความว่า หล่อหรือหลอม เป็นรูปร่างได้ง่าย พลาสติก เป็นโพลิเมอร์ประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการสังเคราะห์ขึ้น (Synthetic polymer) แต่ก็มีพลาสติกที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติเช่นกัน เช่น ชแล็ค ค พลาสติกเป็นสารอินทรีย์ เป็นไฮโดรคาร์บอน มีไฮโดรเจนและคาร์บอนเป็นองค์ประกอบหลัก พลาสติกเป็นโพลิเมอร์ที่สามารถนำมาหล่อเป็นรูปร่างต่าง ๆ ตามแบบ โดยใช้ความร้อนและแรงอัดเพียงเล็กน้อย มีจุดหลอมเหลวระหว่าง 80-350 องศาเซลเซียส ขึ้นอยู่กับชนิดของพลาสติกด้วย

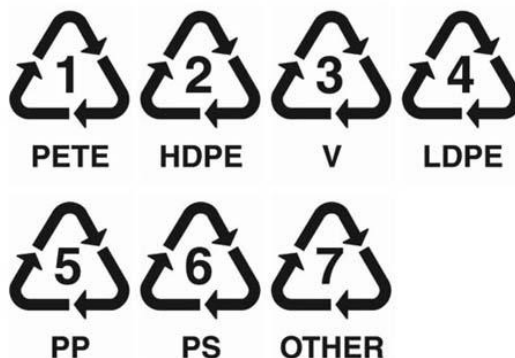
พลาสติก ประกอบไปด้วยโมเลกุลของธาตุหลาย ๆ ธาตุจับกันเป็นโมเลกุลใหญ่ ที่เรียกว่า **พอลิเมอร์** ลักษณะที่เด่นชัดของพลาสติกอยู่ตรงที่โมเลกุลของพลาสติกมีขนาดใหญ่โตกว่าสารอื่น ๆ มาก พลาสติก ที่ใช้ส่วนใหญ่ได้จากปฏิกิริยาสังเคราะห์ทางเคมี ส่วนพลาสติกที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและใช้มาก คือ เซลแล็ก (shellac) พลาสติกเป็นสารประกอบอินทรีย์ (สารอินทรีย์ หมายถึง สารซึ่งในโมเลกุลมีธาตุไฮโดรเจน และคาร์บอนรวมกันอยู่ อาจมีเพียงอะตอมของธาตุทั้งสองหรือมีอะตอมของธาตุอื่นรวมอยู่ด้วย เช่น มีเทน CH_4 เป็นสารอินทรีย์ที่มีแต่อะตอมของไฮโดรเจน และคาร์บอน กรดน้ำส้ม CH_3COOH มีอะตอมของไฮโดรเจน คาร์บอน และออกซิเจนรวมอยู่ด้วย เป็นต้น) สามารถแบ่งพลาสติกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) เทอร์มอร์เซตติ้งพลาสติก (thermosetting plastic) เป็นพลาสติกชนิดที่จะแข็งตัวคงรูปอยู่ได้ โดยอาศัยปฏิกิริยาทางเคมี ปฏิกิริยาเคมีเกิดขึ้นโดยอาศัยความร้อนและความกดดัน ภายหลังจากปฏิกิริยาเคมีมันก็จะแข็งตัว และเราจะไม่สามารถเปลี่ยนรูปของมัน โดยไม่เปลี่ยนคุณสมบัติของมัน ได้กล่าวคือเมื่อได้รับความร้อนมาก ๆ มันจะสลายตัวเสียรูปไป

2) เทอร์มอร์พลาสติก (thermoplastic plastic) เป็นพลาสติกที่แข็งตัวโดยไม่อาศัยปฏิกิริยาทางเคมี แต่อาศัยคุณสมบัติทางกายภาพ เมื่อทำพลาสติกชนิดนี้ให้ร้อนขึ้นแล้วเทลงในเบ้าหรือแบบมันก็จะเปลี่ยนรูปร่างไปตามแบบนั้น และเมื่อเย็นลงก็จะแข็งตัวคงรูปอยู่ได้ และเมื่อเป็นรูปแล้วเราสามารถที่จะหลอมและเปลี่ยนรูปเป็นอย่างอื่นได้อีก เพราะคุณสมบัติทางเคมีของมันยังคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง

2.5.3 การแยกชนิดของพลาสติก

พลาสติก แต่ละชนิดมีจุดหลอมเหลวและความหนาแน่นต่างกัน จึงมีการใช้สัญลักษณ์เพื่อช่วยในการเลือกพลาสติกชนิดต่าง ๆ และช่วยในการแยกพลาสติกในกระบวนการรีไซเคิล ซึ่งเราสามารถแยกชนิดของพลาสติกออกเป็น 7 กลุ่ม ดังนี้

ภาพที่ 2.18 อักษรย่อทางพลาสติก

ก) PET (PETE) หรือ Polyethylene Terephthalate พลาสติก PET เป็นขวดใสใช้บรรจุ น้ำดื่ม น้ำอัดลมขนาด 2 ลิตร ขวดน้ำมันพืช และกระปุกเนยถั่ว

ข) HDPE หรือ High Density Polyethylene เป็นขวดสีขาว ทึบแสง หรือสีทึบอื่น ๆ มักใช้บรรจุ น้ำดื่ม นม ยาเม็ด ผงซักล้าง น้ำยาล้างห้องน้ำ แป้งฝุ่น

ค) PVC หรือ Polyvinyl Chloride พลาสติกพีวีซีมักใช้เป็นท่อประปาเฟอร์นิเจอร์ ขวดน้ำ แผ่นฟิล์มถนอมอาหาร ภาชนะบรรจุน้ำสลัด และน้ำยาซักล้าง

ง) LDPE หรือ Low Density Polyethylene มักใช้เป็นถุงซั๊กแห้ง ภาชนะเก็บอาหาร สารเคลือบกระป๋อง

จ) PP หรือ Polypropylene มักใช้เป็นภาชนะบรรจุอาหารทารก ฝาขวด หลอดดูด

ฉ) PS หรือ Polystyrene มักถูกนำมาใช้ผลิตถ้วย ขาม ถาดอาหารภาชนะบรรจุอาหารกลับ

ช) Other หมายถึง พลาสติกชนิดอื่น ๆ นอกเหนือจากชนิดที่ 1-6 มักเป็นพวก

Polycarbonate ซึ่งใช้เป็นภาชนะบรรจุอาหาร ทัพเพอร์แวร์ แกลลอนน้ำดื่ม และขวดนัลจีน (nalgene) รวมทั้งใช้ในการเคลือบด้านในของกระป๋องบรรจุอาหาร (metal can linings)

2.5.4 ระบบการพิมพ์ออฟเซต

2.5.4.1 การพิมพ์ออฟเซต (Offset Printing) เป็นการพิมพ์พื้นราบที่ใช้หลักการนำก้าน้ำมัน ไม่รวมตัวกัน โดยสร้างเยื่อน้ำไปเกาะอยู่บนบริเวณไร้ภาพของแผ่นแม่พิมพ์ เมื่อรับหมึก หมึกจะไม่เกาะน้ำแต่จะไปเกาะบริเวณที่เป็นภาพแล้วถูกถ่ายลงบนผ้าเยื่อและกระดาษพิมพ์ต่อไป การพิมพ์ออฟเซตสามารถผลิตงานพิมพ์ที่มีคุณภาพสูงจนถึงสูงมาก เครื่องพิมพ์มีหลายขนาด มีทั้งเครื่องพิมพ์ 1 สี 2 สี 4 สี 5 สี หรือมากกว่านั้น ตัวอย่างงานพิมพ์ออฟเซต เช่น พิมพ์แผ่นพับ พิมพ์ใบปลิว พิมพ์หนังสือ พิมพ์วารสาร พิมพ์นิตยสาร พิมพ์โบรชัวร์ พิมพ์แคตตาล็อก บรรจุภัณฑ์กระดาษ งานพิมพ์ที่ใช้ในสำนักงาน ฯลฯ

2.5.4.2 หลักในการพิมพ์ออฟเซตหลักของการพิมพ์ออฟเซต คือ น้ำกับน้ำมันจะไม่รวมตัวกันซึ่งบนแผ่นแม่พิมพ์จะมีทั้ง 2 ส่วนคือ บริเวณที่ไม่มีภาพก็จะเป็นที่รับน้ำและในส่วนที่มีภาพก็จะเป็นสารเคมีที่เป็นพวกเดียวกับหมึก

หน้าที่ของบริเวณทั้งสองของแม่พิมพ์

- ส่วนที่ไร้ภาพและรับน้ำ จะทำหน้าที่ในการรับน้ำหรือความชื้นและผลักดันหมึกให้ออกนอกบริเวณ
- ส่วนที่เป็นภาพจะทำหน้าที่รับหมึกและผลักดันน้ำมันออกนอกบริเวณของตน ซึ่งในแต่ละส่วนจะทำหน้าที่ ๆ แตกต่างกัน

2.5.4.3 หลักในการถ่ายทอดภาพของเครื่องพิมพ์ออฟเซต

ภาพที่ 2.19 ระบบการพิมพ์พื้นฐานทั่วไป

ออฟเซตเป็นระบบการพิมพ์พื้นฐานทั่วไปในระบบ 3 โม คือ

- แม่พิมพ์
- โมฝ้ายาง
- โมแรงกด

พร้อมด้วยระบบทำความชื้นและระบบการจ่ายหมึกให้แก่แม่พิมพ์เมื่อมีการเคลื่อนไหว แม่พิมพ์จะหมุนไปรับน้ำ หรือ ความชื้น แล้วจึงหมุนไปรับหมึก เมื่อแม่พิมพ์รับหมึกในบริเวณภาพแล้วจะหมุนลงไปถ่ายโอนไปให้โมฝ้ายาง แล้วจึงถ่วงลงวัสดุพิมพ์โดยมีโมกดพิมพ์ รองรับอยู่เป็นระบบการพิมพ์ทางอ้อม

2.5.4.4 ขนาดของเครื่องพิมพ์ออฟเซต

เครื่องพิมพ์ออฟเซต โดยทั่วไปมีหลักการเดียวกัน คือ ประกอบด้วยแม่พิมพ์ โมยาง และโมพิมพ์ ที่แม่พิมพ์จะมีระบบการให้น้ำและต่อเพลทอยู่ การถ่ายทอดภาพ เกิดจากแม่พิมพ์ได้รับหมึก แล้วถ่ายทอดภาพให้โมยาง แล้วโมยางจึงถ่ายทอดภาพให้กับกระดาษ หรือวัสดุที่ใช้พิมพ์ ในการถ่ายทอดภาพจากโมหนึ่งไปยังโมหนึ่งจะต้องใช้แรงกดน้อยที่สุด

ก) ออฟเซตเล็กเป็นเครื่องพิมพ์ขนาดเล็ก พิมพ์กระดาษได้ขนาด 10*15 นิ้ว ถึงขนาด 13*17 นิ้วโดยประมาณ เครื่องชนิดนี้มีอุปกรณ์ประกอบในการทำงานน้อยไม่ยุ่งยาก ใช้ง่าย เหมาะสำหรับงานพิมพ์ขนาดเล็ก เช่น หัวจดหมาย หนังสือเวียนแผ่น โฆษณาเผยแพร่เล็กๆ ไม่เหมาะสำหรับงานพิมพ์ส อดสี หรือ สีสี เพราะระบบฉากยังไม่มีความเที่ยงตรงดีพอ

- ขนาดตัดสี่ เป็นเครื่องพิมพ์ที่ขนาดใหญ่กว่าออฟเซตเล็กสามารถพิมพ์ได้ขนาดประมาณ 15*21 นิ้ว หรือ 18*25 นิ้ว มีอุปกรณ์ช่วยในการพิมพ์มากขึ้นและระบบน้ำดีขึ้นกว่าสามารถพิมพ์งานได้เกือบทุกชนิด ไม่ว่าจะป็นสีเดียว วหรือหลายสีก็ตาม เหมาะสำหรับพิมพ์หนังสือยกเป็นเล่ม ภาพโปสเตอร์ขนาดกลาง งานพิมพ์ทั่วไป และงานพิมพ์ที่มีจำนวนพิมพ์ไม่มากนัก เช่น ครั้งละไม่เกิน 5,000 ชุด ถ้าเป็นการพิมพ์

จำนวนมากๆแล้วจะเป็นการเสียเวลา เพราะมีขนาดเล็ก ไม่สามารถลงพิมพ์ได้ครวละหลายๆแบบได้ เครื่องพิมพ์ขนาดนี้นิยมใช้ทั่วไปในท้องตลาด ถ้าพิมพ์หนังสือ ยก จะพิมพ์ขนาด 8 หน้ายก ได้ แล้วแต่ขนาดของเครื่องพิมพ์ การที่เรียกเครื่องพิมพ์ขนาดตัดสี่นั้น เพราะใช้กระดาษขนาด 15.5*1.5 นิ้ว ที่เกิดจากการแบ่งกระดาษขนาดใหญ่ 31*43 นิ้ว เป็นสี่ส่วนได้พอดี ซึ่งเมื่อนำกระดาษขนาด นี้ไปพิมพ์และพับเป็นเล่มแล้ว จะได้หนังสือที่มีขนาดเล็กเรียกว่า 8 หน้ายก

- ขนาดตัดสอง เป็นเครื่องพิมพ์ขนาดใหญ่กว่าขนาดตัดสี่เกือบเท่าตัว สามารถพิมพ์ได้ 25*36 นิ้ว หรือบางแม่พิมพ์ สามารถพิมพ์ขนาด 28*40 นิ้วได้ เหมาะสำหรับการพิมพ์งานทางการค้าทั่วไป เช่น หนังสือยกโปสเตอร์ขนาดใหญ่ แผ่นโฆษณา และงานพิมพ์ทุกชนิด เนื่องจากสามารถพิมพ์ได้ขนาดใหญ่ จึงสามารถลงแบบที่จะพิมพ์ได้ครวละหลาย ๆ แบบ และสามารถตัดซอยเป็นแบบที่ต้องการได้ภายหลัง ทำให้ประหยัดเวลาในการพิมพ์ เป็นเครื่องพิมพ์ขนาดที่นิยมใช้กันทั่วไป มีอุปกรณ์ประกอบในการช่วยพิมพ์ดีดากพิมพ์แม่นยำ และความเร็วสูง

- ขนาดตัดหนึ่ง เป็นเครื่องพิมพ์ชนิดป้อนแผ่นขนาดใหญ่ที่สามารถพิมพ์กระดาษ 30*40 นิ้ว หรือโตกว่าได้ มีอุปกรณ์ช่วยในการพิมพ์มากขึ้น ส่วนมากใช้ในการพิมพ์หนังสือ โปสเตอร์ และบรรจุภัณฑ์ ที่มีปริมาณการพิมพ์มากๆ มีใช้น้อยกว่าขนาด สี่ตัด และขนาดสองตัด ในปัจจุบันจัดได้ว่าระบบการพิมพ์ออฟเซต เป็นระบบงานพิมพ์ที่มีผู้นิยมใช้มากที่สุดเพราะให้คุณภาพของงานพิมพ์ที่สูง และราคาไม่สูงมาก เหมาะสำหรับการพิมพ์สิ่งพิมพ์ทุกชนิดทั้งหนังสือที่ต้องการสีเดียวและสีสี่

ข) การพิมพ์ออฟเซตชนิดแผ่น การพิมพ์ทุกระบบ ไม่ว่าจะเป็นเลตเตอร์เพรส กราฟัวร์ หรือออฟเซต ในอุตสาหกรรมการพิมพ์มักจะแบ่งเครื่องพิมพ์ออกเป็น 2 ชนิด คือ ชนิดหนึ่งตัดกระดาษเป็นแผ่นให้ได้กับขนาดของเครื่องพิมพ์และชนิดของงานแล้วป้อนเข้าเครื่องพิมพ์และพิมพ์ออกมาได้ด้านเดียวหรือสองด้าน เป็นยกพิมพ์หนังสือเล่มหรือเป็นแผ่นโปสเตอร์ ด้วยความเร็วสูงสุดทางการผลิตจะได้ไม่เกิน 9,000-10,000 แผ่นต่อชั่วโมง ทั้งที่เครื่องพิมพ์นั้นสามารถผลิตได้ถึง 11,000 แผ่นต่อชั่วโมงแต่ไม่มีเจ้าของเครื่องพิมพ์ใด ใช้ความเร็วสูงสุดตามนั้น เพราะจะเป็นเหตุให้เครื่องพิมพ์เสื่อมโทรมเร็วกว่าปกติ อีกชนิดหนึ่งเป็นเครื่องป้อนม้วน

2.5.4.5 การพิมพ์ออฟเซตชนิดม้วน

วัตถุประสงค์ของเครื่องพิมพ์ออฟเซต ก็เหมือนอุดมการณ์ที่เป็นทฤษฎีของการพิมพ์ระบบอื่นว่าสามารถปรับแต่งและพิมพ์ได้ดี ด้วยความสะอาดและสะอาด มีความคมชัดเมื่อดูด้วยตาเปล่าจนถึงแว่นขยายส่องแต่การเกิดขึ้นของเครื่องพิมพ์ป้อนม้วน มีความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ หลักคือเพื่อลดเวลาการผลิตหรือให้ได้ปริมาณการผลิตมากกว่าการพิมพ์ป้อนแผ่นในช่วงระยะเวลาเท่ากัน ยิ่งกว่านั้นความแตกต่างทางกลศาสตร์ ยังเป็นการเอื้อประโยชน์ให้การพิมพ์ป้อนม้วนที่มีคุณค่าสูงเด่นในระดับหนึ่ง

ความแตกต่างทางรูปลักษณะกับเครื่องพิมพ์ป้อนม้วนที่สำคัญประการแรก คือ การยกเลิกแม่พิมพ์และใช้โมยางอีกลูกหนึ่งเพิ่มเข้าไปทำหน้าที่กดพิมพ์ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเพิ่มโม

2.5.4.6 การเลือกใช้กระดาษ การรู้จักชนิดของกระดาษและเลือกให้เหมาะสมกับงาน จะทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการพิมพ์ได้มาก กระดาษที่มีราคาแพงและสวยงามไม่จำเป็นที่จะเป็นกระดาษที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการใช้งานเสมอไป กระดาษที่มีราคาถูกที่สุดอาจจะเหมาะสมที่สุดก็ได้ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการใช้งานการเลือกใช้กระดาษควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้เป็นหลัก คือ

- ใช้ระบบการพิมพ์ที่เหมาะสมกับกระดาษ
- ใช้หมึกพิมพ์ให้เหมาะสมกับกระดาษ
- ใช้กระดาษที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับลักษณะของงานพิมพ์

2.5.4.7 ระบบการพิมพ์ออฟเซต กระดาษที่ใช้พิมพ์ ควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

- มีผิวเรียบเพื่อให้อ่านพิมพ์ได้ดี
- ไม่มีขุยและฝุ่นบนผิวกระดาษ เพราะจะทำให้ภาพพิมพ์มีรูรอยต่าง
- ต้านทานน้ำและความชื้นได้ดี ไม่ยัดง่าย เมื่อถูกความชื้น
- มีเนื้อกระดาษสม่ำเสมอและรูดพิมพ์ได้ดี
- มีความราบเรียบตลอดทั้งแผ่นเพื่อให้ป้อนเข้าเครื่องได้สะดวก

2.5.4.8 การควบคุมงานพิมพ์ออฟเซต การพิมพ์ที่ได้มาตรฐาน คือ การพิมพ์ที่มีคุณภาพเหมือนต้นฉบับ นี่คือการจำกัดความที่ชัดเจนที่สุด ปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้บรรลุถึงคุณภาพที่ดี ได้มาตรฐานแบ่งเป็น 2 ประการคือ

- ประการแรก ได้แก่ การเตรียมพร้อมพิมพ์ (makeready)
- ประการหลัง ได้แก่ การพิมพ์ (press running)

การเตรียมพร้อมพิมพ์ที่สมบูรณ์ไม่เพียงแต่จะทำให้งานพิมพ์ได้มาตรฐานทั้งยังเป็นการลดต้นทุนก็เพราะไม่มีอุปสรรคไปชะงัก การพิมพ์ทำให้ต้องหยุดแก้ไขปัญหา เช่น อายุแม่พิมพ์สั้นกว่าที่กำหนด ด้วยการด้วยการไม่รับหมึก(blinding)การแตกตามแนวหัวแม่พิมพ์

ก) การเตรียมพร้อมพิมพ์ จำแนกได้ ดังนี้

- แม่พิมพ์เมื่อนำเข้าไปโอบหุ้มโมแล้วถือว่าเป็นส่วนของหน่วยพิมพ์ปัญหาที่เกิดจากการพิมพ์เคลื่อน (misregister) หรือ แม่พิมพ์แตก มักเกิดการงอแม่พิมพ์ไม่ได้ฉาก คือ แนวฉาก ไม่ขนานกับสองแนวหัวท้าย เมื่อนำไปโอบรอบโมความแตกต่างของแนวขนานอาจมีเพียง 0.20 ถึง 0.76 มิลลิเมตร ทำให้แม่พิมพ์โก่ง ไม่เรียบแนบไปกับตัวโม ภายหลังที่นำแม่พิมพ์เข้าใส่ และล็อกเรียบร้อยแล้วเมื่อลงมือพิมพ์ ลูกกลิ้งหมึกและโมยางจะรีดการโป่งนั้นตลอดเวลาจนแม่พิมพ์ฉีกไปแตกตามรอยพับ

- การงอแม่พิมพ์ด้วยน้ำหนักความกดพอให้เกิดมุมฉากเท่านั้น อย่าใช้แรงกระแทก ย้ำจนเกิดมุมแหลมคม ทำให้แผ่นอะลูมิเนียมเกิดรอยปริแตกตามแนวนั้นเมื่อพิมพ์ได้ไม่นาน
- ปลายของแม่พิมพ์ด้านที่งอสองครั้ง ควรมีความยาวพอสมควร ให้ลูกเบี้ยวภายในมีโอกาสจับยึดได้มั่นคงหากปล่อยให้ปลายสั้นสั้นลูกเบี้ยวภายในจะจับไม่อยู่
- ใช้น้ำมันเครื่องทาบาง ๆ ทั่วพื้นหลังแม่พิมพ์แล้วใช้กระดาษรองหนุนเป็นวิธีที่ค่อนข้างได้ผลดี เพราะกระดาษที่วบน้ำมันไว้จะป้องกันน้ำซึม และป้องกันสนิมกับตัวโม

2.5.4.9 สิ่งพิมพ์ที่เหมาะสมกับการพิมพ์ออฟเซต ระบบออฟเซตเป็นระบบการพิมพ์ที่ใช้กันมากที่สุดในโลกในปัจจุบัน เพราะให้งานพิมพ์ที่สวยงามมีความคล่องตัวในการจัดอาร์ตเวิร์ค และไม่ว่าจะออกแบบอย่างไรการพิมพ์ก็ไม่ยุ่งยากมากจนเกินไปประกอบกับ ความก้าวหน้าในการทำฟิล์มและการแยกสีในปัจจุบัน ทำให้ยังพิมพ์จำนวนมากเท่าไรก็จะยิ่งถูกลง สิ่งพิมพ์ที่จะพิมพ์ด้วยระบบออฟเซต ควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

สิ่งพิมพ์ที่เหมาะสมกับการพิมพ์ออฟเซต

- มีจำนวนพิมพ์ตั้งแต่ 3,000 ชุด ขึ้นไป
- มีภาพประกอบหรืองานประเภท กราฟ มาก
- ต้องการความรวดเร็วในการจัดพิมพ์
- ต้องการความประณีต สวยงาม
- เป็นการพิมพ์ หลายสี หรือภาพ สีที่ต้องการความสวยงาม
- มีงานอาร์ตเวิร์คที่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อนมาก
- มีงบประมาณในการจัดพิมพ์เพียงพอ

2.6 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบรรจุภัณฑ์

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 สาระสำคัญในพระราชบัญญัติฉบับนี้ สามารถแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การขึ้นทะเบียนตำรับอาหาร และการขึ้นทะเบียนฉลากอาหาร

ก) การขอขึ้นทะเบียนตำรับอาหาร ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 กำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าซึ่งอาหารควบคุมเฉพาะ ต้องนำอาหารนั้นมาขอขึ้นทะเบียนตำรับอาหารก่อนเมื่อได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนแล้ว จึงผลิตหรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายได้ หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งปรับทั้งจำ

ประเภทอาหารที่ต้องขอขึ้นทะเบียนตำรับอาหาร แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ

1. อาหารควบคุมเฉพาะมี 39 ประเภท
2. อาหารที่กำหนดคุณภาพหรือมาตรฐาน มี 9 ประเภท
3. อาหารที่กำหนดให้เป็นอาหารที่ต้องฉลาก มี 2 กลุ่ม คือ
 - กลุ่มอาหารที่ต้องส่งมอบฉลากให้คณะกรรมการอาหารและยาพิจารณา ก่อน
 - กลุ่มอาหารที่ไม่ต้องส่งมอบให้คณะกรรมการอาหารและยาพิจารณา

ข) การขอขึ้นทะเบียนฉลากอาหาร อาหารควบคุมเฉพาะที่กำหนดคุณภาพ และที่กำหนดให้มีฉลากต้อง ขึ้นทะเบียนอาหารและ ขออนุญาตใช้ฉลาก เมื่อได้รับ อนุญาตแล้วจึงทำการผลิต อาหารที่ต้องขออนุญาตใช้ ฉลากอาหารมี 4 กลุ่มคือ

- อาหารควบคุมเฉพาะที่ผลิตจากสถานที่ผลิตที่ไม่เข้าข่ายเป็นโรงงาน คือ มีเครื่องจักรตั้งแต่ 5 แรงม้า หรือ คนงาน 7 คนขึ้นไปฉลากอาหารที่ใช้ของกลุ่มนี้จะเริ่มต้นด้วยตัวอักษร “ผ” โดนที่ “นป” หมายถึง น้ำปลา “ช” หมายถึง น้ำส้มสายชูซึ่งเป็นอาหารควบคุมเฉพาะใน 39 ประเภท ในกรณีที่เกิดจาก ผู้ผลิตในประเทศที่ไม่เข้าข่ายโรงงานอุตสาหกรรมจะใช้อักษร “ฉพ” หมายถึง ฉลากผลิต ดังนั้นทะเบียนฉลากอาหารจะกลายเป็น “ฉนป” และ “ฉพช” ตามลำดับ ส่วนหมายเลข ที่ตาม คือ หมายเลขที่และปีที่ได้รับการขึ้นทะเบียน ฉลากอาหารนั้นๆ ส่วนอาหารที่นำเข้า จะใช้อักษร “ส” แทน “ผ” และ “ฉผ”

- อาหารที่ถูกกำหนดคุณภาพหรือมาตรฐาน
 - อาหารที่ถูกนำเข้าประเทศเพื่อจำหน่ายซึ่งไม่ใช่อาหารควบคุมเฉพาะ
 - อาหารอื่นที่มีการจำหน่ายและ รัฐมนตรีออกประกาศกำหนดให้เป็นอาหารที่ต้องมีฉลากคือ อาหารประเภทที่ 1 ที่ 2 และบางส่วนของประเภทที่ 4 ตามที่ประกาศกำหนดให้มี ฉลากที่ได้รับอนุญาต จาก สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

2.6.1 อาหารที่ต้องขออนุญาตใช้ฉลากอาหาร

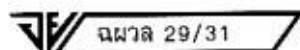
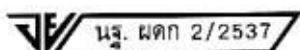
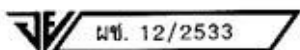
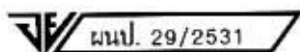
2.6.1.1 มี 4 กลุ่ม คือ

- (1) อาหารควบคุมเฉพาะ
- (2) อาหารที่กำหนดคุณภาพหรือมาตรฐาน
- (3) อาหารที่ถูกนำเข้าประเทศเพื่อจำหน่ายซึ่งไม่ใช่อาหารควบคุมเฉพาะ
- (4) อาหารอื่นที่มีการจำหน่าย และรัฐมนตรีออกประกาศกำหนดให้เป็นอาหารที่ต้อง มีตัวอย่างฉลากอาหาร

รายละเอียดและภาพตัวอย่างฉลากอาหาร ดังนี้

- “ผ” หมายถึง ผลิตจากสถานที่ผลิตในประเทศที่เข้าข่ายเป็นโรงงาน (มี เครื่องจักรตั้งแต่ 5 แรงม้า หรือ คนงาน 7 คนขึ้นไป)

- ข่ายโรงงาน
- “ฉผ” หมายถึง ฉลากผลิต เป็นอาหารที่ผลิตจากสถานที่ผลิตในประเทศที่ไม่เข้า
 - “ส” แทน “ผ” และ “ฉผ” หมายถึง อาหารที่นำเข้าฉลาก
 - นฐ. หมายถึง นครปฐม (ในปี พ.ศ.2536 กระทรวงสาธารณสุขอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนฉลากอาหารที่สำนักงานสาธารณสุขแต่ละจังหวัดได้)

ภาพที่ 2.20 ตัวอย่างฉลากอาหาร
ที่มา : เมธิณี (2549)

2.6.1.2 ฉลากที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงาน อย. มีข้อมูลดังต่อไปนี้

- เครื่องหมายเลขทะเบียนหรือเลขอนุญาตใช้ฉลากอาหาร พร้อมปีที่ให้อนุญาต ซึ่งอาจเขียนเต็ม เช่น 2541 หรือเขียนย่อ เช่น 41 ก็ได้ ผู้ที่ได้รับใบสำคัญการใช้ฉลากอาหาร ให้แสดงเลขที่อนุญาต ในฉลากอาหาร ด้วยตัวอักษรขนาดไม่เล็กกว่า 2 มิลลิเมตรในกรอบ พื้นสีขาว โดยสีของกรอบให้ตัดกับพื้นฉลาก
- น้ำหนักสุทธิ หรือปริมาณสุทธิ ซึ่งหมายถึง น้ำหนักหรือปริมาตรของอาหารที่ไม่รวมภาชนะบรรจุ ส่วนน้ำหนักอีกประเภทที่ให้แสดง คือ น้ำหนักเนื้ออาหาร (Drained Weight) ซึ่งเป็นน้ำหนักของอาหารที่เป็นเนื้อหรือของแข็งโดยได้กรองส่วนที่เป็นของเหลวแยกออกแล้ว
- ชื่อภาษาไทย กำหนดให้ใช้อักษรสีเดียวกัน ซึ่งอาจมีชื่อได้ 2 ส่วน คือ ชื่อตามกฎหมายที่กำหนดให้เรียกผลิตภัณฑ์นั้น เช่น บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป และ ชื่อทางการค้า (Brand Name)
- ส่วนประกอบที่สำคัญโดยประมาณ การระบุส่วนประกอบนี้ต้องระบุปริมาณเป็นร้อยละของน้ำหนัก และเรียงจากปริมาณมากไปหาน้อย
- การระบุส่วนประกอบหรือวัตถุปรุงแต่งรสอาหาร ส่วนประกอบของอาหารบางประเภท ที่ใช้เติมลงในอาหาร อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดอาการแพ้ แก่ผู้บริโภค บางกลุ่ม ดังนั้น จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องแจ้งชนิด หรือ ปริมาณของส่วนประกอบหรือวัตถุปรุงแต่งรสอาหารต่าง ๆ เช่น การใช้ผงชูรส การใช้วัตถุกันเสีย การเจือสี การแต่งรสหรือกลิ่น เป็นต้น
- ระบุวันที่ผลิตหรือวันที่หมดอายุ โดยปกติอาหารที่มีอายุการเก็บยาวนาน เช่น อาหารกระป๋อง มักจะระบุวันที่ผลิต ในทางตรงกันข้าม อาหารที่มีอายุการเก็บสั้น เช่น อาหารนม เป็นต้น จะระบุวันที่หมดอายุหรือวันที่ควรบริโภคก่อน ชื่อผู้ผลิต ผู้จำหน่าย หรือผู้นำเข้าพร้อมที่อยู่
- คำแนะนำในการเก็บรักษา และในการปรุงอาหารหรือการเตรียม เพื่อบริโภค เช่น อาหารบางจำพวกอาจจะต้อง เก็บในสภาพเย็น หรืออาหารที่ใช้อุ่นในไมโครเวฟ จำต้องบอกวิธีการปรุง คำแนะนำสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นมากในการที่ผู้บริโภค จะสามารถบริโภคอาหาร ที่มีคุณภาพ และคุณค่าทางโภชนาการตามที่ได้คาดหวังไว้

- ข้อควรระวังหรือคำเตือน และวิธีป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้น (ถ้ามี) คำเตือนเหล่านี้พบได้ จากอาหารจำพวกชูกำลัง หรืออาหารที่ทานแล้วทำให้อยากทานอีก เช่น เครื่องดื่มผสมคาเฟอีน เป็นต้น

- สัญลักษณ์รหัสแท่ง (Bar Code)

2.6.1.3 เครื่องหมายมาตรฐาน

- เครื่องหมายมาตรฐาน เป็นเครื่องหมายรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ทั่วไป เช่น เครื่องอุปโภคบริโภค

เครื่องหมายมาตรฐาน

ภาพที่ 2.21 เครื่องหมายมาตรฐาน

ที่มา : เมธินี (2549)

- เครื่องหมายมาตรฐานบังคับ สำหรับผลิตภัณฑ์ที่กำหนดไว้ว่าเป็นมาตรฐานนำเข้า และจำหน่ายเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่เป็นไปตามมาตรฐานเท่านั้น เช่น ผงซักฟอก

เครื่องหมายมาตรฐานบังคับ

ภาพที่ 2.22 เครื่องหมายมาตรฐานบังคับ

ที่มา : เมธินี (2549)

2.7 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการวิจัย เรื่อง “การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิง อนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้ดังนี้

ลิตติพร ลิตติพานิช. (2544 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า บรรรจุมัณฑอาหารเกษตรแปรรูปของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในประเทศไทย ปัจจุบันประสบปัญหาที่รูปแบบไม่ตอบสนองวัตถุประสงค์ทางการตลาดซึ่งช่วยให้สินค้าขายได้และขาดเอกลักษณ์ที่แสดงภูมิปัญญาท้องถิ่น งานวิจัยจึงมุ่งเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับแนวทางการใช้เรขศิลป์บนบรรจุภัณฑ์ เพื่อแสดงภาพลักษณ์พื้นถิ่นของประเทศไทย และเพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ทางการตลาด โดยการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างบรรจุภัณฑ์อาหารเกษตรแปรรูปของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 24 ชิ้น และของผู้ผลิตระบบอุตสาหกรรม จำนวน 29 ชิ้น โดยใช้ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์บนบรรจุภัณฑ์จำแนกองค์ประกอบออกเป็นภาพ สี ตัวอักษร สัญลักษณ์ และการจัดวาง หลักเกณฑ์ที่ใช้วิเคราะห์ คือ ทฤษฎีคุณสมบัติเรขศิลป์บนบรรจุภัณฑ์เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์การตลาดได้จากผู้ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบบรรจุภัณฑ์ชาวไทย

4 ท่าน และชาวต่างประเทศ 2 ท่าน หลักการออกแบบเรขศิลป์บนบรรจุภัณฑ์เพื่อแสดงภาพลักษณ์พื้นถิ่นของประเทศไทย ได้จากการนำทฤษฎีของประเทศญี่ปุ่นที่ถือว่าประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับระดับสากลด้านการแสดง ภาพลักษณ์ถิ่นบนบรรจุภัณฑ์เป็นแนวทางเทียบเคียง วิธีการให้เข้ากับเอกลักษณ์ด้านต่าง ๆ ของไทยที่คาดว่าจะใช้เป็นที่มาของรูปแบบเรขศิลป์ อันแสดงภาพลักษณ์พื้นถิ่นของประเทศไทยได้เช่นเดียวกัน บทที่ญี่ปุ่นทำมาแล้ว ทฤษฎีทั้ง 2 ได้รับการยืนยันโดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นอาจารย์สอนวิชาการออกแบบบรรจุภัณฑ์ในสถาบันอุดมศึกษาของไทย

ผลการวิเคราะห์ พบว่า มีการใช้องค์ประกอบศิลป์เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์การตลาด ดังนี้ การบ่งชี้ประเภทของผลิตภัณฑ์ใช้ภาพและสีของสินค้าหรือวัตถุดิบ การบ่งชี้ผู้ผลิตหรือตราสินค้าใช้ตัวอักษรแสดงตราสินค้าและผู้ผลิต การแสดงบุคลิกของสินค้าใช้ภาพและสี การแสดงคุณสมบัติของสินค้าใช้ตัวอักษรแสดงคำโฆษณาชวนเชื่อ การดึงดูดความสนใจใช้สีตัดตักกันและภาพขนาดใหญ่ การส่งเสริมการโฆษณาใช้สัญลักษณ์ตรารับรองและเหรียญรางวัล การอำนวยความสะดวกใช้รหัสแท่งตารางโภชนาการ การคงรักษาเอกลักษณ์ในเครื่องผู้ผลิตเดียวกันใช้การจัดวางเป็นชุดเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์การออกแบบเรขศิลป์บนบรรจุภัณฑ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อแสดงภาพลักษณ์พื้นถิ่นของไทยพบวิธีที่ตรงกับหลักการเบื้องต้น ได้แก่ การใช้คูสีและตัวอักษรแบบดั้งเดิม และเลียนพื้นผิววัสดุธรรมชาติ การใช้วัสดุธรรมชาติประกอบ และใช้สีแบบเบญจรงค์ รวมทั้งยังค้นพบวิธีการใหม่ของไทยเอง ได้แก่ การใช้ภาพวาดลายจิตรกรรมไทย ภาพชาวบ้านแต่งกายชุดพื้นเมือง ภาพสถาปัตยกรรมในท้องถิ่น และการใช้ตัวอักษรร่วมสมัยที่แสดงความเป็นไทยและสอดคล้องกับองค์ประกอบอื่น

อภิวัฒน์ ปันทะธง, จิรวัดน์ พิระสันต์ และนิรัช สุดสังข์ (2558 : บทคัดย่อ) โครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน รอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลอ้างอิงวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และเพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป จำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวภายในชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการศึกษาวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย 2. แบบประเมินผลการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และ 3. แบบประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อสื่อ สิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย สถิติที่ผู้วิจัยได้ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใน ครั้งนี้ คือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย พบว่า การประเมินการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทคู่มืออัตลักษณ์ โดยรวมมีค่าการประเมิน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.36 หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยค่าการประเมินมากที่สุด คือ สื่อมีความน่าสนใจและสื่อ เหมาะสมใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย 4.40 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 การประเมินผลการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทแผ่นพับ พบว่า โดยรวมมีค่าการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.41 หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยค่าการประเมินมากที่สุด คือ สื่อมีเนื้อหาเข้าใจง่ายมีค่าเฉลี่ย 4.60 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 การประเมินผลการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทโปสเตอร์ พบว่า โดยรวมมีค่าการประเมิน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.78 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยค่าการประเมินมากที่สุด คือ สื่อมีความน่าสนใจ สื่อดึงดูดใจ /สื่อความหมายได้ดี และสื่อเหมาะสมใช้เป็นสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย 4.00 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 สื่อมีเนื้อหาเข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ย 4.00 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 และการประเมินผลการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์

ประเภทแผนที่ พบว่า โดยรวมมีค่าการประเมิน อยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.78 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยค่าการประเมินมากที่สุด คือ สื่อมีปริมาณ เนื้อหาเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.40 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55

การประเมินผลความพึงพอใจคู่มืออัตลักษณ์ พบว่า โดยรวมมีค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.01 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 การประเมินผลการออกแบบ แผ่นพับ พบว่า โดยรวมมีค่าความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.14 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 การประเมินผลความพึงพอใจโปสเตอร์ พบว่า โดยรวม มีค่าความพึงพอใจอยู่ใน ระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.92 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 และการประเมินผลความพึงพอใจแผนที่ พบว่า โดยรวมมีค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.06 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77

อมรรัตน์ บุญสว่าง . (2559 : บทคัดย่อ) โครงการวิจัย เรื่อง การออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมสินค้าอาหารเอกลักษณ์ของจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ (1) เพื่อพัฒนาอาหารเอกลักษณ์ของจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2) เพื่อออกแบบตราสินค้า และบรรจุภัณฑ์สำหรับอาหารเอกลักษณ์ของจังหวัดชายแดนภาคใต้ (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่ผู้บริโภคมีต่ออาหารและบรรจุภัณฑ์อาหารเอกลักษณ์ของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากกลุ่มผู้ประกอบการที่ได้รับการคัดเลือกจาก สำนักงานอุตสาหกรรม 5 จังหวัด ได้แก่ สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ในขั้นตอนการดำเนินงานมีการจัด Workshop เพื่อระดมความคิดของ ผู้ประกอบการ ที่ปรึกษาด้านอาหาร และนักออกแบบ โดยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประเมินผลการพัฒนาอาหารและข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์ ผลการพัฒนาอาหาร พบว่า กลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์น้ำตาลโตนด จ.สงขลาพัฒนาขนมดู ตรา ดาวราย โดยใช้วัตถุดิบในชุมชน ตราสินค้าเป็นรูปดาวและภูเขา บรรจุภัณฑ์เป็นถุงพอยด์ เพื่อป้องกันความชื้น และติดฉลากให้ข้อมูลวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทุ่งพัก จ.สตูล พัฒนาโรตีสถิตกรอบงา ตราแพงพวย ให้มีความกรอบและรสชาติเข้มข้นของพริกไทยและงาดำ ตราสินค้าเป็นรูปดอกแพงพวย บรรจุภัณฑ์เป็นกล่องกระดาษ ใช้ภาพประกอบที่ตัดทอนมาจากเมล็ดข้าว ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักของผลิตภัณฑ์ กลุ่มข้าว เกรียบปลา ตรา ซีริน จ.ปัตตานี พัฒนาหลักสูตร เป็นปลาบอลปรุงรสดี วัยน้ำจิ้ม และใช้บรรจุภัณฑ์เป็นกล่องกระดาษ มีภาพกราฟิกนำ เสนอวิถีชีวิตชาวประมง กลุ่มเกษตรยั่งยืน จ.ยะลา พัฒนากล้วยหินฉาบรสชาเขียว ตรา ส . วิจิตร โดยใช้กล้วยหินหั่นบางและเคลือบชาเขียว ตราสินค้า นำเสนอความสามัคคีของกลุ่ม บรรจุภัณฑ์เป็นถุงพอยด์บรรจุในกล่องกระดาษ ใช้ภาพกราฟิกเป็นวิถี ชีวิตและบรรยากาศการทำสวนของชาวไทยพุทธ-มุสลิม กลุ่มมิ่งทุเรียนกวน จ.นราธิวาส พัฒนาทุเรียนกวนไส้มั่งคุด ตรา มิ่งทุเรียนบุกิต ใช้ตราสินค้าที่นำเสนอภาพผลไม้ เรือกอ และทะเล และภูเขา บรรจุ ภัณฑ์เป็นถุงพอยด์ เพื่อป้องกันความชื้น และติดฉลากให้ข้อมูลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ บริโภค โดยวิธีการสำรวจ (Survey method) ด้วยแบบสอบถามและเลือกสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling) บริเวณถนนคนเดินจังหวัดสงขลา โดยประมาณการผู้เข้าร่วมงานถนนคนเดิน 750 คนต่อวัน หรือ จำนวน 1,500 คน ในระยะเวลา 2 วัน และใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan เพื่อหาขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างจากตารางจำนวนประชากร 1,500 คน จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 152 คน ผลการศึกษาความพึงพอใจเป็นรายผลิตภัณฑ์ พบว่า โรตีสถิตกรอบงาดำ จ.สตูลสามารถบ่งบอกเอกลักษณ์ของท้องถิ่นภาคใต้ ได้ร้อยละ 97.2 บรรจุภัณฑ์โรตีสถิตกรอบสามารถบ่งบอกเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ ได้ร้อยละ 88.2 ขนมดู จ.สงขลา สามารถบ่งบอกเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ ได้ร้อยละ 79 บรรจุ ภัณฑ์ขนมดู สามารถบ่งบอกเอกลักษณ์ท้องถิ่นภาคใต้ ได้ร้อยละ 74.5 ข้าวเกรียบปลา ตรา ซีริน จ.ปัตตานี สามารถบ่งบอกเอกลักษณ์ภาคใต้ ได้ร้อยละ 71.8 กล้วยหินฉาบรสชาเขียว จ.ยะลา สามารถบ่งบอกเอกลักษณ์ของภาคใต้ ได้ร้อยละ 62.7 บรรจุภัณฑ์กล้วยหินฉาบรสชาเขียว สามารถบ่งบอกเอกลักษณ์ของภาคใต้ ได้ร้อยละ 65.5 ทุเรียนกวนไส้มั่งคุด จ.นราธิวาส สามารถบ่งบอกเอกลักษณ์ของภาคใต้ได้ ร้อยละ 61.8 บรรจุภัณฑ์ทุเรียนไส้มั่งคุด สามารถบ่งบอกเอกลักษณ์ของภาคใต้ ได้ร้อยละ 68.2

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัย เรื่อง “การสร้างสรรคส์ื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี” เป็นการศึกษา ค้นคว้าข้อมูล เอกสาร ตำราและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง โดยการลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อรวบรวมข้อมูล จากการ สอบถาม การพูดคุย การสัมภาษณ์ แล้วรวบรวม ข้อมูลที่ได้มา สรุปผลและ ทำการวิเคราะห์ ก่อน นำเข้าสู่ กระบวนการออกแบบ และการพัฒนารูปแบบใหม่ของ สื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุ ภัณฑ์ให้การท่องเที่ยวเกษตร เชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ให้เป็น ที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยได้วางแผนแนวทางและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

- 3.1 ระยะเวลาในการวิจัย
- 3.2 ขอบเขตของการวิจัย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 การนำเสนอผลการวิจัย

3.1 ระยะเวลาในการวิจัย

โครงการวิจัย เรื่อง “การสร้างสรรคส์ื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้างอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี” ผู้วิจัยใช้ระยะเวลา ในการวิจัยปีงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. 2561 ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2560 – กันยายน 2561

3.2 ขอบเขตของการวิจัย

3.2.1 ช่วงที่ 1 : การศึกษาค้นคว้าข้อมูล เรื่อง “การสร้างสรรคส์ื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี”

1) แหล่งข้อมูล ได้แก่

- ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ การพื้นที่ภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามของ สภาทั่วไป และความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การพูดคุย การสอบถาม และ ข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจสื่อประชาสัมพันธ์ ผลิตภัณฑ์ชุมชน และบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สินค้าต่างๆ

- ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง “การ สร้างสรรคส์ื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจ พอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี”

2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

- ประชากร ได้แก่ ประชาชนภายในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนฯ ภายในชุมชนบ้านคลองหัวช้าง นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป จำนวน 400 คน

- กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างจากประชาชนภายในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนฯ ภายในชุมชนบ้านคลองหัวช้าง นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป จำนวน 200 คน

3) ตัวแปรที่จะศึกษา ได้แก่

- ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์
- ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์

3.2.2 ช่วงที่ 2 : ขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาารูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์
เรื่อง “การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี”

1) แหล่งข้อมูล ได้แก่

- ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ การลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามของสภาพทั่วไป และความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย จากการสังเกต สัมภาษณ์พูดคุย การสอบถามข้อมูล การลงพื้นที่สำรวจสื่อประชาสัมพันธ์ ผลิตภัณฑ์ชุมชน และบรรจุภัณฑ์ภาษาชนบทที่ห่อผลิตภัณฑ์สินค้าต่างๆ

- ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับเรื่อง “การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี”

2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

- ประชากร ได้แก่ ประชาชนภายในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนฯ ภายในชุมชนบ้านคลองหัวช้าง นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป จำนวน 400 คน
- กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างจากประชาชนภายในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนฯ ภายในชุมชนบ้านคลองหัวช้าง นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป จำนวน 200 คน

3) ตัวแปรที่จะศึกษา ได้แก่

- ตัวแปรต้น ได้แก่ แนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ตัวใหม่
- ตัวแปรตาม ได้แก่ รูปแบบของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ตัวใหม่ที่ได้จากการออกแบบ

3.2.3 ช่วงที่ 3 : การศึกษาและการประเมินผลความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่
ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์

1) แหล่งข้อมูล ได้แก่

- ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ การลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อประเมินผลรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ที่มีความสวยงาม ตรงตามลักษณะการใช้งานของการท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ และผลิตภัณฑ์ชุมชนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(เศรษฐกิจพอเพียง)บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

- ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่องเกี่ยวกับการออกแบบสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามสำหรับการประเมินผลความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์

2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

- ประชากร ได้แก่ ประชาชนภายในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนฯ ภายในชุมชนบ้านคลองหัวช้าง นักท่องเที่ยว และปชช.ทั่วไป
- กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนฯ เจ้าของ/ผู้ผลิตสินค้า นักท่องเที่ยว และปชช.ทั่วไป

3) ตัวแปรที่จะศึกษา ได้แก่

- ตัวแปรต้น ได้แก่ ศึกษาหลักการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์
- ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์

ที่มีความสวยงาม ตรงตามลักษณะการใช้งานของการท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ และผลิตภัณฑ์ชุมชนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(เศรษฐกิจพอเพียง)บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

3.2.4 ช่วงที่ 4 : นำผลการศึกษาทางการออกแบบสู่การพัฒนาารูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ที่ได้ไปถ่ายทอดองค์ความรู้ เผยแพร่ผลงาน และการนำไปใช้ประโยชน์แก่ชุมชนสังคม

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

- ประชากร ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
- กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

2) ตัวแปรที่จะศึกษา ได้แก่

- ตัวแปรต้น ได้แก่ ศึกษาการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์
- ตัวแปรตาม ได้แก่ สร้างและผลิตต้นแบบของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนการดำเนินงานของวัตถุประสงค์ของการวิจัย

- แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความต้องการข้อมูลเบื้องต้น (สำหรับกลุ่มเป้าหมาย) และแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด การเก็บ รวบรวม ข้อมูลด้านการพัฒนารูปแบบของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ ได้มาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มประชาชนภายในชุมชนและนักท่องเที่ยวของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(เศรษฐกิจพอเพียง)บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม โดยสร้างเป็นแบบ Rating Scale เพื่อเป็นแนวทางให้ได้ข้อมูลด้านความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ ตามหลักการออกแบบของสื่อประชาสัมพันธ์และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ทั้งด้านการออกแบบโครงสร้าง และด้านการออกแบบกราฟิก ดังนี้

5	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจมาก
3	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.3.2 กระบวนการวิจัยกับการใช้เครื่องมือในการวิจัย

ช่วงที่ 1 : ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลหลักการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(เศรษฐกิจพอเพียง)บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี เพื่อใช้ในงานวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

- การศึกษาค้นคว้า การจดบันทึก ใช้ในการสรุปผลเพื่อนำไปใช้ประกอบแนวความคิดในการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์
- แบบสอบถาม ใช้สอบถามประชาชนภายในศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี, นักท่องเที่ยว สถานประกอบการ, ร้านค้า และประชาชนทั่วไป

ช่วงที่ 2 : ขั้นตอนการออกแบบและการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์

1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

- การศึกษาค้นคว้า การจดบันทึก เพื่อนำไปใช้ประกอบแนวความคิด ในการออกแบบและการพัฒนารูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์
- แบบสอบถาม ใช้สอบถามประชาชนภายในศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี, นักท่องเที่ยว สถานประกอบการ, ร้านค้า และประชาชนทั่วไป

ช่วงที่ 3 : ขั้นตอนการประเมินผลความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์

1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

- แบบสอบถาม ใช้ในการประเมิน ผลความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์

ช่วงที่ 4 : ขั้นตอนการนำผลการศึกษาด้านการออกแบบ และการพัฒนารูปแบบของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ที่ได้ไปถ่ายทอดองค์ความรู้ เผยแพร่ผลงาน และการนำไปใช้ประโยชน์แก่ ชุมชนสังคม

1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

- แบบสอบถาม ใช้ในการประเมินความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินรูปแบบใหม่ ที่มีความสวยงาม สอดคล้องตรงตามลักษณะการใช้งาน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ช่วงที่ 1 : ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าข้อมูลในหลักการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(เศรษฐกิจพอเพียง)บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการวิเคราะห์จากเอกสาร ตำรา และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอบถาม การพูดคุย การสัมภาษณ์ เพื่อให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำไปใช้ประกอบการออกแบบรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ข้อมูล

ช่วงที่ 2 : ขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการวิเคราะห์แนวทางในการออกแบบ สื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ และแบบสอบถามจากการสัมภาษณ์ร่วมกับตัวแทนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(เศรษฐกิจพอเพียง)บ้านคลองหัวช้าง ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบทั้ง 2 ประเภท จึงเป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ข้อมูล

ช่วงที่ 3 : ขั้นตอนการประเมินผลความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์เป็นการเก็บข้อมูล โดยการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อประเมินผลความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

ช่วงที่ 4 : ขั้นตอนการนำผลการศึกษาด้านการออกแบบ และการพัฒนารูปแบบของสื่อประชาสัมพันธ์ และบรรจุภัณฑ์ที่ได้ไปถ่ายทอดองค์ความรู้ เผยแพร่ผลงาน และการนำไปใช้ประโยชน์แก่ ชุมชน สังคมเป็นการเก็บข้อมูล ใช้ในการประเมินความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อประเมินผลต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ ที่มีความสวยงาม สอดคล้องตรงตามลักษณะการใช้งาน

กรอบการวิจัย

ภาพที่ 3.1 แผนผังแสดงขั้นตอนการระบวนการวิจัย

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.5.1 การสอบถาม การพูดคุย การสัมภาษณ์ และการจดบันทึก แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสรุปผลและทำการวิเคราะห์ เพื่อใช้เป็นแนวทางกำหนดแนวคิดในการออกแบบและการพัฒนารูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพ ความพึงพอใจ และการสรุปผลเชิงสังเคราะห์

3.5.2 แบบสอบถาม

นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม (แบบสอบถามความต้องการข้อมูลเบื้องต้น สำหรับกลุ่มเป้าหมาย และแบบสอบถามประเมินผลความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (Frequency)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ ได้แก่ ด้านการออกแบบโครงสร้าง และด้านการออกแบบกราฟิก เป็นการวิเคราะห์ผล ดังนี้

เป็นการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(เศรษฐกิจพอเพียง)บ้านคลองหัวช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยนำเสนอในลักษณะตารางประกอบคำอธิบาย โดยแบ่งระดับเกณฑ์ประเมิน ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.6 การนำเสนอผลการวิจัย

โครงการวิจัย เรื่อง “ การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ” เป็นการนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ประกอบภาพนิ่ง และตารางประกอบคำอธิบาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

โครงการวิจัย เรื่อง “การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิง อนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ” ผู้วิจัยได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ดังต่อไปนี้

- 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์
- 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์
- 4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากรูปแบบใหม่ของผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์
- 4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากรูปแบบใหม่ของผลงานการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์
- 4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความต้องการข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มเป้าหมาย
- 4.6 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์

โครงการวิจัย เรื่อง “การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิง อนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ” ได้มีการวิเคราะห์การออกแบบบรรจุภัณฑ์ตามโครงสร้างบรรจุภัณฑ์และการออกแบบกราฟิกตามลักษณะการใช้งาน ดังต่อไปนี้

4.1.1 การออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ (ผลิตภัณฑ์ชุมชน) จำนวน 5 แบบ

-	พรมเช็ดเท้า	จำนวน 1 แบบ
-	เห็ดสามรส	จำนวน 1 แบบ
-	ข้าวกล้องหอมนิล	จำนวน 1 แบบ
-	ข้าวไรเบอร์รี่	จำนวน 1 แบบ
-	ลูกประคบสมุนไพร	จำนวน 1 แบบ

ด้านโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ จะมีรูปทรงที่เป็นทรงสี่เหลี่ยม เป็นส่วนใหญ่ ใ้ง่ายต่อการจัดวางซ้อนทับกัน ทำให้ไม่เปลืองพื้นที่ต่อการจัดวางสินค้าสำหรับการจัดจำหน่ายสำหรับบรรจุภัณฑ์ ดังนี้ คือ บรรจุภัณฑ์ลูกประคบสมุนไพร, บรรจุภัณฑ์ข้าวกล้องหอมนิล, บรรจุภัณฑ์ข้าวไรเบอร์รี่, บรรจุภัณฑ์เห็ดสามรส, บรรจุภัณฑ์พรมเช็ดเท้า วัสดุที่ใช้เป็นกระดาษอาร์ต (Art Paper) ส่วนบรรจุภัณฑ์เห็ดสามรสด้านใน วัสดุที่ใช้เป็นกล่องพลาสติกชนิดโพลีโพรพิลีน (Polypropylene) หรือเรียกว่า พีพี (PP) เป็นพลาสติกที่มีความใส คงรูป เหนียว และทนแรงกระแทกได้ดี ทนสารเคมีและน้ำมัน ใช้ทำภาชนะบรรจุอาหาร มีฝาปิด มองเห็นสินค้าภายในได้ และมีสายคาด

4.1.2 การออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ (ผลิตภัณฑ์ชุมชน) จำนวน 5 แบบ

-	พรมเช็ดเท้า	จำนวน 1 แบบ
-	เห็ดสามรส	จำนวน 1 แบบ
-	ข้าวกล้องหอมนิล	จำนวน 1 แบบ
-	ข้าวไรเบอร์รี่	จำนวน 1 แบบ
-	ลูกประคบสมุนไพร	จำนวน 1 แบบ

ด้านการออกแบบกราฟิก จะเน้นถึงรูปแบบที่มีสีสันที่มีความสดใส สวยงาม สะดุดตา มีการนำสื่อ/หรือเอกลักษณ์ ของชุมชนบ้านคลองหัวช้างมาใช้ ได้เป็นอย่างดี เช่น แนะนำสถานที่ของชุมชนบ้านคลองหัวช้าง , กิจกรรมท่องเที่ยว, บ้านพักโฮมสเตย์, ฐานการเรียนรู้, ผลิตภัณฑ์ชุมชนมาตรฐาน และโลโก้รางวัล มาใช้ประกอบเป็นแนวคิดในการออกแบบซึ่งสื่อถึงความหมาย การแสดงออกทางรายละเอียดบนบรรจุภัณฑ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สินค้า และช่วยส่งเสริมการขายให้กับผู้ซื้อ โดยใช้แนวคิดของตำรงค์ดี ชัยสนิทธิ (2537 : 8-9) ที่ว่า “บรรจุภัณฑ์ เป็นเครื่องบ่งชี้บอกผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้า ลักษณะวิธีการใช้ แหล่งผลิต และเป็นตัวช่วยในการเพิ่มยอดขาย ช่วยสร้างภาพพจน์ และเอกลักษณ์ให้กับสินค้า”

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์

โครงการวิจัย เรื่อง “การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี มีผลการวิเคราะห์การออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ตามลักษณะการใช้งาน ดังต่อไปนี้

4.2.1 การออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์	จำนวน 6 แบบ
- โลโก้ / มัสคอร์ต	จำนวน 1 แบบ
- แผ่นพับ	จำนวน 1 แบบ
- ป้ายแผ่นผิง/แผ่นที่	จำนวน 1 แบบ
- ป้ายโรลอัพ	จำนวน 1 แบบ
- ป้ายไวเนล	จำนวน 1 แบบ
- ป้ายจุดถ่ายภาพ (ป้ายแสดนต์)	จำนวน 1 แบบ

ด้านการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ฯ จะใช้ลักษณะการออกแบบผลงานทั้งหมดให้มีแนวคิดทางการออกแบบไปในทิศทางเดียวกัน ให้มีบุคลิกภาพผลงานเรื่องเดียวกันไปกำหนดผลงาน ทั้งการใช้สี ตัวอักษร ลักษณะรูปภาพ และการจัดหน้า การออกแบบจะเน้นให้มีความเรียบง่าย สะท้อนถึงวิถีชีวิตท้องถิ่น ทั้งด้านสภาพแวดล้อม ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน ภาษา ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน เน้นใช้ภาพที่เป็นภาพถ่ายเหมือนจริง ผสมกับภาพกราฟิกและภาพการ์ตูนบางจุดเน้นที่สำคัญ เน้นเนื้อหา เรื่องราว หรือกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชนเป็นหลัก เพื่อช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากรูปแบบใหม่ของผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์

โครงการวิจัย เรื่อง “การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ” ได้รูปแบบใหม่ของการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตามลักษณะการใช้งาน ดังต่อไปนี้

4.3.1 การออกแบบบรรจุภัณฑ์ (ผลิตภัณฑ์ชุมชน)	จำนวน 5 แบบ
- พรหมเช็ดเท้า	จำนวน 1 แบบ
- เข็ดสามรส	จำนวน 1 แบบ
- ข้าวกล้องหอมนิล	จำนวน 1 แบบ
- ข้าวไรเบอรี่	จำนวน 1 แบบ
- ลูกประคบสมุนไพร	จำนวน 1 แบบ

บ้านคลองหัวช้าง จ.สระบุรี

5818
 ผลิตผ้า ที่ทอด้วยเส้นด้าย ล้อมนึ่ง สดชื่น นุ่มนวล

ผู้รับผิดชอบ: จ่านาย
 กลุ่มทอผ้าที่ตำบลบ้านคลองหัวช้าง
 10 หมู่ 10 บ้านคลองหัวช้าง ต.คลองสียอง อ.วิหารแดง จ.สระบุรี 18150

โทร 090-946-0376, 089-090-9089, 090-118-2089

www.thaitambon.com
 E-mail: jman2499@gmail.com
 facebook: ไร่ส้มชาดบ้าน-ขุนศรีอินทร์บ้านคลองหัวช้าง

บ้านคลองหัวช้าง ไร่ส้ม เป็นพื้นที่ปลูกส้มเขียวหวานที่มีคุณภาพดีเยี่ยมเป็นมาช้านานของพื้นที่เขตเกษตรกรรมที่สำคัญของประเทศไทย ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ บ้านคลองหัวช้าง ได้พัฒนาและปรับปรุงการผลิตส้มเขียวหวานบ้านคลองหัวช้าง ให้มีคุณภาพดีเยี่ยมและปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยได้พัฒนาการผลิตส้มเขียวหวานบ้านคลองหัวช้าง ให้มีคุณภาพดีเยี่ยมและปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยได้พัฒนาการผลิตส้มเขียวหวานบ้านคลองหัวช้าง ให้มีคุณภาพดีเยี่ยมและปลอดภัยต่อผู้บริโภค

วิถีชีวิตดี

วิถีเกษตรปลอดภัย พึ่งพาพึ่งกันภายในชุมชน
 อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผลิตเพื่อชุมชนที่เข้มแข็ง

ผลิตภัณฑ์

ส้มตากอากาศ กล้วยตากอบแห้ง
 ส้มแปรรูป กล้วยตากอบแห้ง

บ้านคลองหัวช้าง
 Klong-Hua-Chang
 +
 พรหมเนกประสงค์

ภาพที่ 4.1 บรรจุภัณฑ์พรมเช็ดเท้า

ภาพที่ 4.2 บรรจุภัณฑ์เห็ดสามรส

ภาพที่ 4.3 บรรจุภัณฑ์ข้าวกล้องหอมนิล

ภาพที่ 4.4 บรรจุภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่

ภาพที่ 4.5 บรรจุภัณฑ์ลูกประคบสมุนไพร

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากรูปแบบใหม่ของผลงานการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์

โครงการวิจัย เรื่อง “การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิง อนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ได้รูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์ ตามลักษณะการใช้งาน ดังต่อไปนี้

4.4.1 การออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ จำนวน 6 แบบ

- โลโก้ / มัสคอร์ต จำนวน 1 แบบ
- แผ่นพับ จำนวน 1 แบบ
- ป้ายแผ่นผ้ง/แผ่นที่ จำนวน 1 แบบ
- ป้ายโรลอัพ จำนวน 1 แบบ
- ป้ายไวเนิล จำนวน 1 แบบ
- ป้ายจุดถ่ายภาพ (ป้ายแสดนต์) จำนวน 1 แบบ

ภาพที่ 4.6 โลโก้ / มัสคอร์ต

ภาพที่ 4.7 แผ่นพับ

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง
ต.คลองเรือ อ.วิหารแดง จ.สระบุรี

การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์

“ท่องเที่ยวตลอดปี โอมสเดย์ทีไทย”
แบ่งปัน เรียนรู้ วิถีชุมชนแบบพอเพียง

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง

www.thatambon.com

OTOP

ผลิตภัณฑ์ชุมชนมาตรฐาน

ติดต่อสอบถาม : ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง จ.สระบุรี
☎ : 089-090-9089, 098-946-0376, 090-118-2069

“ท่องเที่ยวตลอดปี โอมสเดย์ทีไทย”
แบ่งปัน เรียนรู้ วิถีชุมชนแบบพอเพียง
“โอมสเดย์”

รางวัลแห่งความภูมิใจ

- 🏆 ปี 2560 ได้รับคัดเลือก หมู่บ้านสาธิตการพัฒนารูปภาพวิถีระดับชาติ 1 ภาคกลาง
- 🏆 ปี 2556 ได้รับรางวัลโอมสเดย์ไทย จากกระทรวงท่องเที่ยว และกีฬา ถึง 2559
- 🏆 ปี 2555 ได้รับรางวัลโอมสเดย์ไทย จากกระทรวงวัฒนธรรม และกีฬา ออ.พื่น จ.สระบุรี

ออกแบบโดย:

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง
ต.คลองเรือ อ.วิหารแดง จ.สระบุรี

แผนผังการเรียนรู้

บ้านคลองหัวช้าง จ.สระบุรี

อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของ จ.สระบุรี อยู่ห่าง จากที่ว่าการ อ.วิหารแดง ประมาณ 7 กม. ห่างจาก จ.สระบุรี ประมาณ 34 กม. มีเนื้อที่ของหมู่บ้าน รวม 288 ไร่ 6 งาน 11 ตารางวา 100 ไร่ พื้นที่ โดมทิวไม้เป็น ไร่ร้างดั้งเดิม ซึ่งอยู่ทางเหนือ ของหมู่บ้าน และเป็นเขต อุทยานแห่งชาติ พระพุทธฉาย จ.สระบุรี

ภาพกิจกรรมฐานการเรียนรู้

ฐานการเรียนรู้

1. ฐานปู และปลั๊กไฟชุมชน
2. ฐานเลี้ยงหมู
3. ฐานเลี้ยงไก่
4. ฐานเลี้ยงวัว
5. ฐานเลี้ยงปลา
6. ฐานเลี้ยงหมู
7. ฐานเลี้ยงวัว
8. ฐานเลี้ยงหมู
9. ฐานเลี้ยงไก่
10. ฐานเลี้ยงปลา
11. ฐานเลี้ยงวัว
12. ฐานเลี้ยงหมู
13. ฐานเลี้ยงไก่
14. ฐานเลี้ยงปลา
15. ฐานเลี้ยงวัว

ภาพที่ 4.7 แผ่นพับ

แผนผังการเรียนรู้

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง
 ต.คลองเรือ อ.วิหารแดง จ.สระบุรี

จุดเรียนรู้

ภายในศูนย์ การปลูกข้าว / การเพาะเห็ดฟาง / การเพาะเห็ดฟาง / การปลูกเสนาบอทดุ

ภายนอกศูนย์ กลุ่มทิวทัศน์ / ไร่สวนผสม / อากาศดีไม่มี / การผลิตนมสด / เกษตรอินทรีย์ / สวนผลไม้ / การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ / โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองเรือ / วัดพระบาท

ฐานการเรียนรู้

- ฐาน 1 ความรู้ แนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ฐาน 2 น้ำดีสะอาดเพื่อชุมชน
- ฐาน 3 กลุ่มทิวทัศน์ทำ บ้านคลองหัวช้าง
- ฐาน 4 เคาเม่าทำน้ำส้มคั้นไม้
- ฐาน 5 การเลี้ยงปลา
- ฐาน 6 การเลี้ยงหมู
- ฐาน 7 การผลิตข้าวกล้อง (หอมมะลิ)
- ฐาน 8 การเลี้ยงไก่พื้นบ้าน (ไก่ชน)
- ฐาน 9 การผลิตน้ำนม-กรด และน้ำยาอบประสม
- ฐาน 10 การเลี้ยงไก่ไข่/เปิดเทศ
- ฐาน 11 การผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ และจุลินทรีย์นมสด
- ฐาน 12 เคากลั่นสมุนไพรตะไคร้หอม
- ฐาน 13 การผลิตปุ๋ยชีวภาพ/น้ำหมักชีวภาพ
- ฐาน 14 การปลูกทิวทัศน์/ตะไคร้หอม
- ฐาน 15 บ้านพักโฮมสเตย์

แผนผังการเรียนรู้

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง
 ต.คลองเรือ อ.วิหารแดง จ.สระบุรี

จุดเรียนรู้

ภายในศูนย์ การปลูกข้าว / การเพาะเห็ดฟาง / การเพาะเห็ดฟาง / การปลูกเสนาบอทดุ

ภายนอกศูนย์ กลุ่มทิวทัศน์ / ไร่สวนผสม / อากาศดีไม่มี / เกษตรอินทรีย์ / สวนผลไม้ / การผลิตนมสด / นวดแผนไทย / การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ / โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลคลองเรือ

ฐานการเรียนรู้

- ฐาน 1 ความรู้ แนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ฐาน 2 น้ำดีสะอาดเพื่อชุมชน
- ฐาน 3 กลุ่มทิวทัศน์ทำ บ้านคลองหัวช้าง
- ฐาน 4 เคาเม่าทำน้ำส้มคั้นไม้
- ฐาน 5 การเลี้ยงปลา
- ฐาน 6 การเลี้ยงหมู
- ฐาน 7 การผลิตข้าวกล้อง (หอมมะลิ)
- ฐาน 8 การเลี้ยงไก่พื้นบ้าน (ไก่ชน)
- ฐาน 9 การผลิตน้ำนม-กรด และน้ำยาอบประสม
- ฐาน 10 การเลี้ยงไก่ไข่/เปิดเทศ
- ฐาน 11 การผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ และจุลินทรีย์นมสด
- ฐาน 12 เคากลั่นสมุนไพรตะไคร้หอม
- ฐาน 13 การผลิตปุ๋ยชีวภาพ/น้ำหมักชีวภาพ
- ฐาน 14 การปลูกทิวทัศน์/ตะไคร้หอม
- ฐาน 15 บ้านพักโฮมสเตย์

ภาพที่ 4.8 ป้ายแผนผัง/แผนที่

ภาพที่ 4.9 โรลอัพ

ภาพที่ 4.10 ป้ายไวนิล

ภาพที่ 4.11 ป้ายจุดถ่ายภาพ (ป้ายแสดนต์)

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความต้องการข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มเป้าหมาย

โครงการวิจัยครั้งนี้เป็น “การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสระบุรี ” ใช้เป็นแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นสำหรับใช้ประกอบการนำไปเป็นแนวคิดในการออกแบบของกลุ่มเป้าหมาย จากแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์
และบรรจุภัณฑ์

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลความถี่และร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ		ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	104	26.00
	หญิง	296	74.00
รวม		400	100.00
2. ช่วงอายุ	ต่ำกว่าอายุ 25 ปี	40	10.00
	อายุ 25 - 34 ปี	56	14.00
	อายุ 35 - 44 ปี	100	25.00
	อายุ 45 - 54 ปี	180	45.00
	อายุ 55 ปีขึ้นไป	24	6.00
รวม		400	100.00
3. ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	60	15.00
	มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.	129	32.25
	ปริญญาตรี	190	47.50
	ปริญญาโท	11	2.75
	อื่น ๆ	10	2.50
รวม		400	100.00
4. อาชีพ	นักเรียน/นักศึกษา	30	7.50
	รับราชการ	61	15.25
	ภาคเอกชน/รัฐวิสาหกิจ	73	18.25
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	118	29.50
	รับจ้าง	105	26.25
	อื่น ๆ...ว่างงาน...	13	3.25
รวม		400	100.00
5. รายได้/เดือน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	15	3.75
	ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท	55	13.75
	ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท	140	35.00
	ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท	165	41.25
	อื่น ๆ...30,000 บาทขึ้นไป...	25	6.25
รวม		400	100.00

สรุปตารางที่ 4.1 กลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 74.00) ระดับช่วงอายุ คือ อายุระหว่าง 45 - 54 ปี (ร้อยละ 45.00) ระดับการศึกษา อันดับแรก คือ ปริญญาตรี (ร้อยละ 47.50) กลุ่มอาชีพ อันดับแรก คือ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 29.50) และกลุ่มของผู้มีรายได้/เดือน อันดับแรก คือ ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท (ร้อยละ 41.25)

ตารางที่ 4.2 แสดงข้อมูลความถี่และร้อยละของความต้องการต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และบรรจุภัณฑ์

สถานภาพ		ความถี่	ร้อยละ
1. ความต้องการต่อรูปแบบใหม่ฯ	ต้องการ	100	100.00
	ไม่ต้องการ	0	0
รวม		400	100.00
2. ภาพ	ภาพถ่าย (สถานที่จริง)	131	32.75
	ภาพวาด/ภาพเขียน	74	18.50
	ภาพกราฟิก (คอมพิวเตอร์/เวกเตอร์)	93	23.25
	ภาพการ์ตูน	93	23.25
	ภาพนามธรรม	9	2.25
	รวม		400
3. สีเส้น	โทนสีแบบสดใส	175	43.75
	โทนสีแบบเรียบง่าย (คลีนๆ)	118	29.50
	โทนสีแบบเน้นธรรมชาติ (อีโค)	82	20.50
	โทนสีแบบล้ำสมัย (เป็นประกาย)	25	6.25
รวม		400	100.00
4. ตัวอักษร	แบบมาตรฐานหรือแบบราชการ (หัวกลม)	80	20.00
	แบบคัดลอกมือหรือตัวเขียน (ไม่มีหัว/เรียบง่าย)	215	53.75
	แบบตัวเขียนอิสระหรือตัวเขียนหวัด	105	26.25
	แบบประดิษฐ์	0	0
รวม		400	100.00
5. เนื้อหา/เรื่องราว	เกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้ชุมชน / ชุมชน	66	16.50
	กิจกรรม/ฐานการเรียนรู้	50	12.50
	กิจกรรมการท่องเที่ยว	40	10.00
	บ้านพักโฮมสเตย์	40	10.00
	ผลิตภัณฑ์ชุมชนมาตรฐาน	60	15.00
	โลโก้รางวัล/ประกาศนียบัตร	24	6.00
	ผสมร่วมกันทั้งหมด	120	30.00
	รวม		400

สรุปตารางที่ 4.2 กลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการ ต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์และ บรรจุภัณฑ์ ในระดับมากที่สุด คือ (ร้อยละ 100.00) การใช้“ภาพ” คือ ต้องการใช้ภาพถ่าย

จากสถานที่จริง (ร้อยละ 32.75) การใช้ลักษณะ ”สีสัน/ลวดลาย” อันดับแรก คือ เน้นโทนสีแบบสดใส (ร้อยละ 43.75) ส่วนการใช้ลักษณะ ”ตัวอักษร” อันดับแรก คือ เป็นแบบคัดลอกมือหรือตัวเขียน ที่เน้น แบบเรียบง่าย เพราะดูผ่อนคลาย ไม่เป็นทางการนัก เหมาะแก่การพักผ่อน (ร้อยละ 53.75) และสุดท้ายการนำเสนอเนื้อหาเรื่องราวของสื่อประชาสัมพันธ์ของกลุ่มเป้าหมาย ในภาพรวมต้องการให้แสดงรายละเอียดที่หลากหลาย ไม่เจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้การประชาสัมพันธ์เป็นแบบ ภาพกว้าง รับรู้ได้ทุกเรื่อง คือ การผสมเนื้อหา ร่วมกันทั้งการให้แนะนำเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้ชุมชน /ชุมชน, กิจกรรม/ฐานการเรียนรู้, กิจกรรมการท่องเที่ยว , บ้านพักโฮมสเตย์, ผลิตภัณฑ์ชุมชนมาตรฐาน, โลโก้รางวัล/ประกาศนียบัตร (ร้อยละ 30.00)

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์ และบรรจุภัณฑ์

ตารางที่ 4.3 แสดงข้อมูลความถี่และร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ		ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	73	36.50
	หญิง	127	63.50
	รวม	200	100.00
2. ช่วงอายุ	ต่ำกว่าอายุ 25 ปี	22	11.00
	อายุ 25 - 34 ปี	45	22.50
	อายุ 35 - 44 ปี	72	36.00
	อายุ 45 - 54 ปี	53	26.50
	อายุ 55 ปีขึ้นไป	8	4.00
	รวม	200	100.00
3. ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	5	2.50
	มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.	74	37.00
	ปริญญาตรี	101	50.50
	ปริญญาโท	20	10.00
	อื่น ๆ	0	0
	รวม	200	100.00
4. อาชีพ	นักเรียน/นักศึกษา	12	6.00
	รับราชการ	28	14.00
	ภาคเอกชน/รัฐวิสาหกิจ	24	12.00
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	75	37.50
	รับจ้าง	55	27.50
	อื่น ๆ.....	6	3.00
	รวม	200	100.00
5. รายได้/เดือน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	20	10.00
	ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท	35	17.50
	ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท	50	25.00
	ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท	80	40.00

	อื่น ๆ...30,000 บาทขึ้นไป...	15	7.50
	รวม	200	100.00

สรุปตารางที่ 4.3 กลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 63.50) ระดับช่วงอายุ คือ อายุระหว่าง 35 - 44 ปี (ร้อยละ 36.00) ระดับการศึกษา อันดับแรก คือ ปริญญาตรี (ร้อยละ 50.50) กลุ่มอาชีพ อันดับแรก คือ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 37.50) และกลุ่มของผู้มีรายได้/เดือน อันดับแรก คือ ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท (ร้อยละ 40.00)

ตารางที่ 4.4 แสดงระดับการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของบรรจุภัณฑ์

การออกแบบบรรจุภัณฑ์			
รายการประเมิน	ระดับคะแนน		ระดับความพึงพอใจ
	\bar{X}	SD.	
1. ด้านโครงสร้างบรรจุภัณฑ์			
1.1 รูปแบบของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์โดยรวม มีความเหมาะสมกับตัวผลิตภัณฑ์	4.64	0.54	มากที่สุด
1.2 วัสดุของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์มีความเหมาะสม	4.45	0.66	มาก
1.3 บรรจุภัณฑ์ที่มีขนาดที่พอเหมาะพอดี ต่อ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่บรรจุภายใน	4.59	0.55	มากที่สุด
1.4 สามารถเปิด-ปิด การเก็บรักษาสินค้าและ หยิบจับได้ดี สะดวก	4.32	0.71	มาก
1.5 ปกป้องคุ้มครองผลิตภัณฑ์ได้เป็นอย่างดี	4.59	0.55	มากที่สุด
รวม	4.51	0.60	มากที่สุด
2. ด้านการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์			
2.1 รูปแบบสีสันท มีความสดใส สวยงาม	4.80	0.45	มากที่สุด
2.2 รูปภาพ ลวดลายที่ตกแต่ง มีความเหมาะสม สอดคล้อง สวยงาม	4.60	0.55	มากที่สุด
2.3 รูปแบบตัวอักษร มีความสอดคล้อง เหมาะสม	4.20	0.45	มาก
2.4 การแสดงรายละเอียด ข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์ มีความเหมาะสม ครบถ้วน	4.65	0.22	มากที่สุด
2.5 บรรจุภัณฑ์ที่มีการนำสื่อ/หรือเอกลักษณ์ของ ชุมชนบ้านคลองหัวช้างมาใช้ได้เป็นอย่างดี	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.61	0.42	มากที่สุด
รวมทั้งสิ้น	4.56	0.51	มากที่สุด

สรุปตารางที่ 4.4 พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มเป้าหมาย ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.56 และแยกการประเมินผล ดังนี้

1. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ มี 2 ส่วน ดังนี้

1) ด้านการออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ ในภาพรวมอยู่ในความพึงพอใจ ระดับมากที่สุด

มีค่าเฉลี่ย 4.51 โดยมีความพึงพอใจมากที่สุด ข้อ 1.1 คือ รูปแบบของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์โดยรวม มีความเหมาะสมกับตัวผลิตภัณฑ์ ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.51

2) ด้านการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ ในภาพรวมอยู่ในความพึงพอใจ ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.61 มีโดยความพึงพอใจมากที่สุด ข้อ 2.1 และ 2.5 คือ รูปแบบสีสันทัน มีความสดใส สวยงาม และบรรจุภัณฑ์มีการนำสื่อ/หรือเอกลักษณ์ของชุมชนบ้านคลองหัวช้างมาใช้ได้เป็นอย่างดี ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.61

ตารางที่ 4.5 แสดงระดับการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์

การออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์			
รายการประเมิน	ระดับคะแนน		ระดับความพึงพอใจ
	\bar{X}	SD.	
1. ให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชนได้ดี	4.25	0.87	มาก
2. เนื้อหา เรื่องราวมีความน่าสนใจ	4.50	0.52	มากที่สุด
3. แสดงข้อมูลและรายละเอียดอย่างครบถ้วน	4.35	0.71	มาก
4. การเลือกใช้รูปแบบตัวอักษร	4.17	0.39	มาก
5. การใช้ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา	4.50	0.80	มากที่สุด
6. รูปภาพมีความชัดเจน คมชัด	4.35	0.71	มาก
7. การจัดวางตำแหน่งของภาพน่าสนใจ สะดุดตา	4.75	0.62	มากที่สุด
8. การเลือกใช้ภาพประกอบ	4.25	0.87	มาก
9. สื่อฯ มีสีสัน สวยงาม สะดุดตา	4.25	0.87	มาก
10. การเลือกใช้โทนสี ตรงตามลักษณะผลงานสื่อฯ	4.75	0.62	มากที่สุด
11. การออกแบบโลโก้/มีสคอร์ต	4.50	0.80	มากที่สุด
12. การออกแบบแผ่นพับ	4.83	0.39	มากที่สุด
13. การออกแบบป้ายแผ่นผัง/แผ่นที่	4.75	0.62	มากที่สุด
14. การออกแบบป้ายไวนิล	4.50	0.80	มากที่สุด
15. การออกแบบป้ายโรลอัพ	4.58	0.51	มากที่สุด
16. การออกแบบป้ายสแตนดี้	4.58	0.51	มากที่สุด
17. สื่อฯ มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ดี	4.75	0.62	มากที่สุด
รวม	4.51	0.52	มากที่สุด

สรุปตารางที่ 4.5 พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจ ต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์ของกลุ่มเป้าหมาย ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.51 และแยกการประเมินผล ดังนี้

ด้านการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ ในภาพรวมอยู่ในความพึงพอใจ ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.51 โดยมีความพึงพอใจมากที่สุด ข้อ 12 คือ พื่อใจในการออกแบบแผ่นพับ เพราะมีรูปแบบร่วมสมัย สีสันสวยงาม ขนาดเล็กพกพาสะดวก ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.83

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามโครงการวิจัย เรื่อง “การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิง อนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสระบุรี” ผู้วิจัยได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ดังต่อไปนี้

- 5.1 สรุป และอภิปรายผลข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับด้านหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์
- 5.2 สรุป และอภิปรายผลข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับด้านสื่อประชาสัมพันธ์
- 5.3 สรุป และอภิปรายผลข้อมูลจากแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่บรรจุภัณฑ์
- 5.4 สรุป และอภิปรายผลข้อมูลจากแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์
- 5.5 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป และอภิปรายผลข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับด้านหลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์

ด้านการออกแบบโครงสร้าง จะใช้รูปทรงที่เป็นทรงสี่เหลี่ยมเป็นส่วนใหญ่ ให้ง่ายต่อการจัดวางซ้อนทับกัน ทำให้ไม่เปลืองพื้นที่ต่อการจัดวางสินค้าสำหรับการจัดจำหน่ายสำหรับบรรจุภัณฑ์ ดังนี้ ได้แก่ บรรจุภัณฑ์ลูกกระดาษทรงกลม , บรรจุภัณฑ์ข้าวกล้องหอมนิล , บรรจุภัณฑ์ข้าวไรเบอร์รี่ , บรรจุภัณฑ์เห็ดสามรส วัสดุที่ใช้เป็นกระดาษอาร์ต (Art Paper) ส่วนบรรจุภัณฑ์เห็ดสามรส ด้านใน วัสดุที่ใช้เป็น กล่องพลาสติกชนิด โพลีโพรพิลีน (Polypropylene) หรือเรียกว่า พีพี (PP) เป็นพลาสติกที่มีความใส คงรูป เหนียว และทนแรงกระแทกได้ดี ทนสารเคมีและน้ำมัน ใช้ทำภาชนะบรรจุอาหาร มีฝาปิด มองเห็นสินค้าภายในได้ และบรรจุภัณฑ์พรมเช็ดเท้า มีลักษณะเป็นสายคาด

ด้านการออกแบบกราฟิก จะเน้นถึงรูปแบบที่มีสีสันที่มีความสดใส สวยงาม สะดุดตา มีการนำ สื่อ/หรือเอกลักษณ์ ของชุมชนบ้านคลองหัวช้างมาใช้ ได้เป็นอย่างดี เช่น แนะนำสถานที่ของชุมชนบ้านคลองหัวช้าง , กิจกรรมท่องเที่ยว, บ้านพักโฮมสเตย์, ฐานการเรียนรู้, ผลิตภัณฑ์ชุมชนมาตรฐาน และโลโก้รางวัล มาใช้ประกอบเป็นแนวคิดในการออกแบบซึ่งสื่อถึงความหมาย การ แสดงออกทางรายละเอียดบนบรรจุภัณฑ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สินค้า และช่วยส่งเสริมการขายให้กับผู้ซื้อ โดยใช้แนวคิดของดำรงศักดิ์ ชัยสนิท (2537 : 8-9) ที่ว่า “บรรจุภัณฑ์ เป็นเครื่องบ่งชี้บอกผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้า ลักษณะวิธีการใช้ แหล่งผลิต และเป็นตัวช่วยในการเพิ่มยอดขาย ช่วยสร้างภาพพจน์ และเอกลักษณ์ให้กับสินค้า”

5.2 สรุป และอภิปรายผลข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับด้านสื่อประชาสัมพันธ์

ด้านการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ จะใช้ลักษณะการออกแบบผลงานทั้งหมดให้มีแนวคิด ทางการออกแบบไปในทิศทางเดียวกัน ให้มีบุคลิกภาพ ของผลงานไปในเรื่องเดียวกัน ทั้งการใช้ “สี” ที่ใช้โทนสีเขียวเป็นหลักในการออกแบบที่สื่อแสดงถึงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ธรรมชาติ ดูแล้วสื่อถึงการพักผ่อน การผ่อนคลาย ลักษณะของ “ตัวอักษร” จะใช้แบบคัดลอกมือหรือตัวเขียน (คือ แบบไม่มีหัว/ดูเรียบง่าย) ทำให้ดูไม่เป็นทางการ ลักษณะของ “รูปภาพ” ต้องการให้ภาพถ่ายเหมือนจริงจากสถานที่จริง และมีภาพกราฟิกและภาพการ์ตูน เข้ามาผสมประกอบการออกแบบ และการจัดหน้าบ้าง โดยการออกแบบจะเน้น ถึงความเรียบง่าย การสะท้อนวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น ทั้งด้านสภาพแวดล้อม ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน ภาษา ประเพณีวัฒนธรรม รวมทั้งกิจกรรม/ฐาน

การเรียนรู้ของศูนย์การเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

วัสดุที่เลือกใช้ผลิต แผ่นพับ จะเป็นกระดาษอาร์ตมัน หนา 130-160 แกรม มีลักษณะการพับแบบ จดหมายคือ การพับ 2 ครั้ง แบ่งกระดาษออกเป็น 3 ส่วน เป็นการพับที่ใช้งานง่ายที่สุดและเป็น ที่นิยมใช้ที่สุด ป้ายโรลอัพ จะใช้การพิมพ์ลง กระดาษอาร์ต หนา 180 แกรม ขนาด 800 x 1,950 mm. ซึ่งมีความสอดคล้อง กับแนวคิดของวัสดุ นามไพศาลสถิต (2550) ได้กล่าวไว้ว่า กระดาษอาร์ตมัน สำหรับงานพิมพ์ที่ ต้องการความมัน วาว และเน้นความสวยงามเป็นพิเศษ คุณภาพกระดาษคมชัด เหมือนต้นฉบับ เอกสารที่ได้จึงคมชัดเหมือน ต้นฉบับจริง ส่วนป้ายไวนิล เป็นเม็ดพลาสติกที่นำมาทำไวนิล โดยส่วนใหญ่จะทำจาก โพลีเอสเตอร์ (Polyester) ประกอบหน้าหลัง โดยตรงกลางเป็นเส้นใยที่จับแผ่นเม็ดพลาสติกไว้ด้วยกันเพื่อให้เกิดความแข็งแรงของวัสดุ ส่วนป้ายแผ่นผ้า / แผ่นที่ และป้ายแสดนดี จะใช้การพิมพ์ลงบนสติ๊กเกอร์ไวนิล แล้วติดซ้อนลงแผ่น ฟลูทบอร์ด (Flute Board) อีกชั้นให้หนาแน่นขึ้น

5.3 สรุป และอภิปรายผลข้อมูลจากแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของบรรจุภัณฑ์

สรุปจากตารางที่ 4.4 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจ ต่อรูปแบบ ใหม่ของ บรรจุภัณฑ์ ของ กลุ่มเป้าหมาย ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.56 และแยกการประเมินผล ดังนี้

1. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ มี 2 ส่วน ดังนี้

1) ด้านการออกแบบโครงสร้างบรรจุ ภัณฑ์ ในภาพรวมอยู่ในความพึงพอใจ ระดับมากที่สุด มี ค่าเฉลี่ย 4.51 โดยมีความพึงพอใจมากที่สุด ข้อ 1.1 คือ รูปแบบ ของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ โดยรวม มีความ เหมาะสมกับตัวผลิตภัณฑ์ ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.51

2) ด้านการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์ ในภาพรวมอยู่ในความพึงพอใจ ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.61 มีโดยความพึงพอใจมากที่สุด ข้อ 2.1 และ 2.5 คือ รูปแบบสีสันท มีความสดใส สวยงาม และบรรจุภัณฑ์มี การนำสี/หรือเอกลักษณ์ของชุมชนบ้านคลองหัวช้างมาใช้ได้เป็นอย่างดี ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.61

5.4 สรุป และอภิปรายผลข้อมูลจากแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบใหม่ของ สื่อประชาสัมพันธ์

สรุปจากตารางที่ 4.5 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจ ต่อรูปแบบใหม่ของสื่อประชาสัมพันธ์ของ กลุ่มเป้าหมาย ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.51 และแยกการประเมินผล ดังนี้

ด้านการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ ในภาพรวมอยู่ในความพึงพอใจ ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.51 โดยมีความพึงพอใจมากที่สุด ข้อ 12 คือ พึงพอใจในการออกแบบ ของแผ่นพับ เพราะมีรูปแบบร่วมสมัย สี สัน สวยงาม ขนาดเล็กพกพาสะดวก มีความหลากหลายในกิจกรรมต่างๆภายในศูนย์การเรียนรู้ ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.83

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ให้มีการศึกษาและออกแบบและพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีการนำสื่อคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เน้นการใช้งานทั้งด้าน แสง สี เสียง ซึ่งจะทำให้สื่อประชาสัมพันธ์มีความน่าสนใจและดึงดูดผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น

5.5.2 ควรออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ชุมชนให้หลากหลายขึ้น ให้เพียงพอต่อรายการผลิตภัณฑ์ที่มี มากขึ้นในชุมชน

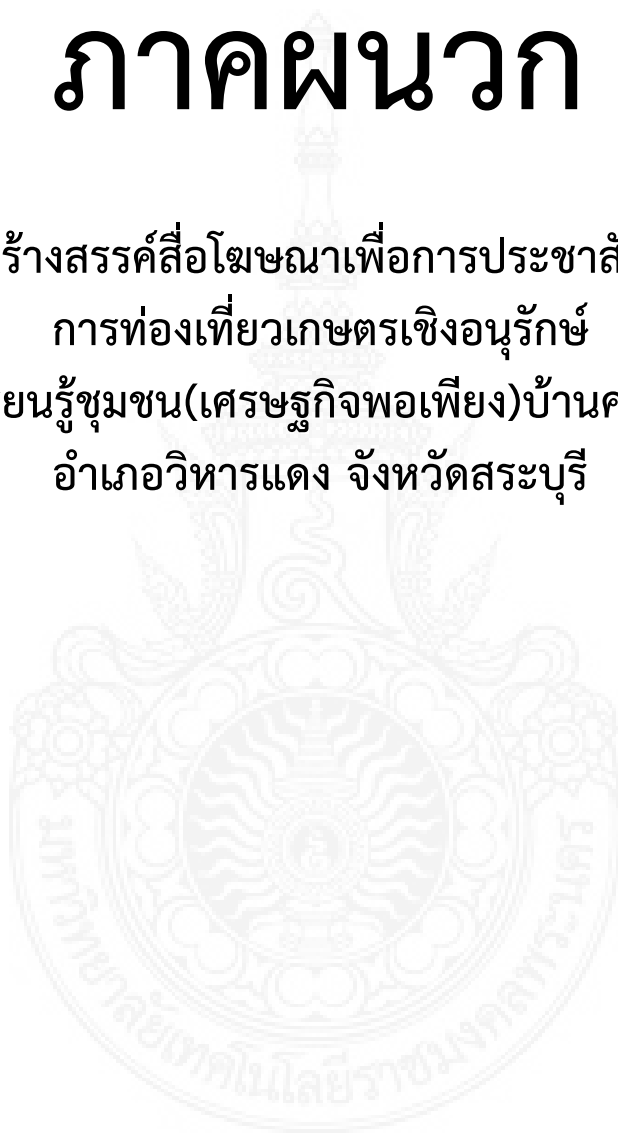
5.5.3 ควรมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เยาวชนในชุมชน หน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้และประเมินผลเพื่อการเผยแพร่ และต่อยอดผลงานจริงให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา ถ้ำแก้ว. 2555. ออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : สกายบุ๊ก.
- ชัยรัตน์ อัครวางกูร. 2548. ออกแบบให้โดนใจ. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุนกรมส่งเสริมการส่งออก.
- ทองเจือ เขียดทอง. 2549. การออกแบบสัญลักษณ์. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดบุ๊ก.
- ทวีเดช จีวบาง. 2540. การเรียนรู้ทฤษฎีสี. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นเร ขอจิตต์เมต. 2550. Package Design เสกสรรปั้นแต่งบรรจุภัณฑ์. กรุงเทพฯ : ฐานการพิมพ์.
- ปุ่น คงเจริญเกียรติ และสมพร คงเจริญเกียรติ. 2541. บรรจุภัณฑ์อาหาร. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์หิโง.
- ถนอมนวล สีทะกุลัง. 2550. ศึกษาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการเผยแพร่
ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวทางน้ำฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สถาบัน
 เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.
- ธรรมธร ศรีสุรีย์ไพศาล. 2555. การออกแบบเลขนศิลป์ที่แสดงอัตลักษณ์จังหวัดสมุทรสาคร
 กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นวนน้อย บุญวงษ์. 2542. หลักการออกแบบ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประชิต ทินบุตร. 2531. การออกแบบบรรจุภัณฑ์. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- ลิตติพร ลิตติพานิช. 2544. การออกแบบเรขศิลป์บนบรรจุภัณฑ์อาหารเกษตรแปรรูป
ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันชัย ศิริชนะ. 2536. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
 สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์. 2540. ออกแบบกราฟิก. กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์.
- วิจิตร เอวารกุล. 2534. เทคนิคการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไอ เอส พีร็นนิตติ้งเฮ้าส์.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. 2526. การออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : วิมวอลอาร์ต.
- สรพงษ์ วงศ์ธีระธรณ์. 2557. เอกสารประกอบการสอนวิชาการผลิตสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ฯ
 คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต. กรุงเทพมหานคร.

ภาคผนวก

การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์
การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(เศรษฐกิจพอเพียง)บ้านคลองหัวช้าง
อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

ภาพถ่ายการส่งมอบผลงาน

งานวิจัย ปี 61 และมอบครุภัณฑ์

เพื่อนำไปใช้ประโยชน์แก่ ชุมชน

ณ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านคลองหัวช้าง จ.สระบุรี

นางมีทณีย์ ปราโมทย์เมือง
หัวหน้าโครงการวิจัย

เรื่อง การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การ
ท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
(เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อ.วิหารแดง จ.สระบุรี

ภาพบรรยากาศการส่งมอบงาน
23 กันยายน 2561

การตรวจสอบผลงาน

และประเมินผล

ณ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านคลองท้าวช้าง จ.สระบุรี

61

นางมัทณี ปราโมทย์เมือง
หัวหน้าโครงการวิจัย

เรื่อง การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การ
ท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
(เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองท้าวช้าง อ.วิหารแดง จ.สระบุรี

ภาพบรรยากาศการตรวจผลงานการออกแบบ
และการประเมินผลความพึงพอใจ

ผลงานสื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน(เศรษฐกิจพอเพียง)บ้านคลองหัวช้าง
อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

ผลงานวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2561

ผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

1. พรหมเช็ดเท้า จำนวน 1 แบบ

รูปแบบเดิม

รูปแบบใหม่

2. เห็ดสามรส จำนวน 1 แบบ

รูปแบบเดิม

รูปแบบใหม่

3. ข้าวกล้องหอมนิล และข้าวไรเบอร์รี่ จำนวน 1 แบบ

รูปแบบใหม่

4. ลูกประคบสมุนไพร จำนวน 1 แบบ

รูปแบบใหม่

5. รูปแบบบรรจุภัณฑ์เดิม ชนิดต่าง ๆ (สติ๊กเกอร์ติดฉลาก / ถุงหูหิ้ว)

บรรยากาศการลงพื้นที่ภาคสนาม (การเก็บข้อมูลงานวิจัยฯ ปี 2561)

ณ ศูนย์เรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

ประวัติคณะผู้วิจัย : ประจำปีงบประมาณ 2561

หัวหน้าโครงการวิจัย

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) **นางมัทรี ปราโมทย์เมือง**
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) **Mrs.Mattanee Parmotmuang**
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน **3 1999 XXXXX XX X**
3. ตำแหน่งปัจจุบัน
- ตำแหน่งบริหาร **หัวหน้าสาขาวิชาการออกแบบบรรจุภัณฑ์**
- ตำแหน่งทางวิชาการ **อาจารย์ (พนักงานมหาวิทยาลัย)**
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)

**สาขาวิชาการออกแบบบรรจุภัณฑ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร**

168 ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิระพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

โทรศัพท์ 0-2665-3832, 0-2665-3777 ต่อ 5025, 5002

E - Mail : mattanee2012@gmail.com

5. ประวัติการศึกษา

ค.อ.ม. (เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม)

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ศษ.บ. ออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ

สาขาวิชาการ เทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์

กลุ่มวิชา วิทยาการคอมพิวเตอร์

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุ สถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย

7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : ชื่อแผนงานวิจัย

7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย

**** หัวหน้าโครงการวิจัย**

- ปี 2558 โครงการวิจัยการศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการขายและแสดงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นกรณีศึกษาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขนมกะหรี่ปั๊ฟ จ.สระบุรี

- ปี 2559 โครงการวิจัยการศึกษาเพื่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ร่วมสมัย ในการเพิ่มยอดขายจำหน่ายสินค้าแก่ชุมชนจากผลผลิตคงเหลือทางการเกษตร กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตอ.เดิมบางนางบวช จ.สุพรรณบุรี

- ปี 2559 โครงการวิจัยการศึกษาอัตลักษณ์และการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์แบบ 2 มิติ และ 3 มิติ ผลิตภัณฑ์ยาสมุนไพรจากธรรมชาติ กรณีศึกษาของสถาบันการแพทย์แผนไทย

- ปี 2560 โครงการศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์เกษตรแปรรูปจากภูมิปัญญาท้องถิ่นกลุ่มสตรีแปรรูป ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

- ปี 2560 โครงการศึกษาอัตลักษณ์วัฒนธรรมไทยวนเพื่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์อาหารพื้นเมือง ถนนสายวัฒนธรรมไทยวน อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี

- ปี 2561 การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

7.3 ผู้ร่วมวิจัย : ชื่อแผนงานวิจัย/โครงการวิจัย

** ผู้ร่วมวิจัย

- ปี 2556 โครงการศึกษาและพัฒนาอุปกรณ์เขียนผ้าบาติกลายเขียนสำหรับผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี

- ปี 2557 โครงการศึกษาและพัฒนาเส้นใยพืชมะละกอเพื่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ชุมชน

- ปี 2558 โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาเฟอร์นิเจอร์และของตกแต่งบ้านแบบร่วมสมัยจากอัตลักษณ์การช่างงานไม้ในงานสถาปัตยกรรมไทยพื้นถิ่นริมน้ำ

- ปี 2561 การศึกษาและพัฒนาวัสดุกันกระแทกจากกระดาษเคลือบน้ำยาพาราด้วยวิธีการบ่มตัดขึ้นรูปในงานบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์แก้วและเซรามิก

7.4 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว : ชื่อผลงานวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และแหล่งทุน

- ปี 2558 โครงการวิจัยการศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการขายและแสดงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นกรณีศึกษาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขนมกะหรี่ปั๊ฟ จ.สระบุรี

การเผยแพร่ : ณ. งานการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. ครั้งที่ 8 (8th RMUTNC)

- ปี 2559 โครงการวิจัยการศึกษาเพื่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ร่วมสมัย ในการเพิ่มยอดขายหน่วยสินค้าแก่ชุมชนจากผลผลิตคงเหลือทางการเกษตร กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตอ.เดิมบางนางบวช จ.สุพรรณบุรี

- ปี 2560 โครงการศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์เกษตรแปรรูปจากภูมิปัญญาท้องถิ่นกลุ่มสตรีแปรรูป ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

- ปี 2560 โครงการศึกษาอัตลักษณ์วัฒนธรรมไทยวนเพื่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์อาหารพื้นเมือง ถนนสายวัฒนธรรมไทยวน อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

- ปี 2561 การสร้างสรรค์สื่อโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เศรษฐกิจพอเพียง) บ้านคลองหัวช้าง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

การเผยแพร่ : ณ. งานวันนักประดิษฐ์ ประจำปี 2560 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุม ไบเทค บางนา กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 2-6 กุมภาพันธ์ 2561 และงานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 10 และการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 ระหว่างวันที่ 31 กรกฎาคม - 3 สิงหาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย จ.ตรัง

- ปี 2560 โครงการศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์เกษตรแปรรูปจากภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสตรีแปรรูป ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

- ปี 2560 โครงการศึกษาอัตลักษณ์วัฒนธรรมไทยวนเพื่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์อาหารพื้นเมือง ถนนสายวัฒนธรรมไทยวน อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

7.5 งานวิจัยที่กำลังทำ : ชื่อข้อเสนอการวิจัย แหล่งทุน และสถานภาพในการทำวิจัยว่าได้ทำการวิจัยคล้วแล้วประมาณร้อยละเท่าใด

ผู้ร่วมโครงการวิจัย

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นายธานี สุคนระชาติ
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr.Thanee Sukontachart
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3 1009 XXXXX XX X
3. ตำแหน่งปัจจุบัน
- ตำแหน่งบริหาร คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มทร.พระนคร
- ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ (พนักงานมหาวิทยาลัย)
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)

สาขาวิชาการออกแบบบรรจุภัณฑ์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

168 ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิระพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

โทรศัพท์ 0-2665-3832, 0-2665-3777 ต่อ 5002

E - Mail : thanee79@hotmail.com

5. ประวัติการศึกษา

ค.อ.ม. (เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม)

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ค.ส.บ. (วิศวกรรมอุตสาหกรรม) มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษแตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ

สาขาวิชาการ เทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์

กลุ่มวิชา วิทยาการคอมพิวเตอร์

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย

7.1 ผลงานวิจัย

7.1.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : -

7.1.2 หัวหน้าโครงการวิจัย : -

7.1.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว :

- ปี 2556 การทดสอบระบบการพิมพ์พินนูนบนกระดาษหัตถกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าและการใช้งานด้านบรรจุภัณฑ์

- ปี 2557 การวิเคราะห์หาสมบัติของเปลือกหอยนางรมเหลือทิ้งสู่การพัฒนาให้เป็นวัสดุผลิตภัณฑ์เพื่อการสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน

- ปี 2557 การใช้ประโยชน์เศษไม้เหลือทิ้งในกระบวนการผลิตเฟอร์นิเจอร์เพื่อการออกแบบและพัฒนาเครื่องเรือนสนามและของตกแต่งบ้านสำหรับบ้านพักอาศัยขนาดกลาง

- ปี 2559 การสร้างเอกลักษณ์ชุมชนสู่การสร้างสรรค์บรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปในท้องถิ่นเพื่อการพาณิชย์ กรณีศึกษาชุมชนบ้านจำรุง จ.ระยอง

7.2 การตีพิมพ์เผยแพร่

- ตีพิมพ์เผยแพร่ การประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่องการพัฒนาภาควิชาอุตสาหกรรมเหลือทิ้งของโรงงานผลิตกระดาษชำระสู่การสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในชุมชน

ผู้ร่วมโครงการวิจัย

1. ชื่อ- สกุล (ภาษาไทย) นายชูเกียรติ อนันต์เวทยานนท์
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr. Chukiat Ananwettayanon
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3 1012 XXXXX XX X
3. ตำแหน่งปัจจุบัน
- ตำแหน่งบริหาร รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มทร.พระนคร
- ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ (พนักงานมหาวิทยาลัย)
4. หน่วยงานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ E-mail
สาขาวิชาการออกแบบบรรจุภัณฑ์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
168 ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิระพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
โทรศัพท์ 0-2665-3832, 0-2665-3777 ต่อ 5002
E – Mail : tongtana_59@yahoo.com
5. ประวัติการศึกษา
ค.อ.ม. (เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม)
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
วท.บ. (เทคโนโลยีการพิมพ์) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
6. สาขาวิชาที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
สาขาวิชาการ ประวัติศาสตร์ศิลปะ การออกแบบกราฟิก
กลุ่มวิชา ศิลปกรรม
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพ
ในการทำวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละข้อเสนอการวิจัย
เป็นต้น
 - 7.1 ผลงานวิจัย
 - 7.1.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : -
 - 7.1.2 หัวหน้าโครงการวิจัย : -
 - 7.1.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว :
 - ปี 2556 การศึกษาและพัฒนาวัสดุทดแทนไม้จากเส้นใยพีชมะละกอ
เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้าน
 - ปี 2557 การศึกษาและพัฒนาเส้นใยพีชมะละกอเพื่อการออกแบบ
บรรจุภัณฑ์ส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ชุมชน
 - ปี 2559 การทดสอบระบบการพิมพ์พื้บนูนบนวัสดุบรรจุภัณฑ์จากกากกล้วย
เพื่อเพิ่มมูลค่าและการใช้งานด้านบรรจุภัณฑ์
 - ปี 2561 การศึกษาและพัฒนาวัสดุกันกระแทกจากกระดาษเคลือบน้ำยาพารา
ด้วยวิธีการบ่มตัดขึ้นรูปในงานบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์แก้วและเซรามิค
 - 7.2 การตีพิมพ์เผยแพร่
 - ปี 2560 โครงการศึกษาอัตลักษณ์วัฒนธรรมไทยวนเพื่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์อาหาร
พื้นเมือง ถนนสายวัฒนธรรมไทยวน อำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี